

N. N.
Z. 216.

K. 9425

<http://rcin.org.pl>

Nobilis emergit moriendo gemma Corallus,
Qui sub aquis vivens vilis, ut alga, fuit.
Sic piæ gens hominum, licet abjectissima vivat
In terris, felix post sua fata manet.

CORAL-

IOAN. LVDOVICI GANSII
D. MEDICI FRANCO-
FVRTENSIS

CORALLIORVM
HISTORIA,

•
Editio nova ex variis Auctoribus aucta.

FRANCOFVRTI,

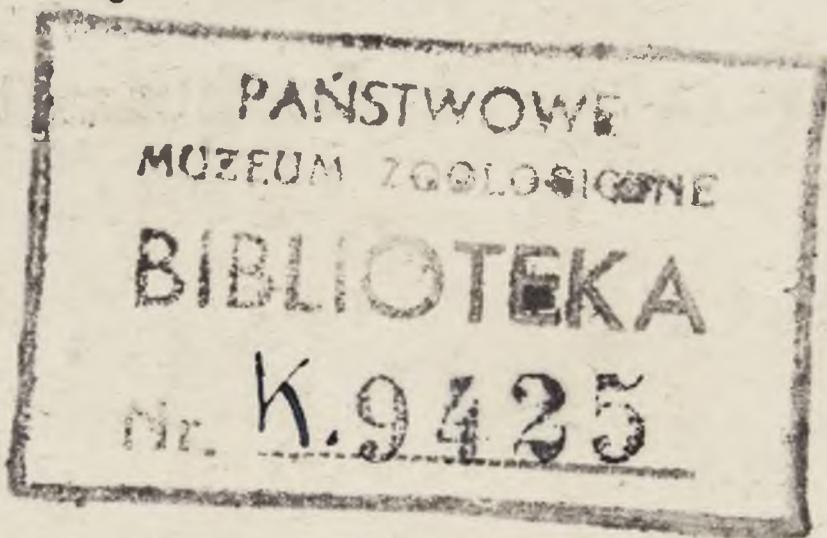
Apud HERMANNUM à SANDE

M. DC LXIX.

In Malevolum.

*Crine ruber librum fertur mihi capere,
quis sit*

Nescio: si sciero, v& tibi crine ruber.

NOBILISSIMO,
ET ANTIQVA GE-
NERIS PROSAPIA

incluto,

DOMINO

IOHANNI IOACHIMO

Edinger zum Gleinhofen / equiti Ca-
rinthio, Patrono meo offi-
ciosè colendo S.P.

*D*VAS ob caussas, NOBILIS-
SIME ET STRENVE DO-
MINE, *corallium mihi vi-*
detur supra ceteros Na-
turae partus eminere, & sui admiratio-
nem nobis excitare, nempe ortum ejus
& vires. Ortum si spectemus, mirabile
memoratu est, quod illud in imo maris
in modum fruticis aut herbae abjectissi-
mae natum in ramulos diffundantur, &

):(2

ubi

DEDICATIO.

*ubi maturitatem assequutum est , ex-
aquis emersum , aeris temperiei expo-
situm , & cœlesti lumine perfusum ,
subito lapidis duritie firmetur , & in
gemmam nobilissimam evadat. Quod
igitur sub aquâ vilissimum fuit , in su-
peras auras evectum pristinâ conditio-
ne mutatâ in summo habetur precio.*

*Hujus similis est generis humani condi-
tio. Etenim divinâ providentiâ sæpius
fit , ut homines infirmæ sortis , & , ut
Catullus loquitur, quibus*

**---neque servus est, neque arca,
Nec cimex, neque araneus, ne-
que ignis,**

*Et qui vel silicem comesse pos-
sunt , in amplissimo statu collocentur.
Historiarum monumentis proditum
est , Abdolonymum , ob inopiam
hortum exiguâ stipe colentem , & steri-
les eligentem herbas (cui paupertatis
caussa, ut plerisq̃ , probitas fuerat) ab
**Alexandro Magno hortum fortè
intrante***

DEDICATIO.

intrante subito Regem salutatum, & indutum veste purpurâ auroq; distinctâ, in regali solio collocatum fuisse. Idem scilicet Abdolonymo accidit, quod corallis evenire solet. Quod si plura à me exempla postulentur, Agathoclem patre ordidissimæ conditionis natum regios honores consequutum esse constat. Corallium quoq; statum universi cætus Christiani refert, qui in his terris humi repens demissusq;, tandem in cælum sublatus eternâ beatitudine fruitur, ærumnarum suarum dulci solatio. Si vires coralii intueamur, divinæ sunt: & quas Natura sexcentis herbis dedit, in hoc uno existunt. Nam ut cæteras ejus potestates silentio præteream, phthisi, podagræ, hydropi, pesti mederi, & agros fæcundos reddere, incantationes & fulmina propulsare dicitur. Quinetiam fixum est, ut Chymici loquuntur, id est, ignibus maximè repugnat, Spiritus quoq; ex illo destillando

DEDICATIO.

elicitur, qui aurum & argentum solvit. Ea re quidam secretioris Philosophiæ cultores permoti, id pro materia habere non dubitant, unde lapis philosophorum & universalis omnium morborum medicina conficiatur. Valeant illi cum sua materia. Ego vero coralliorum essentia & tinctura intentus, non unam eorum libram Vulcano commisi, neq; tamen lapidem Philosophicum, aut illi quidquam simile inveni, quanquam talia querere animum nunquam induxi, gnarus plurimos lapidem quærentes patrimonia sua dilapidasse, & aurum ipsorum in auras evanuisse. Ob id arcanis & obscuris illis Hermeticorum scriptis cautius incumbendum putavi, quòd cum pertum habeam complures, qui animum ad illud studium adjece-
runt, in eo tanquam apud Sirenum scopulos hærentes consenescere. Hos cum enunchis comparandos censeo, qui amatores maximi esse, sed nihil valere di-

DEDICATIO.

cuntur. Verum qui studium chymicum sic exercet, ut omnem laborem remediis optimis & probatissimis conficiendis impendat, is haud dubie sine adminiculo lapidis, si non auri acervos accumulare, tamen rem familiarem augere poterit. Hoc ipsum ego animo volvens, inter alia negotia haecenus in coraliis operam ponendam duxi. Dum ex illis remedia quaedam paravi, simul autores varios percurrere, quicumque ex usu fuere, mihi libitum fuit. Itaque operae precium me facturum putavi, si omnibus quae de coraliis passim tradita sunt, quaeque oculis meis vidi & manibus effeci, in hunc libellum congestis rem gratam atque utilem mihi & quibus natus sum, amicis facerem. Horum cum Te Principem esse, Nobilissime Domine, & summa me benevolentia prosequi certus sim, nefas habeam, nisi illum nomini Tuo consecratum eam. Equidem amicorum & fautorum sat habeo, qui ad promit-

DEDICATIO.

tenda officia , ut mos est hujus seculi ,
promptissimi sunt , sed ubi opera ipsorum
mibi opus est , frigent : Te verò in primis
patronum hujus libelli constituere au-
sus sum , quod inter alias virtutes tuas
maxime candorem animi & germa-
nam fidem per spexerim , tum quod me-
dicamentis arte Chymica paratis uti
consueveris , præcipuè ex coralliis , quo-
rum incredibilem efficaciam jamdu-
dum expertus es. Accipe igitur quicquid
hoc muneris est , & ejus prospero usu va-
letudinem tuam diligenter cura , meq;
solita benevolentia complecti perge. Da-
bam Francofurti ad Mœnum.

Tuæ Nobiliss. A. ob-
servantissimus

IOANNES LUDOVICUS
Gans Med.D.

IN CO.

IN CORALLIORVM ET VNIO-
num historiam

CL. V. D. IOH. L V D O-
VICI GANSII, MEDICI ET
Poëtæ incluti.

Littore Erythraeo baccam quæ intermi-
cat algas

Nunc-gemmam & , pelago quæ modò
vimen erat,

Gansiades gemino seductus Apolline,
vulgo

Dum promissis tenebris eloquioq; polis,
Atque ea Phæbeis & Hygæie munera
templis

Infers, & vires ingeniumque doces:
Adfuit ipsa tibi auxilio Natura, & Hy-
geia,

Et Venus, Oceanusque, & , puto, trina
Charis,

Inspirare tuis certantes numina chartis,
Quisq; sua, invidiam & secula quis su-
perent.

*Limine & hac primo, procul esto profane,
libelli,
Edicit, sacer est, Phœbus Apollo tuus.*

Mente & corpore juxta æger
amicus amico negare tamen nequivi

SUFFRIDUS SIXTINUS
ICrus, Amsterdamentis.

Ad Virum CL.

*Dn. IOANNEM LUDOVICVM
Gansßl Medicinæ Doctorem, Tra-
ctatum de Coralliis
edentem.*

Sic est quidem, nil scribitur, nil dicitur,
Scriptum prius, dictumque quod non sit prius.

Cur ergo, *Ludovice*, de Coralliis
In publicum misso libello differis?
An est futurus hic labor frustraneus?

Absit : quod olim est omnibus laudi
datum

Quotcunque literariam ausi sunt suis
Rem promoverè seriò laboribus,
Idem tibi auso, quæso, quî non fit quo-
que

Laudi ? laboris non nisi laus præmium
est.

Audacter ergo literariæ rei
Prodesse scriptis perge posthac pluri-
bus.

Pro publicatis quid meres Coralliis ?
Famæ corallâ sempiternæ dignus es.

Ad eundem.

Centio Virgilianus.

*Æn. 7. Quid struis, aut quâ spe, rebus ser-
vate secundis; Æn. 1.*

*Æn. 4. Fundamenta locas ? moliris laude
laborem? Æn. 4.*

*Æn. 10. Extulit ardentem tantarum glo-
ria rerum Æn. 4.*

*Æn. 10. Irritatq; virum? tua si (mibi cer-
ta) voluntas, Æn. 4.*

*Æn. 4. Mens immota manet, rebus jam
ritè paratis, Æn. 4.*

); (6

Æn. 4. Per-

- Æn. 4. Perficere est animus, factum fortuna sequatur.* *Æn. 4.*
- Æn. 1. Perge modo, invidiâ rumpantur ut ilia Codro.* *Ecl. 7.*
- Æn. 12. Autor ego audendi tantarum in munere laudum.* *Æn. 8.*
- Æn. 1. Perge modo, inceptumq₃ unâ decurre laborem.* *Geor. 2.*
- Æn. 12. Perge, decet, sunt hic etiam sua premia laudi,* *Æn. 1.*
- Æn. 4. Diis equidem auspiciibus: nec te labor iste gravabit,* *Æn. 7.*
- Æn. 3. Ne dubita, feret hæc aliquam tibi fama salutem.* *Æn. 1.*
- Ecl. 2. Nec te pœniteat, olim meminisse juvabit.* *Æn. 1.*
- Æn. 4. Nam quid dissimulo, semper celebrare donis,* *Æn. 8.*
- Æn. 1. In freta dum fluvii current, dum piscis amabit* *Ecl. 5.*
- Æn. 12. Fontesq₃ fluviosq₃, polus dum sidera pascet,* *Æn. 1.*
- Ecl. 5. Dumq₃ thymo pascentur apes, sol duplicat umbras,* *Ecl. 2.*
- Æn. 1. Semper honos, nomenq₃ tuum, laudesq₃ manebunt.* *Ecl. 5.*

GEORGIUS SCHILE.
IN

IN CL. V. IOH. LVDOVI-
ci Gansii de Corallis
librum,

Qua patria, unde genus, nitido vis
quanta corallo,
Et quæ sit pulchri gratia, Iane, doces.
Ipsa suas arctæ dotes Natura papyro
Occulit, ipsa tibi tam grave dictat opus.
Vilius hinc aurum est, hinc gemmæ ra-
rior usus,
Et lapides mavult pulcra puella tuos.
Illius hunc labiis Mater dedit alma colo-
rem.
Provocat hoc unum basia nostra decus.
Quare quicquid erit gemmarum auriq;
nitentis,
Hic tuis includi debet, amice, liber.

Francofurti ad Mœnum
præscripti in transitu

MARTINUS OPITIUS.

):(7

INDEX

INDEX AVTORVM,
quorum operâ usus est
autor.

A.

Albertus Magnus.
Andreas Matthiolus.
Antonius Mizaldus.
Avicenna.
Alexander Trallianus.
Alexius Pedemontanus.
Angelus Sala.
Antonius Zimara.
Ausonius.
Andreas Libavius.
Arnoldus de Villa nova.
Andreas Baccius.
Andreas Tentzelius.
Anselmus Boëtius.
Autor libri de arte falconaria.

B.

Basilus Valentinus.
Beguinus.

AVTHORVM.

C.

Cato.

Claudianus.

Cornelius Agrippa.

Conradus Cunradi.

Cornelius Celsus.

Camillus Leonardus.

D.

Daniel Sennertus.

Dioscorides.

Diodorus Siculus.

E.

Encelius.

F.

Franciscus Calceolarius.

G.

Galenus.

Gorræus.

Geor-

I N D E X.

Georgius Phædro,
Guintherius Andernacus.

H.

Hippocrates.
Hartmannus.
Hieronymus Rubeus,
Hieronymus Cardanus.
Hieronymus Mercurialis.

I.

Iohannes Langius.
Iohannes Poppius.
Iohannes Platearius.
Ioubertus.
Isidorus.
Iulius Solinus,
Iacobus Zuingerus.
Iosephus Quercetanus.
Iacobus VVeckerus.

L.

Levinus Lemnius.

AVTHORVM.

Leonhardus Fioravante.

M.

Marbodeus.

Metrodorus

Musæum Calceolarianum.

N.

Natalis Comes.

O.

Ovidius.

Orpheus.

Osvaldus Crollius.

P.

Philippus Müllerus.

Prosper Alpinus.

Plinius.

Petrus Laurembergius.

Paracelsus.

Penorus.

Petrus

I N D E X,

Petrus Forestus,

R.

Rulandus.

S.

Sidonius.

Serapio.

T.

Theophrastus.

Theatrum Chemicum.

Tibullus.

V.

Vincentius Bruno.

Z.

Zacharias à puteo.

Zoroastes.

Accesserunt auctores

Ioannes Bauhinus.

Antonius Guntherus Billichius.

Ioan-

AVTHORVM.

Ioannes Bodæus à Stabel.

Ioannes Ionstonus.

Benedictus Mazotta Cælestinus

Guernerus Rollfincius

Olaus VVormius.

Ioannes Zyelferus.

ELEN-

ELENCHVS CA- PITVM.

- CAP. I. *Premissa Coralliorum laude carmen Orphei de iisdem exponitur* pag. 1.
- II. *De Coraliorum nomine, derivatione, ortu, loco natali, figurâ, magnitudine, precio.* 28
- III. *De variis Coraliorum generibus.* 48.
- IV. *De aqua, spiritu, liquore, Coraliorum.* 54.
- V. *De solutione Coraliorum, & eorum menstruis.* 58
- VI. *De sale, magisterio, extracto, & butyro Corallorum.* 64.
- VII. *De oleo Coraliorum.* 68
- VIII. *De Tinctura Coraliorum.* 79.
- IX. *De quinta essentia Coraliorum* 109
- X. *De Coralliorum floribus, Crystallis, syrupo: de coraliis preparatis, confectio-
ne*

*ne corallatâ, coraliis factitiis, & conser-
vando illorum rubore.*

109

XI. De viribus coraliiorum.

112 .

CORALLIORVM HISTORIA,

CAPUT I.

*PRÆMISSA CORALLIO-
rum laude carmen Orphei de iisdem
exponitur.*

N gentes gratias debemus
priscis Medicinæ scriptori-
bus, qui æterna nobis mo-
numenta reliquerunt. Inter
illos Hippocrates præcipuus Medicinæ
fons, Galenus flumen habetur: cæteros
medendi proceres rivulos esse cense-
mus, omnes ex unâ origine manantes,
unde scientiam nostram combibere so-
lemus, quicunque Æsculapii sub regno
sumus. Quanquam admiranda sunt,
quæ ab antiquis tradita accepimus: At-
tamen si seculi nostri felicitatem cum

A

anti-

antiquitate compares , plurima reme-
diorum genera inventa videas , quibus
sua Galenus ac Hippocrates posthabe-
rent etiam ex orco reducti. Nam ut in-
numerabiles penè medicaminum for-
mandorum modos Chymicis tantùm
cognitos præteream, unum Coralium
veteres quàm plurima nescivisse fidem
faciet , quippe elegantiores ejus præpa-
rationes nostrum seculum invenit. Rur-
sum, quod nos jam latet, diligens poste-
riorum investigatio in lucem proferet.
Cæterum Hippocrates, quòd sciam, de
Coralio verbum nullum fecit : & Gale-
nus negligenter ejus meminit, qui alio-
qui medicamentorum vires accuratè &
copiosè memoravit. Arabes quidem
scriptores ob eximiam illius potestatem
magnam ei laudem tribuunt, sed veram
ejus præparationem , quàm Chymici
profitentur , vel celavêre , vel ignora-
runt. Verùm Paracelsus Chymicorum
agmen ducens, Coralium, inquit, à peri-
to artifice elaboratum, medicinam esse
omnibus mundi thesauris potio-
rem. Idem sui temporis Medicos dixit igna-
ros

ros Medicinæ , quòd vim Coralii nescirent, ratus magnam scientiæ partem illis defuisse , qui Coralii naturam non haberent compertam. Itaque recentiores hoc priuscos antecedunt, quòd de Corallo spiritum, liquorem, oleum, sal, magisterium, tincturam , quintam essentiam & alia multa conficere nòrunt, summa gravissimis morbis remedia. Quæ ad plenam Coralii cognitionem & ejus multiplicem ad usus medicos elaborationem pertinent , non ab uno scripta auctore , sed sparsim apud diversos extant. Quanquam Angelus Sala, homo inter rara Chymicorum exempla libro de Antimonio editurum se anatomiam Coraliorum promittens, haud exiguam Chymix cultoribus spem injecit: tamen mutato forsan consilio editionem adhuc suppressit, aut vulgatam oculis usurpare mihi non contigit. Hanc ob causam coraliorum historiam scribere aggressus, quæ ab universis autoribus de illis tradita sunt , & quæ usu ac operâ mea vera esse comperi , hoc libro cuncta complectar. Hæc molien-

ti mihi venit in mentem Orpheus Philosophorum & Poetarum vetustissimus, qui Coralium inter lapidum preciosissimos collocatum insigni carmine prosequutus, in rem meam futurus videbatur. Is auctor, cum nec mihi suppeteret, & omnes bibliopolarum tabernas perreptanti mihi nusquam se videndum offerret, tandem desiderio & optatis meis satisfecit vir Clarissimus & Juris Consultissimus Suffridus Sixtinus meus Patronus & amicus summus, qui mihi Orphea, de bibliothecâ sua quàm nobilissima depromptum non denegavit. Itaque ejus carmen, quo coralium inclytum est, hujus libri initium mihi erit. Versio latina ei adjecta Renati Perdrerii est, non mea. Quæ verò carmen Orphei sequuntur, cuncta Commentarii loco erunt, unde locis ejus obscurioribus lucem haud exiguam accessuram spero.

Orphei

Orphei Carmen de Coralio.

Ἰδι δ' ἀμαλδύειν σιγηρήια κέντρα δυνάσασθαι
 καίπερ σήϊδαο μένθ' μέγα κουραλίοιο
 ἠδὲ παλαμναίην ἀνεμώλιον ἀτπίδα θεΐται.
 τὸ δὲ δὲ μοι πάντων περιώσιον ὅσα φέρονται
 φοῖβ' ἀκείρεκόμενης φύσιν ἔμμεναι ἐξ ἑτέρουιο
 μυθεῖ τ' εἰς ἕτερον εὐφώμενθ' εἶδ'θ', ὅπως τοι
 ψεύδ'θ' κενφαίη, τὸ δ' ἐτήτυμον ἄρα τέτυχθαμ.
 χλωρὴ γὰρ βοτείη πρῶτον φύει, ἐθενὶ γαίη
 ἦν γεφυτῶν ἴσμεν στρογγύην τροφὸν, ἀλλ' ἐνὶ πάντων
 ἀπευγέτω, ἵνα φύκ' ἵνα βρῦα γίνετ' ἐλαφρά.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κ' ἔλθησι μαρμαρ μένη ποτὶ γῆρας
 ἦτοι μὲν ὁ φύλλα περιφθειύθουσιν αἰφ' ἀλμης
 αὐτὴ δ' ἐν βένθεσιν ὑπὸ φλοίσβοιο θαλάσσης
 νήχεται, ὄφρα κύματ' ἀπεπτύσοι ἀιγαλὸν δε.
 ἔνθα δ' ἄρ' ἐξαπίνης μιν ἀναπνεύσασαν ὑπ' αἰθρην
 βάζεσ', οἱ κατ' ἴδοντο κρατωομένην ὄρρασθαι.
 δηρὸν δ' ἐμετίπειτα πύργω περιπαχνωθῆσαι
 πετρῶται. καὶ χερσὶν ἐνοκρηθέντα τεῆσι
 ἀμφαφάεις λίθον ὁ πρὶν ἔχων ὑγρὸν δέμας ἦεν.
 χῆμα μὲν ὄου βοτάνης ἐπίοι μένει οἶον ἔην κατ'
 οἴτε κλάδοι, ὅσατε σφὶν ἀκρόδρυα προςπεφύασθαι
 ἢ οἱ τ' ἐβλάστησε καὶ ἐτράφη εἰν αἰλί ρίζα.
 φλοῖός θ' ὅς κατ' ἔην φλοῖός κεν λάινθ' ἐσί.
 τερπωλὴ δὴ δία θεωμένεσ ἐς φρένα σείο
 βήσεται, ἐγὼ δ' ἐκ οἶδ' ὅτι μοι θέλητηρον ἰδόντι
 αἰὲν ἐπὶ πρᾶπίδας κατὰ λείβεταμ, ἐδὲ δύναιταμ
 ὅσα κρησεσθῆναι θεωμάρεσ, ἀλλά με θάροβ'θ'
 σάθηταμ σέρονισιν οἴομένου τέρας εἶναι
 καὶ αἰπισεύων κατ' ἔολπα μιν εἶναι ἀπίστον

ἀλλὰ τε γρηγείην μὲν ἐτώσιον ἀνθρώποισι
 σμερδαλέην κεφαλὴν φάτις ἔμμεναι ἔδ' ἄρα πῶς σεύς
 ὠκυπέτης τέλεται, ψυδὲς τέρας ἠγήσατο, αἰ
 γρηγῆνα γ' ὡς σήϊδα δρακοντοέθειραν ἀκείεις
 ἄτλαντ' ὅ νεκίτοισιν ὑπὸ κρημενοῖσι δαμίται
 παρθένον ἀργαλέην ἐρεβώπιδά κῆρα μελαιναν
 ἀνθρώπων οἴτιν κεν ἐπ' ἀνδροφόνω βάλεν ὅσπε
 ὀϊμιν δῆμα πέλωρον ἀνέχετον ἀθρέσαντες
 αἴση λαῖνοι τεθνεότες ἐστήκασιν
 τῷ δ' ἔτ' εὐρύστρην ὅ σῆαι πόν ἀτρυπῶνῃ
 δέρκεσθαι μενέαινει ἀδείμαντος πῶς ἐῤ' ἔσα
 χρυσάυρω πῶς σῆι φονευομένην πῶς ιδέσθαι
 ἔτε κραισιγνήτω κέκλετο κρατερόφρονι φωπί.
 ἀλλὰ δόλω θήρειον, ἀφάρπαισιν ἀνέχεται κέρης
 ἦμα μάιλ' ἐξόπιθε γαμψώνυχον ἔπρσθι δέσης
 ἀμφιβαλῶν ἄρπην κυληνίδα λευκανίησι.
 τῆς δ' ἄρα καὶ φθιμένης πῶς ὀλέθρι' ἔσκεν ὀπωπῆ
 καὶ συγερεῖ κρονίδαο μολῆν ὑπὸ δῶμα κελαινὸν
 πολλοῖσι αἰσιμον' ἔπλετ' ἐναιρομένης ὑπὸ νεκρῆς.
 ἀλλὰ τὸτ' αἰγιαλὸν δὲ φόνω πεπαλαγμέν' ἤρως
 ἔλθων εἰσηγόκε λύτρον ἀποπλωύειε θαλάσσης
 θερμὴν ἐξ ὀμαῖ δ' κεφαλὴν ἐπι καὶ τρομέεσαν
 γρηγείην κατέθηκεν ἐπὶ χλευραῖς βοτάνεσι.
 ὄφρα δ' ὄγε δίνησιν ἀνεψύχεσκε θαλάσσης,
 σείχων ἔκτ' ὀλοοῖο πόνυ δολιχῆς τε κελεύθε.
 τόφρα δὲ περφυρέοιο δαινόμενοι κηρέσαντο
 αἶματ' ὅ, οἰρὰ κέχυτο χαμαὶ ὑπὸ κραιάπι θάμνοι.
 ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν αἶψα θαὶ πόντιο θύγατρες
 λύτρον ἐπεσὺ μῆλαι θάμνοις πῶς ἐπ' ἔγινον ὄρα.
 πήγνυον δ' ὡς τε σε παγχυλίθον σερεῆν οἴσατο, αἰ
 ἔδ' ἔτ' ἔην οἴσατο, ἔπει σερεῆ λίθ' ἦεν.
 ὅκ' ὄλεσεν βοτάνης ὑγρὸν δέμας, ἀλλὰ καὶ ἔμπης

ἔλομε.

ἔλομδῆς παίρεπαν βοτάνης ἔκ ὤλεσεν εἶδῃ.
 τὴν μὲν ἄρα χροίνην ἐξ αἵματος ἔχεν ἐρυθρὴν
 ἀμφασίη δ' ἤρωα λάβεθρα σὺν, ὡς ἐνόησε
 ἐξαπίνης μέγα θαῦμα, τὸ καὶ πέλας αἴψα κίχσαι
 διογενῆς πολύμητις ἐθαύμασεν ὀβριμοπάτηρ.
 θῆκε δ' ἀδελφεῖς κλέθ' ἀφθιτον, ὡς κε πέλοιτο
 αἰεὶ κραλίε προτέρην φύσιν ἀπαύσιστοσσι
 ἐν δὲ βίην οἱ δῶκεν ἀπειρεσίην ἀγελλή,
 Φῦλλα φυλλα σέμνημα κρυερήνεις φύσιν ἰόνται,
 ἦν δολιχὴν ἔρπων ἐς ἀταρπιτὸν εἶμιν ἔχουπτι
 ἢ παρὰ ἀλά διασέλμεω ἐνὶ νηὶ
 καὶ γὰρ ἐναλίωιο θοὸν δόρυ φαμνομύοιο,
 καὶ χόλον αὐδρὸφόνον φύγειν ἀπὸ ληισήρων,
 καὶ πολὺν νηρῆα κυκώμενον ἐξυπαλύξαι
 ἐοθλή κραλίωιο βίη θνητῶσιν ὀπάσσαι.
 γλυκῶν δ' ἐρεκῦδιμον ἀτέρβεια τριτογένειων
 σφωίτερων χαμαῖων ἐπαμύτορα κικλήσκουσιν.
 φάρμακα δ' ὅσα πέλονται ἀζάσθαλα, καὶ κατὰ
 ἀραῖτ' ἀγνώμπλοισιν ἐρυνύσει πάγχυ μέλυσσαι (σμοῖ
 εἶτε μίσθ' κούθων εἰσφθόρον ἔκ ἐνόησεν
 ἀνῆρ, εἶθ' ὅσα λύματ' ἐπί σφίσι, ἢ δ' ἐπαοιδῶσι
 χέτλιοι ἀλλήλοισιν μεζαίροντες τελέθουσι
 πάντων ἀνὰ λυτὸν δήοις κρατερῶτατον εἶναι.
 κῶψας δὲ σπεῖρον ξανθῆ δὴ μήπερ μίσγων
 καί τοι λοιγὸν ἀπανθῶ τεῆς ἀπείνερθεν ἀρῆρης
 αὐχμῆς τ' ἐξελάσει, σαχύων γλάγῃ ἐκπίνοντας.
 ἀτηρῆν τε χάλαξαι ἀπειρεσίωιο βελάμνοιο
 ἀρῶ τσαῦμα φέρεσαν ἀμήχανον ἐξακέσασθαι.
 βρωτήρων τ' ἐπὶ τοῖσι γένῃ πάντων αἰαπαίσει.
 εὐλάς τε, καίμπας τε καὶ ἐθερίην ἐρυσίβην.
 ἦ τε κατ' ἔρανόθεν πλάμην ποτὶ καρπὸν ἐρυθρῆ
 ἀμφὶ ᾧ σαχύεσσι ᾧσιν ὠχρῶσαι κρήνται

ἐν τε μυῶν ἀγέλας, ἐκ τ' ἀκρίδ' ἀπλεζὸν ἔθνη
 ῥαίσει, καὶ κρονίδιο πρῶταίεσσι κεραυνοί.
 παῖδος ἔκ κλέ' ἔθι' ἐπίσιον ἀζομένοιο.
 κείνο πολὺ πρᾶπτον ἀνερχομένοις πρῆπθεν
 ἕκρ' ἄλιον θηπῆσι φέρων πόρεν ἀργεφόντης
 τυῶν δ' ἀκρήτοιο μετ' ὄιν' ἕπινέμυρ αἰεὶ
 μέμνεο. πρὸ κεδανῶ' ἐνεκ' ἀσπίδ' ἄσπ' ἔειπεν.

S Cias verò molliri scorpionis aculeos
 posse,

Etenim rotur magnum coralli,

Ei Palamneum ventosum Clypeum ponere,

Iliusque mihi omnium superfluum qua-
 cunque generantur,

Phœbus intonsus naturam esse ex alio,

Loquiturque in aliam versus formam,
 quod aliquis tibi

Mendacium ostenderet: illud verò verum
 iam paratum est.

Viridis enim herba primùm generatur
 nulli terra,

Quam sanè herbis scimus sterilem nutri-
 cem, sed in Ponto

Infructuoso, ut algæ, ut musci fiunt lenes,

Sed postea venit tabescens ad senectutem.

Etenim folia corrumpuntur à mari,

Ipsa verò in profunditatibus sub spuma
 maris

Natat,

Natat, ut fluctus expuant ad littus.

*Huc jam è vestigio ipsam respirantem sub
æthera*

*Dicunt; qui quidem videbant fortificatam
visam fuisse.*

Diu verò non postea rupi fixa

Indurescit, & alligata manibus tuis.

*Attrectas lapidem, qui prius habens hu-
midum, corpus erat.*

*Forma quidem igitur herba adhuc ipsi
manet, qualis erat,*

*Ramique, & quicunque ipsis fructus ad-
nati sunt.*

*Et quæ ipsi germinavit, & nutrita est in
mari radix,*

*Cortexque qui quidem erat cortex, lapi-
dens est.*

*Delectatio verò jucunda spectante in men-
teste*

*Ascendet. Ego vero nescio quòd mihi mul-
cimentum videnti,*

*Semper ad præcordia resolvitur, neque
possunt*

Oculi satiari spectantis. Sed me stupor

*Movet pectoribus existimantis monstrum
esse.*

Et ipsi credens sanè speravi ipsum esse infidum.

Sed sanè gorgoneum quidem stolidum hominibus

*Horrendum caput fama esse. neque jam
Perseus*

Celeriter volans est mendax monstrum existimari.

Gorgonem enim Perseida draconis comam habentem audis,

*Atlantis ultimis sub præcipitiis domasse
Virginem molestantem, Erebi faciem habentem, parcam nigram*

Hominum quos quidem super cruentos jecit oculos,

Qui ipsum timorem immensum toleraverunt videntes,

Fato lapidei mortui steterunt.

Illam verò neque lato pectore contra Atrytone

Videri cupivit : informidabilis quidem existens,

*Auro abundante Perseo occisã sane videri,
Neque fratrem jusserat fortem mentem habentem hominem,*

*Sed dolo variam surripuit cervicẽ puella,
Quiete*

Quiete valdè retro curvos ungues habentem non prouidente,

*Circumponens harpam Cyllenidem gutturi
Illa verò jam & perdita perniciosa erat facies,*

*Et odiosi Saturni venire sub domũ nigram
Multis fatalem, erat occisa submorta:*

Sed tunc ad littus cæde pollutus heros

Veniens tabernum lavit mari,

*Calidum ex congregatione caput adhuc,
& prædatum,*

Gorgoneum reposuit in viridibus herbis.

Donec verò ille ouro itibus respiravit ma-

Incedens ex pernicioso labore,

Incedens ex pernicioso labore, longaq; via.

*Tam diu verò purpureo madefacti satiati
fuerant*

Sanguine, qui sanè fusi erant humi sub capite frutices:

Circaq; jam ipsos statim celeres Ponti filia

*Cruorem impellentes, fruticibus concreta
sunt ora:*

Concreta sunt, ut lapideam omninò carinam existimasses.

*Neque suam existimasses, quoniam carina
lapis erat.*

Perdiditq³ ex herba humidum corpus: sed
tamen

Perdita omninò herba, non perdidit for-
mam.

Illum quidem diuturnum habuit ex san-
guine ruborem,

Taciturnitas vero herosa cœpit audacem,
ut cognovit

Repentè magnum miraculum, quod &
propè statim accedens,

A fove genita prudens, admirata est for-
tem habens patrem:

Posuitque fratris gloriam incorruptam, ut
esset

Semper coralii priorem naturam mutari.

Inde vim ipsi dedit magnam ἀνίμν,

Folia custodire in frigidam naturam eun-
tia:

Vel longam repens in viam, si ipsum habe-
at aliquis:

Vel transire mare divum, rudentibus bene
instructa in navi:

Etenim Martis fortem hastam insanientis,

Et iram cruentam fugere à piratis,

Et canum Nerea lugentem effugere,

Bona coralii vis mortalibus præbet.

Dul-

Dulcemque verò ad gloriam incitantem
intrepidam Tritogeniam,
Suorum laborum adjutricem vocant.

Pharmaca verò quaecunque sunt impia, &
vincula,

Execrationesque inflexibilibus Furiis o-
mninò cura existentes,

Sive odium latens domi perniciosum non
cognovit

Vir, & quod sordes in ipsis & incantatio-
nes,

Quæ inter miseros invicem invidentes
fiunt,

Omnium coralium invenires fortissimum
esse.

Contundens verò semen flavæ Cereri mi-
scens,

Et tibi pestem omnem tua ex terra

Siccitatemq; terræ efferet, ex spicis lac bi-
bentem,

Insuperabilemque grandinem innumeris
jaculis

Agro vulnus ferentem incurabile.

Vermium præterea genus omnium popu-
latur,

Vermesque, erucasq; & pruina,

*Quaeque infra ex caelo volans ad fructum
rubra*

Circumspicis circumfusa sedet,

*Et mures innumeros, & locustarum innu-
meram multitudinem*

Perdet, & Saturni prateribunt fulmina,

Filiae sua gloriam annuam venerantis,

Quod prius venientibus à finibus,

*Coralium mortalibus ferens praeiuit Ar-
chicida.*

Tu verò meo cum vino bibere semper

Recordare, lethalis causa aspidis, ut dixi.

IDEM CARMEN LATINUM

Hannardus Gamerius fecit, quod eo-
rum gratia, qui utramque Phœbi
artem colunt, adjiciendum
putavi.

V *Vulnera quae fecit per acumina Scorpio
canda,*

*Lethalesq; notas serpentem dente paratas
Coralii virtus sacro medicamine tollit.*

Rettulit ipse mihi presenti Phœbus Apollo,

Coralii vires aliis excellere rebus,

Quas Natura suo nascentes more creavit:

Vt-

Vtpote cui solito veterem deponere formam

Præ dissimiles tribuit Deus ipse figuras:

Quæ res falsa queat, vel saltem fabula dici

Ni monumenta rei certæ pius usus haberet.

*Provenit è viridi, cum primum nascitur,
herba,*

*Quæ non fixa solo, sed tanquam muscus &
algæ,*

Invenit in medio natura semina Ponto:

Pòst senium patiens in laso frondis honore,

Amiſſis foliis mediæ maris innatat undæ,

*Dum spumante salo fluctus ad littora vol-
vant,*

*In quibus (ut dicunt, qui se vidisse lo-
quuntur)*

*Æthere sub nudo positum firmatur, &
inde,*

*Quod manibus poterat tractatum molle
videri,*

Fit subito molli durum de vimine saxum.

*Forma prius consueta manet, sed ramus in
ipsis*

Fronibus, & fructus, & qui radicib. olim

*Truncus erat natus, cum toto cortice sa-
xum est.*

Si

Si fortasse tibi contingeret ista videre,
 Illicò mille tuum pertentent gaudia pectus,
 Ac, velut istarum rerum tangebam amore,
 Qui magis atque magis cupidusq; avidus-
 que videndi

Intentis oculis miracula visa notabam,
 Mostra locuturo vix ausus credere Phœbo:
 Sic eadem spectans satiari velle recuses.
 Fama fuit veras non Gorgonis esse figuras:
 At modo: cū fieri re comperiamus & istud:
 Quis neget implicitas capiti pro crinibus
 angues?

Persea quis dubitet velociter esse volātem?
 Et vacuū celeres jactare per aera pennas?
 Scis equidem domitam gelido sub Atlante
 Medusam,

Exitium multis & noxia damna parantem
 Supplicium Persi victori morte dedisse:
 Nā quos ipsa suis oculis horrenda notarat,
 In durum silicem conversi protinus ibant:
 Unde nec armipotens bellatrix Gorgona
 vidit,

Nec tulit à care superatam fratre videri,
 Donec ei Perseus à tergo fortiter icta
 Cervicem variam falcato frangeret ense,
 Et caput anguiferum clypeato cōderet aere:

Quæ

Quæ capitis facies quamvis occisa fuisset,
 Pernitiosa tamen fuit : & crudelis imago
 Cõspectos Erebi nigrastrãsmisit ad umbras
 Cæde madens heros Perseus ad littora venit
 Pollutasque manus victrices abluit unda,
 Gorgoneumque (quod adhuc sentire pu-
 tabat)

Ipse super virides deponit sedulus herbas,
 Donec in æquoreis post bella viæq; labores
 Respirasset aquis, & vis nervosa redisset.
 Interea capiti substrata molliter herba
 Sanguine purpureo sibi cõtraxere rigorem,
 Quas pelagi Nympha cõcretas esse videntes
 In solidum lapidens mox condensantur &
 ipsa,

Ac in purpureo perstat mansura colore
 Forma vet⁹ plãta, sed formæ deficit humor.
 Dum videt atque stupet factum mirabile
 Perseus,

Venit consilii dives Tritonia virgo, (esset,
 Et propè consistens nimis admirata, quid
 Munera germani probat immortalia fra-
 tris,

Ut, qui Coraliis mutari posse dedisset,
 Aut oblivisci naturæ semina prima:
 Frigida vis foliis naturæ temperat usum:

Cora-

*Fulmen triste Iovis, quod in ignibus accipit
ignes.*

*Mercurius vigilis mactator providus argi
Has in Coralio mortalibus obtulit artes,
Et vires docuit: quibus ut confidere possis,
Disce quòd à vino soleat prodesse bibenti,
Quē pupugit serpens, vel acuto vipera telo.
Ecce à meis quoq; Musis dictatum mihi
carmen, quod si non tale est, quale à
me expectabas, lector, scito non meū
id esse, sed Orphei, hoc est, è Græcia
in Latinum difficili viâ deductum.*

D*isce, venenatus quem Scorpio læsit &
Aspis,*

*Coralio medius non medicamen habet.
Sic retulit Phœb. vis huic est maxima rerū
Quas natura suo protulit alma sinu.
Hoc aliam sumit speciem, cedente priori.*

*Vera loquor, quam vis nō habitura fidē.
Namq; sub æquoreis hoc primum nascitur
undis.*

*Herba virens: pingui surgere nescit humo
Non secus ac rerū vilissima nascitur alga:
Haud aliter, musci quā gen' omne maris.
Ac ubi jã languens senio marcescere cœpit,
Hanc spoliat foliis æquoris unda suis.*

Hæc

Hæc levib. tandem spumis vectata profundi
 Littoris ad terram, fluctib. acta, venit.
 Aere durari, simul ac emerferit undis,
 Post fixam in durâ rupe manere ferunt.
 Rupibus hærentem si cui contingere detur,
 Iam lapidem dicet, quæ prius herba fuit.
 Effigiem plantæ retinet, ramosq; priores,
 Et pariter fructus gestat, ut ante, suos.
 Quin etiã radix, à quâ summittitur orta,
 Cortice cum duro conspicienda manet.
 Hoc tibi spectandi fieret si forte potestas,
 Latitiæ posses non habuisse modum.
 Hoc ego cum fixis primũ mirabar ocellis,
 Non animus potuit se satiare meus.
 Obstupui, monstri speciem rat' esse marini,
 Nec potui dictis credere, Phœbe, tuis.
 Fama per immensũ dilapsa volaverat orbẽ
 Horrendum visu Gorgonis esse caput.
 Fabula nec vana est, toto notissima mundo,
 Quæ fertur monstri Perseus esse genus.
 Persea nam memorant, imitantem crine
 draconem
 Gorgona, in Atlantis perdomuisse iugo.
 Hæc ubi in ad versus crudelia lumina torsit
 In lapides versus fecit adesse viros.
 Cujus terribilem Tritionis cernere frõtem
 Horruit

Horruit, Inachides cùm superasset eam.
 Ille sed insidiis raptâ cervice puellæ,
 Huic non præviso confodit ense gulam.
 Nam caput anguiferum, quamvis sit cade
 peremptum,
 At stygias multos præcipitavit aquas.
 Tunc pelagi properans ad littus Abantius
 Heros,
 Sanguineo sparsus membra cruore lavat.
 Tum caput examinum virides abjecit in
 herbas,
 Donec fessa viâ membra refecta forent.
 Interea frutices satiavit sanguinis humor,
 Qui positum monstri sustinuere caput.
 His visis capere Deæ durescere ponti,
 Hisq; velut lapidis forma rubentis erat.
 Nec minus hæc cernens Danaes miracula
 proles
 Narratur miris obstupuisse modis.
 Prætereà patrio Tritonia vertice nata,
 Heic se mirandum cernere dixit opus.
 Vnde suum voluit Cœlestibus addere fræ-
 trem,
 Coralio speciem quòd daret usq; novam.
 Hinc quoq; coralio venit miranda potestas,
 Hujus & accessit frigida vis foliis.

Quis-

*Quisquis iter tentat, terraq; mariq; viator,
Coralii durum nil patietur ope.*

Si bellatricis Numen venerabile Divæ

Poscet, opem capti, ne sibi ferre neget.

*Vincula nec metuet, nec pocula tetra ve-
nenis,*

*Quodq; dat Eumenidū turba severa mali
Coralium nullis odium succedere tectis,*

Nec magicas artes pondus habere sinit.

Si mistū Cereris semen committitur agris,

Frumento pestis nulla nocere potest.

Nec deerit flavis humor foecundus aristis,

Nec poterit grando frugibus esse gravis.

Præterea vermes inimici frugibus omnes,

Effugient pinguis jugera culta soli.

Erucæ fugiunt agros: nec in ulcere vermes

Nascuntur: vermes nec putre corpus alit.

Non segetē mures ledunt, nō cana pruina:

Et locustarum pellitur omne genus.

Nō ferit ætherio Saturnus fulmine campos,

Nata quippe colens annua dona suæ.

Præstitit hæc primū victor mortalib. Argi,

A quo Coralium credimus esse datum.

*Coralium quisquis cum vini sumserit
haustu,*

Aspidis à diro vulnere tutus erit.

NOTÆ

NOTAE AD CARMEN

Orphei de coralio.

AD vers.(1.)solemni Poëtarum elegantia in fine carminis repetitur, quod principium ejusdem erat. Hunc morem secutus (vel potius auspica- tus) noster vates , præcipuam coralii vim aspidis & scorpii veneno resistentem initio & fine carminis sui commenda- dat.

Ad vers. 10.) Orpheus noster Coralium, ait, nasci & crescere instar algæ & musci , non alio argumento , opinor, quàm quòd ubi aquis exemptum est, musco implicitum atque tectum conspicitur. Inde factum esse puto , ut Coralium herbam viridem esse dixerint antiqui, muscum adhærentem ad ipsius substantiam pertinere rati , quem sanè illius partem nemo intelligens dixerit, uti neque illum , qui arborem ambit, arboris partem appellaverit. Itaque muscus coralium implicans ab eo diversus est, ut paulò post explicabitur.

Vers.

Verf. 16. 17.) id verifimile mihi haud videtur, Coralium ubi in lapidem firmatum est, tum demum rupibus affigi. Etenim cum primùm aquis emersum aëris affiatur temperie, sponte naturæ suæ protinus durefcit, & lapidis assumit formam. Eâ de causâ fieri non potest, ut aquâ exemptum, & in lapidem versum tum demum rupibus adhærescat. Hærent quidem Coralia rupibus affixa, non quòd alibi nata, ac in lapidem durata illis tandem jungantur, sed quod à succo saxis adhærente orta, in illis augetur, ac maturitatem assequantur. Non enim alio loco nascuntur, alio crescunt.

Verf. 30.) Totam de Gorgone fabulam narrat Ovid. lib. 4. metam.

Verf. 34.) Hic Atlas pro monte Lybiæ sumitur: Estque Atlas Rex Lybiæ, filius Iapeti,

Verf. 50.) Hunc locum desumpsit Ovid. lib. 4. metamorph.

*Ipse manus haustâ victrices abluir undâ:
 Anguiferumq; caput durâ ne ledat arenâ,
 Mollit*

*Mollit humum foliis, natasq; sub equore
virgas*

*Sternit, & imponit Phorcynidos ora Me-
dusa.*

*Virga recens, bubulaq; etiam nunc viva
medulla,*

*Vim rapuit monstri, tactuq; induruit hu-
jus:*

*Percepitq; novum ramis & fronde rigorem
At pelagi Nymphæ factum mirabile ten-
tant*

*Pluribus in virgis, & idem contingere
gaudent:*

Seminaq; ex illis iterant jactata per undas.

*Nunc quoq; Coraliis eadem natura re-
mansit:*

*Duritiem tacto capiant ut ab aere, quodq;
Vimen in equore erat, fiat super equora
saxum.*

Verf. 70.) Autor incipit admirandas
Coralii facultates commemorare, qua-
rum explanatio commodius infra fiet,
ubi singillatim de universis illius viribus
agetur.

B

MAR-

MARBODEI ANGLI, POETÆ
antiqui carmen de Corallis.

Corallus lapis est, dum vivit in equo-
re vimen,
Retibus avulsus vel cæsus acumine ferri,
Aere contactus fit durior, & lapidescit,
Quiq; color viridis fuerat modò, puniceus
fit.
Hic velut arbusci ramusculus esse videtur,
Circà semipedem, vix longior invenien-
dus,
Ex quo finguntur gestamina commoda
multis,
Quique salutaris gestantibus esse proba-
tur.
Illius est (ut ait Zoroastes) mira potestas,
Et sicut scribit Metrodorus maximus au-
ctor,
Fulmina, typhonas, tempestatesq; repellit,
Arate vel tecto, vel agro quocunque gera-
tur,
Aut in vinetis, aspersus & inter olivas,
Aut à ruriculis cum semine jactus in a-
gros,
Grandinis avertit calamis contraria tela,
Mul-

*Multiplicans fructus, ut fertilitate redun-
dent.*

*Umbras dæmonicas, ac thessala monstra
repellit,*

Introitus præstat faciles, finesque secundas.

Collo suspensus pellit de ventre dolorem.

Hoc carmen adnotationibus illustravit Vincentius Bruno. Medicus quondam Neapolitanus, quem videat lector. Cæterum auctor hujus carminis eadem Coralio vires tribuit cum Orpheo, quippe ab ejus carmine hoc nihil diversum est. Quicquid etiam Albertus Magnus & Paracelsus, atque alii recentiores de Coralii viribus literis prodidère, id ab Orpheo primo Gemmarum scriptore velut à fonte manavit. Nihil enim jam dicitur, quod non dictum sit prius. Illud hoc loco monendum est, quosdam esse in eâ opinione, Zoroastem cujus meminit Marbodeus Filium Noæ fuisse, quem sacræ literæ Ham vocarunt.

CAP II.

*De Coraliorum nomine, derivatione, ortu,
loco natali, figurâ, magnitudi-
ne, precio.*

Non uno Coralium appellatur no-
mine, sed ab aliis Corallus, ut est
apud Sidonium:

Lactea puniceo sinuantur colla corallo.
Ab aliis Corallium. Claudian. de nuptiis
Honorii:

Mergit se subito vellitque Corallia Doto.
Ovid. lib. 4. metam. cominuri utitur
vocabulo

*Sic & Coralium quo primum contigit
auras*

*Tempore durefcit, mollis fuit herba sub
undis.*

A quibusdam Gorgonia nominatur,
teste Plinio lib. 37. c. 10. qui Gorgonia,
inquit, nihil aliud est, quam Coralium,
nominis causâ, quòd in duritiem lapi-
dis mutetur. Et hæc, meo iudicio, præci-
pua est causa nominis, quòd coralium è
virgis cruore Gorgonis Medusæ perfu-
sis ortum.

*Vim rapuit monstri, tactuque induruit
hujus,*

*Percepitque novum ramis & fronde
rigorem.*

Plinius author est, derivari ex Græco κερειδα. Sic enim lib. 32. Ajunt coraliū tactu protinus lapidescere, si vivat. Itaque occupari, evellique retibus, aut acri ferramento præcidi. Hâc de causa curaliū vocitatum interpretantur. Unde & Theophrastus curaliū dici ait, quasi τῆ κερα̃ ἀλοτον, id est, tonsura & præfectione captum. Cæterum Plinio coraliū modò Pyrites, modò Dendritis appellatur. Græcis λιθόδευσροι, κοράλλος, κοράλλιον, κωράλιον, κουράλιον dicitur. At nigrum coraliū peculiari nomine Antipathes vocatur. Arabibus bassad, besed. Paracelsicis interdum azuc. Dionysius Alexandr. coraliū nomen accepisse censet, à græco κόρη, quod puellam significat, eadem de causa, quâ Gorgonia vocatur. Quidam putant, nomen ei inditum esse à corallis Ponti accolis, quorum meminit Ovidius:

*Hic mea cui recitem , nisi flavis scripta
Corallis ?*

Rectè mihi sentire videntur , qui cora-
lium dici putant, quasi cor alens, quippe
haud postremum est remediorum cor-
di robur ardentium,

*Quæritur , unde suum sint nacta corallia
nomen ?*

*Nempe quòd his hominis cor aluisse
datum.*

Est & fluvius Theſſaliæ, qui Alcæo auto-
re coralius vocatur. Cujus meminit
Callimachus, hymno in Palladis lava-
cra. Et Solinus, in ora Pontica, ait, post
Boſphori fauces, & Rhæſum amnem,
portumque Calpas Sagaris fluvium or-
tum in Phrygia, dictumque à plerisque
Coralium eſſe. Tantum de nomine &
derivatione. Veterum medendi proce-
rum, & omnium qui naturam rerum, &
abditas earum cauſas diligentius per-
ſcrutati ſunt una eſt opinio, coralium
eſſe lapidem precioſum, fruticis aut
herbæ ſpecie, ex ſucco lapideſcente, inſi-
tâ vi concretum, vel eſſe ſuccum ru-
brum lapideſcentem, congelatum lapi-
dis

dis duritie, in imo maris. Quercetano dicitur esse arbuscula metallica, ex saxis marinis exurgens, vitamque ex spiritu falis vegetantis accipiens. Dioscorides, Corallium, inquit, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquam offuso aëre protinus concrescat. Laudatissimum rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facile cedens, æquabili usque quaque concremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quàm ramosissimum, formâ fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiem coit scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum existimatur. Cum quo ferè consentiens Plinius, Quantum, ait, apud nos Indicis margaritis precium est, tantum apud Indos in corallo. Namque ista persuasione gentium constant. Forma est ei fruticis, color viridis. Ajunt tactu protinus lapidescere si vivat. At mirum videtur veritatis amanti, Corallium à Dioscoride & aliis vocari fruticem, cum à

nobilissimis authorum inter gemmas referatur, quæ certè à naturâ fruticum arborumque multum abhorrent. Itaq; non propria significatione, sed ob similitudinem frutex esse dicitur. Non enim continuò frutex est, quod ejus speciem gerit, cum & interdum silices, aliique lapides ramis insignes & arbuscularum speciem præbentes reperiantur, quales se vidisse ad Albim propè ostium Tangræ memorat Encelius lib. de re metall. Si igitur silicibus lapidum durissimis formam quandam fruticis natura tribuit, nō mirum facit in corallis. Quamvis Orpheus noster & Ovidius coraliū plantæ, aut herbæ aut viminis nomine notent, facilè veniam impetrare possunt, cum Poëtæ sint, hoc est, fabularum authores, quibus

Qualibet audendi semper fuit æqua potestas.

Quare vocabulum fruticis, plantæ, herbæ, viminis hoc loco ampla significatione accipiendum. Orpheus dum sibi persuasit, coraliū esse fruticem, conjecturam cepit, id etiam foliis ornatum esse.

esse. Quod commentitium est, & inter fabulas habendum, ut & illud, quod de fructibus ejusdem prodidit. Etenim folia coraliis esse, supra fidem est, quia post hominum memoriam non sunt visa, nec cerni possunt etiamsi dentur, cum à mari corrupta, sub visum non cadant, quippe pro fundo æquoris abdita. Si senio marcida, & à mari consumpta contabescunt, ut auctor est noster Poëta, testis oculatus hujus rei dari non potest. Itaque in imo maris folia nunquam visa sunt, multò minus in littore, quòd aqua marina contabefacta eò haud perveniant. Fructus sive baccas è coraliis nasci affirmantis Orphei sententiæ subscribit Plinius, qui alioqui Maximus Naturæ consultus. Baccæ, inquit, coralli candidæ sub aqua molles, exemptæ, confestim durantur, & rubescunt, quasi corna sativa, specie atquè magnitudine. Verum Matthiolus comment. in Dioscorid. mirum esse ait, diligentissimum rerum naturalium scriptorem tanto errore ductum, ut crederet, baccas è Coraliis proferri. Nam baccæ, quas fœminæ

ac infantes collis brachiisq; adalligant, & aliqui religione quadam perculsi precum numerandarum causa gestant, non illorum fructus, sed ex truncis ipsorum torno & lima derasis, deinde Sinyridis lapidis pulvere & terra quâdam ex Tripoli Africæ advecta perpolitus, teretes lævesque redduntur & splendorem capiunt. Ad hæc multo undiquaque obitum è mari eximitur corallium, adeò ut rubicundo non eluceat colore priusquam cortice exutum, artificis manu in nitorem detur. Hinc non mirum est, illud virentis stirpis specie apparere inventibus. Sunt qui corallinam herbam corallio quandoque adhærescere, & hæc de causâ sic nominatam esse tradunt. Credibile sanè est illam corallio affinitate quadam esse junctam, quòd dura sit, & lapidis magis, quàm herbæ substantiam referat, subinde etiam non nihil rubeat. Sed expendamus quoque, quid alii autores de coralliorum ortu decreverint. Iulius Solinus, ligusticum mare, inquit, frutices procreat, qui, quantisper fuerint in aquarum profundis, fluxi sunt,

sunt, tactu propè carnulento. Deindè, ubi in supera attolluntur , natalibus derogatis , lapides fiunt. Nec solum qualitas illis, sed & color vertitur. Nam puniceo protinus rubescunt , ramuli sunt, quales arborum visimus ad semipedem frequentius longi. Paracelsus, tractatu de glutine Elementi aquæ: coralia , ait, oriuntur ex tenaci resina sive glutine, quod ipsorum proprium est. Et prima ipsorum materia est quasi forma & liquor alicujus resinæ, quæ lapideam in se proprietatem habet, unde aliquid generatur , gemmis & aliis lapidibus simile , quamvis non sit de ipsorum materia. Idem coralia, refert , originem sumunt ex resinis priorum trium, ita, ut ex sulphure emergat rubedo, & natura quædam alba eaque fixa, quæ separatim produci- tur per Archeum instar feminis aut grani quod projicitur in Iliadum, quod plurimum est in mari. Hoc loco nascitur coraliium. Ubi verò aliàs in globulo manet , exarescit & nihil inde produci- tur. At ubi in Iliadum venit, ibi incre-

mentum sumit, & ex granulo arbore nascitur, quemadmodum ex semine: Ubi verò ad justam magnitudinem pervenit, insito spiritu salis, & ætate induratur, id quod accidit vi ipsius propriâ. Naturam autem suæ essentiæ sumit ex Archeo elementi aquæ, quæ in omnibus fructibus peculiare suum incrementum præbet, & quandoque argentum, quandoque aurum mirabiliter hâc forma producit. Ita ludit natura in suo opificio, gaudetque opifice & virtute sua.

Sicut etiam alumen plumosum & alia crescunt, ita coralliorum singularis generatio est ex semine, quòd ex primis tribus, scilicet ex rubeo, albo & flavo ortum est. Hoc ultimum est, quod natura ex primis tribus resinis per elementum aquæ producit, estque unum ex opificiis ipsius nobilissimis. Idem author corallus, ait, lapis est albus vel rubeus non pellucidus, qui in mari nascitur ex natura tempestatis & aëris in ligni formam aut fruticis, ac in aere durefcit in lapidem, lapidum preciosorum infimus. Hæc Paracelsus. Quidam Italus scri-

scriptor Franciscus Calceolarius, coralia, ait, nata sunt ex succo lapidescente, quem planta mollis & viridis, tactuque probè carnulento, quamdiu sub undis mansit, proprietate quadam pro sui incremento attraxit. Mollitie post relicta in lapidis soliditatem aëri exposita statim abeunt. Ioannes Platearius Medicus Salernitanus: coraliū est substantia terrea, quæ reperitur in locis maritimis & maximè in cavernosis montibus in mari existentibus. Ubi quædam humiditas glutinosa lapidibus adhærens ex siccitate propria & maris calore sic condensata in substantiam lapideam transmutatur. Qui maiorem partem ignis habet, fit rubeus: Qui maiorem humiditatem aquosam, fit albus. Sextus Philosophus: Eadem res locis diversis diversa est & ovum in aëre quidem molle, in aëre autem durum, & lyncurium in lynce quidem humidum, in aëre autem durum: sic coraliū in mari quidem molle in aëre autem durum est. Cardanus: Quod coraliū è mari exemptum confestim durefcit, causa est aër tenue

illius humidum siccans & frigus partes cogens. Refrigeratur autem æstate media, quia pars aëris intrò penetrans frigida evadit. Serapio: Corallus fit nodosus ab aqua maris & dicitur planta marina, nata in fundo maris. Reperitur quoque in quibusdam montibus. Andreas Baccius, libr. de gemmis: Corallus, quamdiu aquis tegitur, lignum est, statim verò alto mari extractus, dū aërem tangit in lapidem induratur. Ansh. Boet. corallium fit dum succus lapidescens corpus ligni subit idque alterat, & in suam naturam convertit, dum in eo congelatur. Ex his colligitur verisimile non esse, sub aquis, ut aliqui referunt, plantam planè ligneam esse & mollem, statimque è mari extractam congelasce-re. Si enim hoc verum esset, nulla planta coralli ex parte lignosa ex parte lapidea esse posset. Quævis enim extracta subitò lapidesceret. Paulatim itaque ut in aliis aquis lapidescentibus contingit, succus penetrat, ligni corpus ad formam vel substantiam acrimoniâ aliâve qualitate mutat, atque in ipsius locum lapideum

lapideum id, quod in se continet, substituit, quòd concrefcens in coralli formam abit. An autem corallium ex lapideo succo crefcat, aut generatum aliarum plantarum inftar, demum succo dicto alteretur, dubitare poffet. Ego plantam ipfam, ut coralinam algam cæterasque herbas, quæ in mari ipfo nascuntur, crefcere non absque succo lapidifico autumo. Non tamen lapidescere, priusquam moriatur, emori autem ordinariò naturæ motu vel agente in plantam nimis vehementer succo, qui eam necat, ac subiens & penetrans intimas illius partes facilè transmutat. Quod autem succus lapidescens ad plantæ formam à naturâ adhibeatur, experientia multorum, qui plerumque observârunt è coctilib. lapidib. nasci corallium, id comprobatur. Cur autem Corallium lapidescat; aliæ plantæ nequaquam, hoc tum propter singularem ipsius dispositionem contingit, tum, quia succus lapidescens à natura ipsius substantiæ inest, qui facilè lapideam formam plantam recipere cogit,

ac in aliis nō ita copiosè reperitur, antequam rubescat, ac quodammodo maturus sit coralii frutex, videtur variis coloribus tingi. Quotquot enim plantas vidi, nondum exactè in lapidem conversas, omnes vel fusco vel viridi aliove colore, quo arborum rami tinguntur colorati erant. Solique illi, in quibus ligneum vix aliquid apparebat, jam rubescere incipiebat, non secus ac in pomis & piris rubens color postremus ac maturitatis index est. Hactenus Boetius. Quanquam à doctissimis ingeniis illa sunt prodita, quoniam tamen diversæ sunt authorum sententiæ, de ortu coralliorum meam quoque opinionem cuius rerum naturalium perito æquâ æstimatione pensandam relinquo. Paracelsus & Platearius mihi omnium verissimè dixisse videntur, ex succo tenaci seu materia glutinosa corallium oriri atque augescere etiam sine adminiculo plantæ ipsum attrahentis, neque necessum esse puto, ut frutices sive lignum semper ad se rapiat ejusmodi succum, unde corallus evadit: sed ille

sponte

sponte suâ lapidescens in formam fruticis surgere potest vi naturali, quæ in sale ipsius delitescit. Namque salis beneficio fit, ut in ramos se diffundant plantæ. Quod exemplo urticæ Quercetanus demonstrat, ex cuius cinere lixivium extractum, & frigore hiberno congelatum veram herbæ speciem præbuit. Idem auctor, corallos, ait, vitam habere à spiritu salis vegetantis, ut qui etiam toti in sal redigi possint. Cæterum concretionem & congelationem corporum sali ipsorum acceptam ferri, Philosophi omnes fatentur, & ostendi potest exemplo lyncurii, quod est lyncum urina, (nihil autem aliud est urina, quam sal aquâ dilutum) quæ, ubi reddita est, glaciatur arefcitque in gemmas, carbunculis similes, & igneo colore fulgentes, de qua Ovidius:

Vieta racemifero Lynceas dedit India Baccho,

Equibus ut memorant, quicquid vesicæ remisit,

Vertitur in lapides & congelat ære tacto.

Ita-

Itaque si tanta vis est succo lapidescenti, ut coralia ramis decorare, & ad justam magnitudinem diducere valeat, vanum est quod aliqui dicunt, ea primum esse ligna sive frutices ac demum evadere lapides. Quamvis enim in quibusdam aquis ligna in lapides durentur, non putandum ideò coralii quoque lapidem aliquando fuisse lignum. Cujus rei argumentum est, quòd ex lapide coctili quandoque nascantur, unde frutex aut herba nasci haud potest ob solidam firmamque ejus substantiam. Prætereà testis est Leonh. Fioravan. Ital. Doctor, qui coralia refert ut plurimum nasci è lapide coctili. Addit esse Insulam in Barbarica dictam, Tabaccam, multis olim populis habitatam, sed magnâ Insulæ parte mari submersâ, lateres lapidesque coctiles in fundo illius hinc inde disjectos esse, Coralliorum feracissimas. Unde Genuenses hodie mercatoresingentem eorum vim capiunt. Idem auctor, *Memoriâ*, inquit, *reputo*, piscatorem cum anno 1549. in urbe celebri Siciliæ Messana essem, piscibus capien-

capiendis intentum intrà portum, juxtà turrim, quã Salvatoris appellant, fruticem corali rubei cepisse, natum super lapide coctili, tantæ magnitudinis quantum ducentis annis in illâ orâ non visum esse constat. Est & aliud, quod sententiam meam confirmare videtur, quòd coraliium sub aqua existens tangentibus molle deprehenditur, hâc de causâ liquidum à Prisciano dictum, atqui ligno nulla mollities est.

Deinde silices aliique lapides interdum dantur, ramis elegantibus conspicui, & fruticem imitantes, ludente & quasi aliud agente naturâ. Quinetiam non pauca visuntur coralia, quæ nihil minus quàm fruticis aut plantæ speciem gerunt, sed pro naturâ succi lapidescentis formam adsciscunt, ut paulò pòst demonstrabitur, ubi de differentiis. Quòd interdum plantis adhærescunt, easque suâ naturâ communicant, id accidit vicinitate, quâ familiaritas mutua contrahitur. Haud aliter Bryonia, Smilax, atque Hedera proximam sibi arborem, aut parietem muri com-

complexu tenent. At si fingamus omnes
 è frutice corallo existere , velim mihi
 ostendi, qualis ille sit , & quo nomine
 appelletur , quippe ejusmodi fruticem
 vidit nemo , nec ullus herbarum scri-
 ptor ejus mentionem fecit. Haftenus
 de generatione coralii. Nunc de loco
 natali agendum. Plinius, Gignitur qui-
 dem, ait, in rubro mari coralium , sed
 nigrius. Item in Persico vocatur lace.
 Laudatissimum in Gallico sinu circa
 Stœchades insulas , & in Siculo circa
 Helian ac Drepanum. Nasceitur & apud
 Gravisca, & ante Neapolim Campa-
 niæ ; maximeque rubens sed molle, &
 ideo vilissimum Erythris. Hoc loco qui-
 dam non Stœchades, sed Orchades le-
 gendum putant, quæ Insulæ sunt in mari
 Britannico, quod Caledonium à non-
 nullis, à Ptolomæo Deuceledonium
 vocatur. Aufonius in Mosellâ

.... distinguit glarea muscum,

Nota Caledoniis talis pictura Britannis,

*Cum virides algas, & rubra corallia
 nudat*

*Æstus, & albentes concharum germi-
 na baccas.*

Dio-

Dioscorides refert, plurimum inveniri ad Syracusas in promontorio, cui Pachyno nomen est. Serapio, reperiri quoque in quibusdam montibus memorat.

Quod equidem non de summo montium vertice accipiendum puto, sed de ea parte, quam maris unda alluit. Non enim nisi in loco humido, & succi marini lapidescentis participare surgere potest. Boëtius coraliū, inquit, hodiè passim in mari Tyrrheno invenitur, unde Neapolim adfertur, ac ibi expolitur. Avicenna id in Africæ maribus copiosè nasci tradit. Dionysius Alexandr. in descriptione Persiæ memorat Arianos populos isti regno subditos, iisque vicinos, non aliam habere viam parandi divitias, quàm summam rubri coralii ibi nascentis abundantiam. Meminit hujus & Priscianus lib. de situ orbis, ubi de populis loquitur qui vocantur

....*Atieni*

*Nomine communi, qui terras ubere nullo
Florentes habitant, (squalent nam sentib.
aspris)*

Coralii

Coralii lapidē qui rubrū littore carpunt.
Ibidem de Indis :

*Effodiunt alii terras , auriq₃ metallum,
Ast alii texunt tenuissima tegmina lini,
Atque aurâ viridi legitur, quæ splendet
Iaspis, (pazi.*

Coralii que decus liquidi , gratique To-
Ex Iulio Solino patet , Ligusticum mare
coraliorum esse ferax, cum quo sentiens
Claudianus in eodem mari, inquit,

*Mergit se subitò, vellitque coralia Doto,
Vimen erat, dum stagna subit, processe-*
rat undis ,

Gemma fuit.

Andreas Baccius de thermis lib. 4. Sar-
dinia, ait, insula est, quam alteram Sici-
liam quidam vocârunt. In hâc aliquot
locis fontes calidi ac salubres ferve-
scunt, qui aut ossa fracta consolidant
(hic effectus ferro vulgò tribuitur) aut
oculorum morbis (quod nitro, æri, &
auro convenit) medentur: vel corallorū
nobilitati id tribuendum est, quorum
divite admodum propagine ac succo
hujus insulæ littora abundant, siccæ ac
adstringentis qualitatis. Pertinet autem
hæc.

hæc nobilis propagatio usq; ad Siculum fretum. Nam & sub Lilybæo promontorio non longè à Drepano integras hodiè arbores piscantur purpureas multas, aliquas candidas. Infrà autem mons præruptus est, qui Gaditanū respicit, salis nativi ferax ruboris cōspicui, nec inutilis in cōdimentis. Hæc ille. Ex his conjecturam aliquis capere posset, sal illud rubicundū esse materiam coraliorum, quòd in eodem tractatu largus arborum proventus sit.

Plurimum enim salis inesse coraliis, testatur corū resolutio, quâ penè omnia in sal rediguntur.

Cæterum inter gemmas & lapides preciosos coraliū refertur à probatissimis authorum, in primis Orpheo nostro, & Plinio, qui quantum, inquit, apud nos Indicis margaritis precium est, tantum apud Indos in coraliis. Auctoritas baccarum ejus non minus Indorū viris quoq; preciosa est, quàm fœminis nostris uniones Indici. Quamquã coralia apud nos tolerabili precio emuntur, nō ideò negandū est cum Cardano,

gem-

gemmas esse, nisi credamus margaritas quoque apud Indos non esse gemmas, quòd illis in parvo habeantur precio. Eodem enim precio coralia & margaritas esse, jam ex Plinio notum est, licet pro diverso terrarum orbe non par eorum premium sit.

C A P. III.

De variis Coraliorum generibus.

COralia differunt colore, substantia, specie ramorum, magnitudine & viribus. Colore alia sunt albo, rubro alia, alia nigro. Quamvis *Boetius* & *Baccius* plures recenseant colores, tamen omnes ad hæc genera referri posse existimo. Ex albis quædam æquali lævorenitent, ramis destituta: Alia perquam ramosa, quæ punctis veluti tuberculis conspersa videntur. Est prætereá albi *Coralii* genus satis durum, & mediocriter ramosum, colore cornu simili,

ob

ob similitudinem *Cornucervinum* appellatum ab *Imperato* scriptore Neapolitano: Aliud colore subobscurum potius quàm albescens, ramis frequentibus, cujus substantia fungosa est. Tota ejus extremitas inæqualibus distincta est lineis, ut intuentibus q. canaliculi appareant. Verucosum id non ineptè dicitur. Quoddam ex cinereo albescit, mari Hisp. exemptum, non admodum durum, sed fragile, cujus parte externâ notæ quædam elucescunt, in speciem stellarum, Naturâ mirificè ludente, unde ab *Imperato* stellatum vocatur. Datur etiam, quod nodos velut articulos ossium humanorum præpotente Naturæ vi accepit, ob id *articulatum* dictum. Ad hunc ordinem refert *Franciscus Calceolarius* Veronensis plantam quandam elegantissimam Naturæ prolem, quæ in mari rubro nata, tota tophosa, sed facilis frangi, foris flavescens, parte internâ albicans, à cujus trunco crasso minutissimis veluti punctis passim signato multiplices ramuli germinant, mirabili ordine dispositi, qui in pyramidalem for-

C

mam

mam desinentes hemisphærii speciem repræsentare videntur.

Coralium rubrum est, quod è succo rubro lapidescente natum est: *Nigrum*, quod succum atrum ad sui incrementum attraxit, colorem ligni ebeni referens. Hoc antiphates vocatur à *Dioscoride*, qui refert, ramosum magis id esse cæteris, quod idem sentit *Serapio*. *Franciscus Calceolarius* contra dicit, rubrum nempe corallium ramosius esse nigro. Laudatissimum est, teste *Dioscoride*, rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, æquabili usquequaque concremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quàm ramosissimum, formâ fruticis, cinnamomi æmulum. A quo nihil diversum est illud *Plinii*: Probatissimum quàm maximè rubens, & quàm ramosissimum, non scabrosum aut lapideum, vel rursus inane aut concavum. *Serapio*: optimus corallorum est rubeus, qui similis est cinabrio, citò fragilis, & odorem spirans lenticulæ marinæ, ac speciem gerens arboris cassiæ

castiæ lignæ, & quàm ramosissimus. *Ioannes Platearius medicus Salernitanus* auctor est, Coralio rubro ab elementorum permistione majorem ignis partem accessisse, quàm albo, huic verò plus aquæ quàm ignis, ideoque illo frigidius hoc esse. Idem ait, album eligendum, quod crassum & læve, idque tantò melius esse, quantò magis accedit ad candorem, foraminibus haud pertusum: Rubrum verò ramorum in multitudine insigne eligendum esse. *Quercetanus* censet, coraliū album ideò vilius esse rubro, quòd ultimum perfectionis & coctionis gradum non sit assecutum, ut rubrum.

Hoc si verum est, falsa erit auctorum sententia statuentium, pro varietate succi varia produci coraliorum genera, scilicet è succo rubro rubra, ex albo alba, è nigro nigra nasci. Quo argumento ostenditur, coralia alba æquè ad maturitatem & summam perfectionem veniri posse ac cætera genera, quia dantur coralia alba quàm maxima, eaque annosissima, ideò maturita-

tem affecuta , & longo tempore cocta, Itaque unumquodque coralliorum genus ad destinatam sibi perfectionem venire potest, quamvis unum nobilitate alterum antecellat. *Paracelsus* rubrum vocat rutilans, nigrum verò caliginosum. Hæc duo ait contrariâ naturâ dissidere, ita ut rutilans corallium gestantibus lætitiâ ac delectationem adferat, nigrum autem tristitiæ sit causa. Qui igitur lætitiæ excitandæ causa coralia expetit, caliginosis rubra præferat. Quantum enim gaudio distat mæror, tantum hæc duo coralliorum genera. Hæc ille. Quanquam verisimilis hæc opinio videtur, tamen nec aliorum scriptorum autoritate, nec rationibus stabilita, sed ex capite *Paracelsi* nata est.

Dioscorides enim & *Serapio* easdem rubro niroque corallio vires inesse tradunt.

Quædam coralia variis coloribus distincta sunt, & ramulos ex parte rubros ex parte albos, tum & nigros gerunt. Id accidit, diversis succis sese trunco ipsorum admoventibus.

A sub-

A substantia corallium dicitur *molle, fragile, durum, solidum, fistulosum, scabrum.*

Corallus nimium durus, inquit *Serapio*, non est bonus, sed qui cito frangitur, & partium æqualitate constat.

Sunt & coraliorum frutices visi, qui non ad plenam perfectamque maturitatem pervenerunt, colorem minio similem nacti. Hi ramulis quibusdam partim ligneis, partim taxeis, & iis modicè rubentibus ornati sunt, in quibus tubuli testacei marini instar in gyrum ducti hærent, ut autor est *Calceolarius*.

Non eadem illorum magnitudo est. Quædam ad pedis altitudinem extolluntur, quædam suprâ eam. *Anshel. Boëtius* eorum fruticem ad hominis ferè longitudinem excrecere affirmat. A junt in quodam templo urbis Genuæ imaginem Christi cruci affixi ex corallo factam haberi, duos cubitos longi.

Omnia coraliorum genera, colore, substantiâ, & ramositate inter se differentia jam recensui, in posterum quoq;

traditurus, quemadmodum divina potestas illis plurimas easque admirandas vires aspiraverit.

C A P. IV.

De aqua, spiritu, liquore, Coralliorum.

EXpositis, quæ de ortu & variis coralliorum generibus ab authoribus traduntur, jam multiplices eorum præparaciones, ad usum medicum idoneas ostendere aggrediar.

Coralia in pulverem redacta si vasi vitreo retorto in arenâ posito indantur, inde destillando aqua proveniet pauca & saporis expers. Si exemptum è vase pulverem magis conteras, & ei in vas rursus immisso affundas aquam ipsius antè destillatam, & simul in Balneo vaporante aliquandiu relin-
 quas, destillando majorem aquæ copiam prolicies, quàm antè. Hunc labo-
 rem

rem si ter quaterve sustinueris, magna aquæ copia parata erit.

Spiritus coraliorum hoc modo præparatur : Coralia aceto dissoluta, & exsiccata immittuntur in retortam luto probo munitam, & blando igne primùm phlegma, deinde aucto igne & mutato receptaculo spiritus inflammabilis elicitur, ultimò exigua veri olei portio, ambo suavissimi odoris, & rubicunda. Crederes hoc oleum veram esse tincturam. Spiritus verò flammam ideò concipit, quòd *Quercetani* iudicio, coralia multum salis nitrosi, vel nitro-sulphurei contineant. Nihil enim inflammabile est, quod non sulphuris aut bituminis sit particeps. Id argumentum est, coraliis multum inesse sulphuris. Spiritus ille tantæ est efficacix, ut non modò coraliorum corpus, sed & firmissimam Solis & Lunæ compagem solvere dicatur.

Liquorem appellamus, cùm tota rei substantia arte Chymicâ in liquorem resolvitur, ut *Paracelsus* docet. Li-

quor Coraliorum hunc in modum
 conficitur : Coralia aceto radicato
 soluta , sepone digerenda menstruo
 spatio in loco calido , donec tinctum
 fit acetum. Effunde , & alio affuso fac
 rursus digeri , donec acetum non am-
 plius tingatur. Id filtratum fac exha-
 lare , a credinem separa , exsicca , &
 addito vini spiritu circula , deinde il-
 lum destillando secerne. Reliquum
 suprà marmor in loco frigido humi-
 doque collocatum evadet in liquo-
 rem dulcem , admirandæ facultatis ,
 qui non immeritò *coralium potabile* &
 quinta coraliorum essentia appellari
 potest. Promptè in liquorem abit sal
 coraliorum in albumine ovi indurati.
 Vel hoc modo liquorem effectum da-
 bis : Coralia trita oleo salis, vel aceto
 radicato dissolve. Destillando iterum
 abstrahere ad siccitatem. Relicti pulve-
 ris accipe uncias duas , his affunde un-
 cias quatuor menstrui vegetabilis ma-
 gni. Pone in putrefactione per men-
 sem. Tunc menstruum destillatione
 abstrahere. Affunde rursus, & destilla-
 tione

tione decies iteratâ , materiam in imo remanentem in cellâ aut loco frigido humidoque pone , & solvetur in suavem liquorem.

Anatomia Coraliorum.

Postquam aqua coraliorum destillata est , relicta ipsorum materia rursus minutissimè conteratur , & in phialam injecta aqua propriâ perfundatur. Vas illud probè occlusum in Balneo vaporante colloca, donec totam coraliorum substantiam digestionem dissolutam esse sentias. Id quod bimestri ferè spatio evenire solet. Exemptam post eâ materiam in cucurbitam vel retortam funde , & ex ea destilla primò aquam, deinde sulphur, sive spiritum ardentem. Quod in fundo remanet , in eo sal tertium naturæ principium delitescit. Id igne reverberante in calcem redigendum est, unde affusa aquâ sal elici potest. Hoc ordine tria coraliorum principia ex ipsis depro-
muntur.

CAP. V.

*De solutione coralliorum, & eorum
menstruis.*

VArias & multas aquas dissolvendis corallis destinârunt Chymici, quarum præcipuæ sunt, acetum destillatum & radicum, succus berberum, limonum, malorum citriorum, ros majalis, liquor betulæ: Spiritus mellis, terebinthinæ, ligni sancti, buxi, juniperi, quercus, Spiritus salis, vitrioli, tartari, spiritus vini, & is qui coralliorum est. Penitus illa solvit sequenti liquore. Vitriolum ad rubedinem calcinarum conspergitur urinâ hominis sani, & exsiccat. Rursus conspersum siccatur, idque ter vel quater. Hinc destillatur oleum, separato phlegmate coralia solvens, quod præsentissimum podagricorum remedium esse dicitur. Alii solvendis Coraliis talem aquam præparant: Accipe aceti mensuras duas, salis manipulos duos, tartari trientem, & destilla igne lento primùm, dein vehementi. Ea quidem

dem citò solvit compagem corallorum, sed acrimonia ejus non sine magno negotio tollitur. Sunt qui acetum à cineribus herbæ Kali destillent. Aceto autem sensim illis affuso, ob metum effervescentiæ hanc destillationem bis vel ter repetunt. Unde dulce fit quodammodo neque valdè mordax, quamvis eximiâ sit efficaciam. In hunc quoque modum fit aqua solvens: Viride æris solve aceto destillato. Effuso, quod solutum est, fæces rejice. Abstrahere destillando aceti dimidiam partem vel plus, prout artifici videbitur. Reliquum sepone in loco frigido, ut lapilli congelascant, & vitriolum fiat. Hoc inde novo vitro, & addito spiritu vini purissimo solve. Fecibus iterum separatis, spiritum vini destilla ad justam consistentiam. Quod reliquum in fundo manet, loco frigido, ut antea, committe, ut Crystalli congelent. Has in vas retortum coniectas destilla primum leni calore, ut phlegma tantùm prodeat. Postea mutato receptaculo & igne validiori adhibito, fac acetum suavissimi odoris & saporis

ris profluere , quod singulare corallio-
rum menstruum est. Acetum quoque
terebinthinatum, quod radicum dicitur , in coraliis solvendis non exiguam
vim habet, cuius descriptio talis est: Ac-
cipe terebinthinæ libras duas, aceti stil-
latitii tantundem , destilla in arenâ pri-
mò lento igne , donec acetum cum spi-
ritu terebinthinæ effluerit. Post aucto
calore ignis proficiet oleum flavum , &
aqua rubicunda acerrima. Tunc cessan-
dum. Separetur acetum ab oleo, & re-
petitâ destillatione corrigatur , ut fiat
purissimum. Si coralia cum sulphure
calcinantur , solvi possunt aqua sim-
plici. Nonnulli ex summitatibus &
comis alni destillant menstruum sol-
vendis corallis aptum. *Joannes Thol-*
denius in Haligraphia sua talem aquæ
solventis præparationem tradit. Mer-
curius sublimatus tenuissimè contri-
tus in cella ponitur , donec in aquam
resolutus liquecat , quæ filtro defæ-
canda est. Hujus aquæ libram unam,
vitrioli in pulverem contriti libras
duas , nitri pulverisati libram unam in
vitrum

vitrum retortum injice, & destillatione propelle instar aquæ fortis. Ubi omnia refrixerunt, aquam exemptam receptaculo, ex cucurbita denuò vehementi destillatione provoca. Quod profluxit, iterum destilla ex cineribus, quoque in fundo reliquum est oleum, coraliis dissolvendis adhibeatur. Id celeriter effectum dat, quod alii liquores longo tempore. Acrimonia quam oleum in coraliis maximam reliquit, iteratis destillationibus cum aquâ destillatâ auferri debet.

Andr. Libavius censet, aquas corrodescentes non temere solvendis coraliis adhibendas esse, quippe totam eorum substantiam vi noxiâ corrumpentes. At si ille spiritum vitrioli, & salis eorumq; similes in corrodentium numero ponit, in ipsius sententiam ire non possum. Ille enim humano corpori admodum salutare, non perniciosæ facultatis participes sunt, siquidem probè ac diligenter præparentur. Sed si ob id suspecti videntur, quod nimis repentina ac vehementi dissolutione coraliorum substantiam

tant, nihil interesse arbitror, quacunq̄ue vi solvant, dum modò solutione nihil de viribus illorum evanescat vel subtrahatur.

Verum si quis ab usu acrium ejusmodi spirituum abhorret, modum aperiam, quo vis mordax spiritus salis, aliorumque similium infringitur & gratum acquirit saporem, neque tamen penetrandi aut dissolvendi vim amittit. Spiritus salis purus, & ab aqueo phlegmate separatus, vitro firmissimè clauso exceptus consistat trimestri spatio in cineribus continuo atque æquali calore tepentibus, qualis est Solis calor, fructibus maturitatem adferens. Hoc modo spiritus ille vi corrodente exutâ, summam præstantiam consequutus maturescit uvarum & pomorum acerborum ritu, quæ caloris æstivi temperie cocta dulcescunt. Hic porrò spiritu vini permistus destillatione per alembicum propellitur. Id menstruum est, admirandæ potestatis. Etenim nō coralia solùm, sed & Solem arctissimâ ejus compage à perito artifice destructa potulentū reddit.

Qui-

Quidam solo vini spiritu coralia solvere conantur, sed, me iudice, operam perdunt, quod ei lapidum firmitas invicta resistat. At si ille suo, aut tartari sale, aut spiritu salis communis acuatur, magnum ipsi robur accedit, quo coralia & margaritas dissolvere valeat. Eandem vim assumit, modico salis, quod vehementi unctione coraliorum ex ipsis per aquam extrahitur, ipsi adjecto. Id commodissimum solvendis coraliis menstruum existere puto, cum nihil alieni ad eam solutionem accedat, præter spiritum vini.

Ros majalis verum quoque coraliorum menstruum fit, si pars ipsius spirituosæ destillatione secreta cum proprio sale jungatur. Quicquid enim coralia solvit, beneficio sui salis maximè id efficit.

Si quis autem relictis rebus alienis, ex ipso coraliorum corpore menstruum ad eadem solvenda quærit, spiritu ipsorum ardente utatur, de quo antea dictum fuit, aut aquam adhibeat coraliorum, proprio sale acutam redditam, Id quod mihi tanquam arcanum à quo-

à quodam Chymico non imperito commissum est. Cæterùm nonnulli sibi persuadent, coralia solvi posse, etiam nullius aquæ adjumento, si in pulverem versa & phialâ excepta ponantur in balneo vaporante. Sic fieri putant, ut illa beneficio caloris vapidi semetipsa tempore in liquorem resolvant.

Simili viâ quidam procedere in solvendo Talco conantur, felicem operis successum sperantes, si talcum toto semestri æquali Balnei calore foveatur. Sed qui hoc effectum dederit, neminem vidi. Quod autem probationibus ostendi non potest, id Experientia optima omnium magistra palàm facit.

C A P. VI.

*De sale, magisterio, extracto, & butyro
Corallorum.*

SAL & magisterium Coralliorum vulgò pro una re habentur, & illa quocunque modo in pulverem resoluta utroque nomine appellantur. At si accurate

ratè

ratè rerum vocabula discernamus, haud exiguo discrimine diversa sunt. Magisterium enim est res dissolutione & exhalatione in pulverem redacta, citrà ullam principiorum separationem, remotis tantummodò impuritatibus. Salis autem nomen haud meretur, quod non sapore salis præditum, neque in quovis liquore, aut in loco humido resolvitur ac liquefcit. Sed is hodiè mos est Paracelsicorum, ut aliena nomina suis remediis imponere gaudeant, quanquam malè

Conveniunt rebus nomina sæpe suis.

Magisterium coralliorum in hunc ferè modum parabis: Dissolve coralia trita aceto stillatitio, aut alio menstruo penetrabili. Digerantur per noctem unam atque alteram. Quod dissolutum est, filtretur, & ei guttatim affundatur oleū tartari, dum instar lactis albescat. Post affusa aquâ communi in loco tepido ponantur. Sic præcipitabitur pulvis candidus ad imum vasis. Aquâ separata alia affundatur, donec a credo omnis adempta sit. Tandem pulvis exsiccandus est ad usum. Mul-

Multi verò acetum, omnesque aquas nimium acidas coralliorum dissolutioni adhibere verentur, quòd constet, plerumque sal aceti post ipsius abstractionem pondus coralliorum excedere, tanta in iis acredine relietâ, quæ difficilimè tolli eluique possit. Verum id esse cognoscet, qui acetum, quo coralia sunt resoluta, in vapores vertet, vel destillando subtrahet. Magnum enim pondus illis accessisse comperiet.

Qui magisterium purissimum & ab omni crassamento terrestri liberum quærunt, coralia primùm resolvunt aceto acerrimo destillato, resoluta filtro destillant, & coagulant. Quod coagulatum est, rursus novo aceti spiritu solvunt, filtrant, coagulant, idque opus iterant, donec nihil immundi relictum maneat. Ultimo residuam materiam iteratis destillationibus ab acrimonia liberant. Id magisterium instar salis in loco humido frigido liquefcit.

Coralliorum extractum seu Butyrum à Chymicis sic appellatum sic effectum dabis: Coralia in tenuissimum pulverem

rem

rem redacta spiritu vitrioli perfunde ad duûm digitorum eminentiam, & effervescent, Ubi cessat fervor, spiritus lacteus relinquitur, quem effunde, relictisque fæcibus hunc destilla in arenâ ad siccitatem. Quod in fundo manet, aquâ destillata elue, ut dulce evadat, ultimò exsicca in Sole. Liquefcit hoc in ore instar butyri, unde nomen accepit.

Sal coraliorum propriè sic dictum hoc modo parari solet: Coralia in fornace figulorum aut igne reverberante combusta, ac in cinerem albisimum versa, aquâ destillata perfunduntur, donec sal omne extractum sit, quemadmodum ex cineribus aliis elici solet. Aquâ in vaporem discussâ, aut destillando abstractâ in fundo vasis sal remanet, quod iteratâ solutione & coagulatione tandem instar Crystalli perlucidum evadit, & in cella positum liquefcit.

CAP VII.

De oleo coralliorum.

CHymici in ponendis rerum vocabulis, ut antea dictum est, haud sibi similes oleum modò tincturam, modò essentiam aut liquorem, & vicissim tincturam oleum appellant: salem etiam in loco humido liquefactum oleum vocant, quanquam acutè intuentibus apparet, quanto illa discrimine diffideant. Ego verò non vocabulorum sed rerum indagator, ejus rei præparationem ostendam, quam plerique auctores oleum coralliorum nominaverunt. Coralia aceto acerrimo dissoluta, & rursus exsiccata in vas retortum immittuntur, & destillando primum spiritus, deinde aucto calore oleum rubicundum suavissimi odoris propellitur, quod arte separandum est à spiritu.

Alii magisterio corallorum purissimo affundunt spiritum vini optimum, & ea simul in vase firmissimè occluso digerenda in B.M. seponunt octo dierum spatio.

spatio. Eo tempore coralia essentiam suam instar olei spissi ad extremitatem spiritus vini emittunt, quæ diligenter separanda est. Postea affuso alio spiritu elicetur oleum ut antea. Hac via penè omnis coraliorum pulvis in oleum abit.

Paracelsus libro de quinto esse talem olei conficiendi rationem aperuit: Sume corallo tenuissimè pulveratos affunde illis succum limonum in cucurbita sive phiala, & pone in cinere calido, nec altiùs vas demerge, quàm materia est vitro inclusa. Relinque quadraginta dies in sua digestionem & solventur coralia in liquorem spissum. Postea adde acetum destillatum tantum quantum succi limonum fuerat. Rursus fac illa consistere viginti dierum spatio in cineribus.

Tunc exemptis adde paucillum moschi optimi, (hic enim producit oleum) destilla per vitrum luto probo firmatum, calore non admodum vehementi. Aquam destillatam in vitro coque usque ad medietatem.

Rursus paulatim destilla, donec aqua profluat aurei coloris, Aquam hanc

hanc exima & destillare perge igne forti, tantisper dum aqua aurea prodit. Cùm primùm autem turbidus humor profluit, vas excipiens mutandum, & destillatio continuanda est. Si omnia refrixerint, videbis oleum flavum aquæ innatans, quod cautè secernendum est.

Idem author *libro de cœlesti medic.* Accipe corallorum libram, salis communis manipulos tres. Conterantur simul in pulverem subtilissimum, & in vitrum luto firmissimo munitum injiciantur.

Succende primùm lentum ignem, & eum sensim auge, donec spiritus & fumi in vas suppositum demittantur. Postea ignem urge vehementiùs, donec nullus ampliùs humor exeat. Quod ultimum profluxit, oleum est.

C A P V I I I .

De Tinctura Coralliorum.

Tinctura in Chemicorum familiâ interdum accipere pro lapide Philosophi & discriminis gratiâ tinctura physica

physica appellatur: interdum nihil aliud est, quàm essentia rei cum ejusdem colore per menstruum idoneum extracta, velut alii volunt, tincturam appellamus, cum integrâ manente corporum compage tantum elicitur vis formalis, unâ cum colore. A quibusdam vocatur anima. Id confirmans *Paracelsus* libro de quinta essentia, Tinctura coralliorum, inquit, est essentia eorundem, quâ extractâ, quod reliquum est, nihil vel pauxillum virium habet. Idem ait, posse coralliorum substantiâ integrâ atque illæsâ tincturam ipsorum extrahi. Certè essentia absque colore tinctura non est, sicuti nec color sine essentia, quamquam Tinctura à tingendo derivata, si propria significatione accipiatur, tantummodo colorem, vel coloris inductionem notet. Tincturam non in vegetabilibus tantùm, sed etiam minerabilibus summo studio multi quærunt, gnari maximam in illa vim rerum delitescere. Cur autem tam avidè illam expetant, non aliam causam dari puto, nisi quòd præter summam effica-

effica-

efficaciam oculis grata & aspectu jucunda videatur. Sed vocabulum tincturæ sæpenumero à Cacochymicis hodiè nimis alienâ significatione usurpatur, dum illi tincturam dicunt quemvis colorem à rebus vi ignis extractum, etiam nullius essentiæ participem : Et cum aliquid longa digestionem novum colorem accepit, tincturam ejus rei productam esse gloriantur, ignari coctionis beneficio evenire, ut menstrua tempore rubescant.

Id affirmat *Arnoldus de Villa nova* qui ruber, inquit, color emergit perfectâ & absoluta digestionem vel coctionem. Etenim sanguis humano in corpore non perficitur, nisi ingenita vi hepatis & caloris nativi coctus. Unde mirum videtur *Beguinum* clarissimum Chymia Scriptorem tantum sibi permisisse, ut Syrupum coralliorum tincturæ nomine dignatus fuerit. Vera igitur tinctura hisce signis ostenditur. I. Si color rei proprius atque intimus, non verò alienus extrahitur. II. Si tinctura extracta reliquum corpus pallidum & quasi exfan-

exfanguē jacet, amiffō nativo colore. III. Si corporis effentia cum eâ simul extrahitur, IV. Si ejus copia fit exigua, quippe minima rei pars tinctura est. *Paracelsus* corpora è quibus tincturæ maximè produci poffint, talia recenfet *aurum, mercurium, antimonium, fal philofophorum, balsamum, meliffam, chelidonium, Valerianam, Chamædryn, Hirundinariam, cichorium, mumiam.* His addit *coralia rubea*, quorum tincturam à multis flagrantiffimè hæctenus quæfitam paucis invenire contigit. Etenim *Zuingerus* veram coraliorum tincturam femel tantum, *Crollius* nunquam fe vidiffè fatetur. Sunt qui illam è coraliis elici poffe planè negant, credentes è longâ menftrui digeftione femper illam rubedinem emergere. Sed hoc perfpicuè falſum eſſe eâ ratione oftendi poteſt, quòd unum idemque menſtrum coraliis rubris deſtinatum ſi albis affundatur, non rubefcat niſi fortè longiffimâ digeftionis morâ: Rubris verò additum exiguo temporis ſpatio nativum illis colorem eripiat, cor-

D

pore

pore relicto albo & exfangui. Id affirmare non ausus essem, nisi rem ita esse compertum haberem.

Cæterùm quomodo vera coralliorum tinctura ab aliis liquoribus rubicundis dignoscatur, jam apertum est. Nunc ordo rerum postulat, ut eam investigantibus viam aperiam, modosque omnes singillatim exponam, quibus illa comparetur. Quicquid autem à clarissimis Chymicorum hæctenus pro tinctuâ coralliorum habitum est, id nec ego alio nomine prosequar, nec ab illorum sententiâ discedere ausim. Etenim tincturæ vox interdum ampliori significato accipitur. Hujus conficiendæ modos quàm plurimos autores tradiderunt, quorum aliquos elaboratos oculis vidi, quosdam manibus meis effectos reddidi. Eorum talis est series.

Primus modus parandi tincturam coralliorum.

COrallis in tenuissimum pulverem redactis affunde spiritum salis, ut eo solvantur. Post addito spiritu vini optimo fac ut in fimo equino mensis

spa-

spatio simul putrescant. Innatabit oleum rubicundum, quod arte separandum. Id habetur loco tincturæ.

II.

Ad eundem modum spiritus qui ex salibus plantarum destillatione elicitur, coraliorum fragmentis affusus, magnam illa dissolvendi potestatem habet. Si hæc post solutionem adjecto vini spiritu paulisper in putrefactione consistant, elegans tandem exorietur tinctura. Oportet autem spiritum adhiberi ex salibus ad morbum præsentem accommodatis. Si epilepsiæ remedium expectis, spiritum ex sale *ruta*, *paonia*, *visci querni*, *corylini* depromptum adhibeas. Et profectò si spiritus salis communis coraliis junctus insignem præbet, & salutarem tincturam multò utiliore magisque fructuosum laborem ponimus in extrahendâ illa, quæ per spiritum salis convenientis perficitur. Sic ad necandos vermes, tinctura commodè extrahitur spiritu salis *tanaceti*: ad affectus *lienis*, spiritu salis *tamarisci*, *fraxini*, *gentiana*, *centauri minoris*, *fumaria*:

Ad hepar, ex sale eupatorii, absinthii : ad roborandum & purgandum uterum ex sale artemisiæ, melissæ. Sic ad omnes morbos, quibus corallium medetur, spiritus idonei ex plantarum salibus depromi possunt. Hoc loco haud occultum habeo novum atque inusitatum nec minus facilem modum destillandi spiritum ex omni salium genere, qui talis est. Alumen igne valido comburatur, donec acres illius spiritus exhalatione evanescant, & illud instar spongiæ pertusum perviumque conspiciatur. Hujus aluminis & salis par pondus accipe, & inditum in vas retortum (quod ita aptandum est, ut quasi in capellâ pensile videatur) destilla gradibus caloris diligenter observatis. Hoc modo decem horarum spatio spiritum optimum propelles.

III.

Si quis Epilepsiæ graviorumque capitis morborum remedium desiderat, hæc tinctura non aliud præstantius esse sciat, cujus præparatio hæc est : Accipe
æqua-

æquales coraliorum & falis rutæ partes. Immissas in vas retortum destilla paulatim, lento primùm, deinde vehementi calore. Quod primum exit, quodque ultimum est, utrumque seorsim pone. Hoc enim coraliorum & falis rutæ mixtum oleum est. Spiritum falis qui primò effluxit, coraliis recentibus contusis & confractis affusum aliquandiu digere. Extractum destillando secerne, & quod relictum est, cum oleo seorsim servato permisce, & aliquantulum digestioni committè. Ita vis maxima coraliorum cum spiritu falis rutæ communicatur, & elegantissima rubedo ostenditur. Si cui sal rutæ non arridet, ejus loco sumere licet aliud cujusvis plantæ sal, affectui præfenti accommodatum.

IV.

Quidam spiritum coraliorum ardentem pulveri ipsorum affundunt, & aliquandiu in digestionem relinquunt. Unde tinctura provenit, quæ separata à reliquo menstruo, & cum spiritu vini juncta, ei colorem suum impertit.

V.

Nonnulli viam producendæ tincturæ commodissimam censent, cum non corrodens menstruum, sed in te ac naturæ nostræ amicum adhibetur. Igitur coralia trium dierum spatio continuo calore, primò leni, deinde valido ad summum usque gradum verberantur, ita ut primùm albus, hinc flavus, ultimò rubeus color in illis conspiciatur. Quo apparente spiritus vini superfusus, levi digestionem protinus pulcrâ rubedine tingi dicitur. At ego quanquam hæc ita esse non nego, productum tamen colorem eundem esse, qui coraliis integris necdum ignem passis aderat, adduci haud possum ut credam. Etenim tam violentâ & longa combustionem maxima coralliorum vis, quam in tincturâ late-re ajunt, in aurâ evanescit, nec aliud ferè superest, quàm sal illud fixum, cui equidem suas quoque vires, easque ingentes tribuo. Itaque hæc calcinationem idem accidit, quod in aliis corporibus, quæ longâ ustulationem novum colorem acquirunt. Certè vitriolum diu ustum,

rubrum

rubrum efficitur , ultimò subnigrum. Qui sal tartari diu multumque torrent, id modò citrinum, modò viride aut cærulcum, tandem rubrum aspiciunt.

VI.

Coraliis rubris in calcem redactis additus vini spiritus novies destilletur, vel toties , donec illa salis instar dissolvantur. Quicquid autem in imo remanet, recenti spiritu vini perfundatur, & toties destillatio iteretur, donec tinctura proveniat. *Guintherius Andernacus.*

VII.

Andr. Libavius talem tincturæ modum tradit : Coralia calcinentur tanta industriâ , ne color pereat , scilicet in reverberio secundi gradus. Calcem, exactè super marmore lægiva. Superfunde spiritum vini purissimum ad eminentiam octo digitorum. Digere in vase Hermeticè clauso.

VIII.

Observavit *Zuingerus* aliquando tincturam destillando prodire per a-

lembicum , si coralia in calcem versa unà cum spiritu vini probè digerantur, & novies leni destillatione primò, deinde vehementi calore foràs pellantur, ita ut aqua primùm flava, postea rubra exsiliat, quæ tinctura esse creditur.

IX.

Coralia vehementi ustione in cinerem verte. Affusa aquâ destillata calida sal extrahe , idque filtratione & coagulatione sæpius iteratâ fac ut purissimum nitefcatur. Superfuso deinde spiritu vini tinctura sanguinei coloris protinus emergit.

X.

Plurimorum opinio est, rubedinem quam liquor coraliis affusus concipit, potiùs à digestionem profectam esse , quàm ab illis , cùm constet vel solos liquores, quos menstrua appellamus perpetui caloris vi amisso pristino colore, novum assumere , quem nemo nisi artis Chymicæ ignarus tincturam appellaverit. Omnino negat *Crollius* spiritu mellis tincturam nostram posse elici.

Verùm

Verùm *Petræus* maximè spiritu mellis veram coraliorem tincturam extrahi posse censet, eo argumento, quod is ipse aurum omnium rerum solidissimū dissolvere valeat. Spiritus autem mellis hoc modo parandus est: Imponantur sacculi arenâ pleni, magnitudine pugni in mel destillandum, ne nimia effervescentia alembicum ascensu superet. Inde cinerum calore proliciatur spiritus. Is affusus fragmentis coraliorem continuò erubescit, quod indicio est, non à digestionis mora ruborem proficisci. Effuso quod tinctum est, rursus aliquid spiritus novi superfundatur, donec in coraliis nihil rubicundi relictum sit. Liquor iste rubescens in Balneo ita destillatur, ut subtracto aqueo humore in fundo spissus relinquatur succus. Huic additus vini spiritus omnem rubedinem confestim ad se rapit, qui rursus ad medietatem destillatione abstractus tincturam salutarem præbet.

XI.

Nonnulli hac via tincturam proferre conantur: Coralia trita cum salis natri

D 5

æquo

æquo pondere cremantur , ita ut duo-
decim horis continuis fusa liquoris mo-
do fluant. Quò fit, ut Coralliorum com-
page in omnium minimas particulas
penitùs dissolutâ, illa faciliùs tincturam
de se promere valeant. His peractis,
nitrum à pulvere coralliorum adjecta
aqua calida separatur. Pulveri siccato
affusus vini spiritus in leni calore tin-
cturam extrahit. Relicta coralliorum
materia cum recenti nitro, ut antè, cal-
cinatur, & rubedo rursus cum vini spi-
ritu destillando subtrahitur, relicto ru-
bicundissimo liquore, qui circulatione
ad summam perfectionem deducendus
est.

XII.

Beguinus inter alios tincturam con-
ficiendi modos & hunc habet : Co-
ralia cum æquali parte sulphuris cal-
cinantur. Hinc aceto destillato su-
perfuso tinctura elicitor. Sed meo
iudicio, non immeritò hunc modum
damnat *Peterus Laurembergius*, cer-
tus rubedinem istam non ex Coral-
lis,

lis , sed à reliquiis sulphuris emer-
gere.

XIII.

Aliis hac ratione tincturam produ-
cere visum est : Coraliis minutissimè
contritis additur par pondus nitri pu-
rissimi. Hæc permixta in tigillo ad
consumptionem nitri comburuntur,
deinde duas horas candentia in igne
consistunt. Hinc materia exempta, &
in vitro spiritu vini superfuso dige-
renda seponitur , donec tinctura per-
spicuo eluceat rubore. Separato spi-
ritu recens alius affunditur , donec o-
mnem rubedinem imbibit. Effusus
hic filtratur , & rursus coraliis sæpius
affusus cum illis destillatur , donec
magnam ipsorum partem secum tra-
xit. Denique abstracto quod super-
fluum est, tinctura in fundo cucurbitæ
relinquitur.

XIV.

Philippus Müllerus in miraculis Chy-
micis de tinctura tale dedit præce-
ptum ; Coralia contunde in pulverem

subtilem , semper irrorando aquâ, ne subtilior pulvis a volet. His factis , iterum misce contusam materiam cum aqua, simulque omnia per linteum duplicatum trans mitte. In colatura paululo tempore repositâ subsidebit materia subtilius pulverisata. Effundatur per inclinationem aqua , & ulterius materiæ alteri misceatur , & progredere ut prius. Linguæ admovebis , & si asperitatem nullam senseris, sufficit opus ; sin minus, materia parùm siccata , iterum pulverisabitur , ut antè, & fiet progressus , donec instar farinæ subcilis evadat universa materia. Hæc solutio facilis est, optima tamen , & non adeò multis cognita , ut opus non sit spiritu vitrioli, aceto destillato, succo limonum, berberum, aut aliis, quibus ad solutionem alii uti consueverunt. Qui ulterius procedere cupit , ad extractionem nimirum tincturæ , capiat spiritum vitrioli benè à phlegmate separatum. Hic superfundatur materiæ jam antè resolutæ ad eminentiam digiti in phiala, cujus collum longius benè clausum.

Pone

Pone simul in arena calente. Relinque donec coloretur spiritus colore rubro. Spiritum coloratum effunde, & alium novum affunde, donec ampliùs non coroletur. In totum menstruum corolatum infunde guttatim aquæ pluvialis destillatæ partem tertiam, & exigui temporis spatio subsidebit tinctura in fundo. Hujus tincturæ fiat edulcatio per aquam destillatam aliquoties infusam, & per destillationem separatam, usque dum alienus sapor omnis pereat. *Hæc Müllerus.*

XV.

Basilus Valentinus hunc in modum fieri tincturam jubet. Coralia rubra in tenuissimum pulverem redige, & affuso spiritu salis planè dissolve. Destillando spiritum separa, & falsedinem arte tolle. Accipe relictæ pulveris uncias octo, sulphuris triti unciam dimidiam. Hæc mixta leniter ac paulatim comburantur, donec consumtum sit sulphur. Quo facto contere tantillum camphoræ cum corallis, idque accenso igne absume.

sume. Reliquum pulverem dulcem redde, & affuso spiritu vini æthereo calori digerenti committe, & emerget tinctura. Spiritum rubore tinctum effunde, & bonam illius partem leni destillatione aufer. Sic in fundo tinctura rubea instar olei pinguis remanebit.

XVI.

Sunt qui hac via procedunt : Pulvis coralliorum spiritu salis, ut antea dictum est, calcinatur. Calxa aqua stillatitia eluitur, ut falsedinem exuat. Deinde addito spiritu fit extractio. Extractions cum cohobiis toties destillantur, donec tinctura prorepat ex alembico. Hinc separatur spiritus per Balneum : Heic notandum, quod extractum est, semper circulandum esse decem dierum spatio, deinde cum cohobiis destillandum. Sexies id faciendum, semper adhibito novo spiritu. In quinta destillatione rubeus color dicitur prodire, & in sexta pulvis totus rubeus in fundo manere. Etenim Chymicorum præstantissimi censent, quandiu aliquid de
corpo-

corpore manet, rubedinem ab albedine occultari. Quæ rubedo cùm dormita albedine prodit, spiritus vini non ampliùs flavet, ut priùs, sed rubet. Verùm nisi me opinio mea fallit, rubedo illa coraliis accedere videtur, vel à reliquis spiritus salini, vel à menstruo sæpiùs affuso, multumq̃ue digesto.

XVII.

Haud dissimilem ferè tincturæ præparationem tradidit *Conradus in medullâ destillatoria*: Coralia primum aceto destillato dissolvuntur, & abstracto aceto aquis stillatitiis abluuntur. Solutio tam diu iteratur, donec sal coraliorum purissimum esse cognoscas. Hæc spiritu vini sincero, & aquei humoris puro perfusa quatuor aut quinque dierum spatio miti calore digeruntur, donec resoluta colore fulvo spiritum impertiant. Spiritu auri colorem referente effuso, recens alius affunditur, & in loco blandi caloris, ut antea, ponitur. Neq; antea finis hujus operis fit, quàm spiritus universam rubedinē ad se traxit. Extractum illud in cucurbita decē diebus

bus digestum & ut ajunt, circulatum, in Balneo sexies destillatur. Cùm ad ficcitatem reliquiarum destillando abstractus est spiritus, recens additur. Sic quatuor primis destillationibus coralia quidem resolvuntur, attamen particula corporis in fundo manet. A quinta destillatione rubeus color se in conspectum dat. A sexta instar succi rubri aut olei spissi coralia in fundo jacent, à corporeo crassamento liberata.

XVIII.

Elegans hic quoque modus est: Coralia in tenuem pulverem redacta, spiritu vitrioli perfunduntur, & dissolutione factâ circulantur. Unde emergit pulcherrima tinctura, quæ tandem post debitam digestionem acrimonię magnam partem deponit. Sed quamvis acer ille sapor remaneat, non ideò tinctura nihili facienda est, cùm & spiritus vitrioli per se sumptus nihil incommodet, quin potius salutaris medicina existat.

XIX.

Præstantissima mihi videtur illa tincturæ

Eturæ præparatio, quam *Georgius Phae-*
dro inter alia monumenta medica scri-
 ptam reliquit: Super colaria rubra in
 minutissimum pulverem redacta vini
 spiritum fundito, ita ut coralia ad
 transversæ manus altitudinem vini spi-
 ritu contegantur, ac ampullâ optimè
 clausâ in fimo equino calente per men-
 sem macerari finito. Nota sexies &
 decies ex ampulla in receptaculum im-
 pellendum esse. Compendiosius ve-
 rò parari poterit, si quater in tantum
 fiat, nempe si, postquam semel im-
 pulsum fuerit, diebus octo rursus ma-
 ceretur in fimo equino, sic ut in uno
 mense quater maceretur, & quater in
 aperto igne impellatur. Deinde in a-
 perto igne decies & sexies ex ampulla
 summa arte in receptaculum subje-
 ctum impellito. Postremo vini spiri-
 tum per Balneum sedernito, sexies infu-
 so super tincturam vel sedimentum
 prolecto spiritu, tunc oleum corallio-
 rum rubicundissimum, & clarissimum
 in ampullæ fundo subsidebit.

Rarum

Rarum neque multis cognitum modum compertum habeo, quem Bonis invidere aut occultum habere religio mihi est. Ex vino optimo Rhenano, aut Hungarico, aut Cretico spiritus nobilissimus ac propè æthereus prolicitur. Phlegma quoque destillatione separatur. Relicta fæculenta materia omni humore destituta in cinerem vertitur, unde sal proprio phlegmate extrahendus est. Qui exsiccatus & crystallorum specie perlucidus, ac purissimè nitens cum spiritu suo iterum jungitur ac in eo dissolvitur. Hic spiritus quanquam acer est, & summè penetrans, non tamen corrodentium instar vim nobis infert, sed menstruum existit solvendis coraliis aptissimum, & humano corpori maximè salutare. Is super coralia fusus caloris digerentis beneficio tincturam brevi temporis spacio mirificè allicit. Cæterum à tinctura quod nimium est spiritus, destillando secer- nitur.

XXI.

Quidam oleo corticum mali citrii stillatitio utuntur ad provocandam è coraliis tincturam. Qui id faciunt, laborem haud inanem capiunt. Illud namque oleum rubedinem coraliis exemptam ad se rapit, ut illa alba & pallida relinquuntur. Hæc tinctura Vormatiensibus usitata inter alia nobilissima remedia *Domini Augusti VVeissii*, viri inter peritissimos Chymicorum eminentis, & Pharmacopœi Vormatiensis primarii extat.

XXII.

Sal sive magisterium coraliorum repetitis solutionibus, filtrationibus, & coagulationibus defæcatissimum ac purissimum, si cum spiritu vini aliquantulum circulatur in rubeum liquorem evadit.

XXIII.

Clarissimi Viri *D. Danielis Sennerti*, Maximi Medicorum venia & pace mihi liceat heic inserere modum ipsius, quo tincturam effici docuit in suis Institutionibus : Accipe sal corali-
liorum,

liorum , ex ipsis aceto dissolutis paratum. Imprægnetur spiritu aceti destillati, donec sal nihil istius spiritus recipiat, id quod fit hoc modo: Ad salis coralliorum libram unam adde aceti acerrimi uncias duas, & leniter id destilla. Exstillabit phlegma tantum insipidum. Secundâ vice affunde aceti uncias tres iterumque destilla, atque ita perge singulis vicibus unciam plus affundendo, idque continua donec acetum tam acre à sale coralliorum destillarit , quale affusum est. Sal ita imprægnatum diebus triginta in B.M. digeratur , ac postea per retortam in reverberio clauso destilletur, ita ut primò phlegma seorsim excipiatur , deinde spiritus albicantes etiam seorsim , donec omnes spiritus cum oleo rubro instar sanguinis prodierint. Hic spiritus per alembicum destillando rectificandus est, remanetque in fundo oleum rubrum. Spiritus verò recentibus coraliis infusus extrahit tincturam instar laccæ rubicundam, quæ si denuò ab hoc spiritu destillatione separatâ , & cum spiritu vini vel

alia

aliâ aqua cordiali conjuncta, & destillando & cohobando volatilis facta fuerit, evadit coraliorum tinctura.

XXIV.

Alia præparatio ejusdem auctoris: Accipe coraliorum partem unam, sulphuris vivi partes tres, calcinentur per gradus igne circulari per horas duas. Postea calida & ignita adhuc in fictile Valdeburgicum ampli orificii, in quo sit acetum destillatum (ad coraliorum unciam unam aceti libram unam præterpropter,) & vas mox operculo claudatur. Hinc omnia in phialam vel cucurbitam infundantur, & vase diligenter clauso stent in loco calido per dies quatuordecim. Hinc acetum destillando separetur, & spirititu vini tinctura extrahatur. *Hæc Sennertus.*

XXV.

Meorum amicorum aliquis, qui sequens remedium in suis secretis semper habuit, tandem exorari sustinuit, ut mihi detegeret, tanquam esset res
magni

magni momenti; Coralia rubra contusa perfunde spiritu salis, ut solvantur. Detrahe spiritum, & aquis destillatis acrimoniam tolle. Deinde adde ad octo uncias pulveris dimidiam sulphuris unciam, tere & misce. Torreantur leniter donec sulphur combustum sit. Tum adijce coraliis modicum camphoræ tritæ, & eodem modo combure. Edulcentur coralia, & spiritu vini sincero perfusa octo diebus digerantur, ut tinctura proveniat. Detrahe spiritus vini quod nimium est. Sic in fundo remanet rubicundus liquor instar olei. Si cui dubium est, an hæc tinctura sit vera, sciat maniacos & melancholicos hujus beneficio curatos esse. Eam ob causam sacrum hoc remedium habendum.

XXVI.

Quidam coralia unâ cum pumice calcinant, rati longæ combustionis vi tincturam ab illis in istum transferri. Hujus rei authorem perhibent Clariss. *D.D. Hartmannum*, Chymicorum nostri ævi principem. Fragmenta coralliorum cum pumice usto calcinantur, ita
ut

ut in fictili cæmentatorio s.s.s. cum am-
bobus facto pumicis pars inferiùs duo-
rum digitorum crassitie lata , frustula
coraliorum hinc inde disposita neque
contigua accipiat , ac desuper eâdem
altitudine pars pumicis superior supe-
rinjecto operculo claudat. Fiat autem
hæc cæmentatio igne reverberii, flam-
mâ integri tridui. Quo opere finito pu-
mex relictis albis coralliis tincturam
imbibit. Hanc igitur spiritu vini ab illo
extrahe , toties repetito opere, donec
nulla rubedine ampliùs pròdeunte o-
mnis color extractus sit, Extractum de-
stillatione deminue, ad crassitiem liquo-
ris in fundo remanentis. Qui rursus ad-
dito vini spiritu purissimo aliquandiu
circulandus, & tandem ad spissitudinem
destillandus est. Verùm rubedinem
hanc non à coralliis profectam esse, sed
longâ combustione pumici accedere,
eumq; solum vehementer calcinatum,
sicuti alia multa, in ruborem dari multi
arbitrantur. Sunt tamen qui id negant,
& eodem modo ex aliis lapidibus tin-
cturam elici posse statuunt.

Et

XXVII.

Et hunc modum D. D. *Hartmanno* inventori adscribunt, Coralia rubicundissima tenuiter pulverentur. Horum libra una cum æquali pondere nitri depuratissimi in marmore simul trita miscetur. Deinde in furno convenienti locetur retorta terrea superius tubulata, sed subtus luto tenacissimo loricata. Admoto receptaculo ita subministratur ignis, ut retorta paulatim candeat. Per tubulum itaque de pulvere coralliorum & nitri cochlear unum una vice immittatur, ac singulis vicibus obstructo orificio hic labor tandiu iteretur, donec tota massa superinjecta fuerit. Continuetur ignis ad horas octodecim, donec coralia probè calcinentur. Relinquantur donec penè refrigescant omnia. Exempta dum vasa aliquantum calent, coralia nitrumque calentia in spiritus vini mensuram in vase capaci frustulatim projecta statuuntur simul ad calorem lentum Balnei per octo dies. Vinum ardens tingitur luteo. Hoc per chartam emporeticam filtratum è
cucur-

cucurbita in B. destilletur ad siccitatem. Residuum in aquâ pluviâli vel rore matutino destillato solvitur, ilicò prodeunte rubedine. Coagulatur denuò, ac tertium etiam hâc operatione solutionis & coagulationis repetitâ facibus semper abjectis tandem quod reliquum est, in loco humido frigido in oleum seu liquorem pinguem rubeum solvitur. Super eundem porrò liquorem alkool vini fusum statim rubescit, tincturâ supernatante ac separabili, corpore verò albicante in fundo quiescente. Hæc tinctura in pellicano aliquandiu circulata mirabilis est virtutis.

X XVIII.

Quercetanus lib. de medic. spagy. præp. ita monet: Calcina corallo rubro & electos igne reverberii, dando tamen calorem secundi gradus, ne tinctura ipsorum ignis violentia exhalet. Calcinos pulverato super marmore tenuissimè, eosque indas in matrarium vitreum, de super infundendo menstruum cœleste, destillatum cum proprio suo saccharo, ut supernatet octo digitos.

E

Putre-

Putrescant omnia in Balneo vase Hermetice clauso per decem dies , donec menstruum totam tincturam sibi adsciverit. Separato menstruo per B. remanet preciosa tinctura in fundo. Hæc ille. Hic notandum est , Quercetani menstruum cœleste cum suo saccharo destillatum nihil aliud esse , quam rorem mense Majo collectum , cum melle aëreo digestum ac destillatum.

XXIX.

Coralliorum rubrorum confusorum libræ duæ in vas retortum V Valdeburgicum immittantur , & supposito receptaculo acetum ipsorum destillando foràs propellatur. Deinde coralia vehementius urantur , donec reddantur albissima. Exemta in pulverem redige , & in vitrum injecta aceto destillato perfunde. Vitrum in lenem calorem colloca , donec acetum nihil amplius solvere valeat. Quod solutum est , secernas & recenti aceto sæpius affuso huic operæ ne parcas , donec universis coraliis dissolutis nihil præter terram inutilem remaneat. Confunde omnes solutiones in

vitrum arenæ impositum, ac destillando phlegma separa. Ubi materia in vitro exsiccata videtur, remoto receptaculo aliud applica, & adhibito igne vehementi, fac ut spiritus sublimis per alembicum proferatur, qui diligenter servandus est. Postea relictum pulverem album spiritu vitrioli penitus dissolve. Solutione factâ spiritum magnâ ignis vi destillando secretum etiam separatim contineas, ut de aceto dictum est. Denique coralia relictâ ingenti urenda sunt igne, donec amissum vel potius, ut quibusdam placet, absconditum colorem nativum recipiant. His infusus proprius ipsorum spiritus veram tincturam producere dicitur.

XXX.

Coralia rubra cum pari pondere salis nitri contrita, commistaque induntur in catinum, & super igne prunarum sinuntur per dimidiam horam colliquescere, interim ferreo stylo aliquoties versando, & explorando num materia sit lævis & instar marmoris gliscat sine granis. Si nondum est talis, ignis diutius est adhibendus, donec

signum dictum appareat. Tunc ubi refluxit, albam massam juvenis, quæ ex tigillo extracta teritur in pulverem subtilem, qui immixtus in cucurbitam perfunditur vini spiritu bono, qui intra duas horas assumit tincturam. Effuso primo & reposito submittitur alius, idque repetitur donec tingi desinat. Effusiones tinctæ filtrantur per chartam, & leni balneo spiritus separatur usq; ad tincturam rubeam perspicuam, quæ valde acris est, & linguam urit. Datur gutta una ex vino, vel julepo conveniente.

C A P I X.

De quinta essentia coralliorum.

Quanquam apud Chymicos quinta essentia & tinctura coralliorum interdum pro unâ re habentur, eodemque significatu accipiuntur: attamen si accuratè rerum vocabula distinguamus, quinta essentia est quiddam tincturâ magis purum atque æthereum, neque terrenæ molis particeps. Sed hujus distinctionis parum memores plerique

que Chymici, cum purissimam rei partem extrahentes, à corporeo crassamento liberârunt, sive id magisterium sit, sive oleum, seu tinctura, essentiæ nomine notare hand verentur. Quintam essentiam, cujus præparationem *Beguinus* in tyrocinio Chymico longâ oratione prosequutus est, quamvis molesta sit, nec sine magno labore, aut sumtu possit perfici, hoc loco recensebo, cum quod ad coraliorum elaborationem pertinet, nihil omittendum videatur. Destillanda est magna aceti acerrimi quantitas, novum singulis vicibus super priores fæces destillando, donec centum circiter libras aceti per Balneum optimè rectificati habeas. Requiritur etiam minimum triginta libræ corallorum rubeorum in pulverem subtilem redactorum: Materia item plurima ampla, colli prolivioris, quibus singulis libra una corallorum imponatur, acetum paulatim & per vices affundendo, donec ad quatuor vel quinque digitos supereminet. Perque diem naturalem in Balneo digerendo, usque dum acetum

dulcescat , & colore flavo imbuatur. Tunc menstruum decantandum , novum affundendum, donec omnia penè dissoluta sint. Menstruum per Balneum ex cucurbitis altis repetatur, & ad singulas salis libras unciaë duæ aceti affundantur & destillentur : deinde unciaë quatuor addantur, postea sex, ita paulatim & per vices alendo, tandemque infusiones de uncia in unciam minuendo, donec acetum tam acre atque infusum fuerit, destilletur. Phlegma omne insipidum destillatum asservandum. Salia sale aceti armoniaco imprægnata in vapore calentis Balnei , fermentanda ibidem, donec odor gravis, & color ater appareat, quæ veræ putrefactionis sunt indicia. Cumque hæc apperuerint, sales resoluti calidè in retortas imponendi, eò quod statim in frigido congelentur, & per B. vaporosum vel cineres phlegma separandum , donec vapores sive tumi albi conspiciantur. Tunc cessandum, & destillatio per arenam in reverberio clauso continuanda usque dum omnes spiritus egressi fuerint, & oleum
rubrum

rubrum sanguinis instar guttatim effluxerit. Fæces servandæ ad usus ut postea dicetur. Liquores omnes destillatos odoratissimos, & instar aquæ ardentis flammam concipientes pone in cucurbitas altas, & lento Balnei calore à phlegmate separa, & loco frigido in vitris probè obturatis serva. Postea igne aucto phlegma urge, & ab oleo separatum ad usus repone. Interim fæces superius reservatas calcina in athanore, spacio quinque dierum in vase undique clauso. Deinde vase aperto detur ignis per gradus, ut fæces nigre cineritii coloris fiant. A quibus sal eliciatur cum phlegmate priori reservato, quod filtretur & coaguletur. Postea idem sal dissolve in phlegmate posteriori servato, donec purum evadat, quod calore moderato exsiccari debet. Hujus salis accipe uncias duas, digere in B. per triduum. Postea levi B. calore destilla aquam insipidam, quam seorsim serva. Itera eandem operationem, donec sal in duplum sui ponderis proprio sale ar-

moniaco imprægnetur & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec spiritus tam acer aut fortis destilletur à suo sale, atque cum impositus fuit. Tum sal in vase idoneo pone ad sublimandum in cineribus spacio duorum dierum, dando ignem per gradus. Ita sublimabitur ad latera vasis materia candidissima instar rivi, quæ dicitur verum philosophorum sal armoniacum. Hujus salis armoniaci accipe unciam unam, spiritus rectificati uncias quatuor. Misce simul, & per biduum digere. Deinde destilla cum cohobiis, donec totum sal cum spiritu ascenderit. Hæc materia triuna circulari debet, donec exaltatio voto respondeat. Sic habebis quintam corallorum essentiam, cælestem substantiam, ab omni fæce terrenâ immunem, mercurium vegetabilem, & mineralem, clavem philosophicam, solidissima quævis corpora aperientem, ad medicamenta virtutum admirandarum paranda, modo omnibus veris philosophis noto, Tantum Beguinus.

Alius

Alius modus parandi quintam Coraliorum essentiam.

Accipe flores coraliorum, de quibus paulo post agetur. Contere subtilissimè, positisque in cucurbitâ vel phiala affunde sufficientem aceti destillati quantitatem. Digere vase clauso in cineribus, vel Balneo, igne lento, & videbis totum quasi corpus coraliorum in eo aceto (quod cæleste redditum septenâ destillatione & in pelicano attenuatum, fore optimum) solvi & acquirere colorem sanguineum, paucis hæcibus. Hunc liquorem destilla per filtrum, vel chartam bibulam. Hinc in B. calente coagula per exhalationem. Tritam calcem in phialam immitte, affunde aquam stillatitiam simplicem, vel rosaccam, Digere in cineribus vase clauso, lento igne. Solvetur quasi rota, & colorabit aquam sanguineo colore. Filtra, coagula in sole vel lenissimo igne in pulverem miræ pulcritudinis. Si libet, solve spiritu vini ad olei consistentiam.

III.

Nonnulli hac ratione essentiam conficiunt : Accipe coralliorum aceto solutorum , & rursus exsiccatorem pulverem , sive sal. Perfunde illud aceto Naturæ , non isto vulgari , sed suavi , & aquam pluviam viribus imitante. Id acetum sal coralliorum ita solvit , ut terrenæ fæces à subtilioribus partibus separentur. Quod dissolutum est , destillatur , & in fundo relictæ materiæ rursus hoc acetum affunditur , ut eo solvatur. Solutio & coagulatio tamdiu iteranda , donec coralia defæcatissima , nihil terrenæ impuritatis habeant. Postea nullo negotio illa in oleum rubicundum ab artifice verti possunt , quod aliquis tincturam appellare meritò posset. Nota acetum Naturæ esse rorem Majo collectum.

Iohannes Pop-
pius,

CAP.

CAP. X.

*De Coralliorum floribus, Crystallis, syrupo:
de coraliis preparatis, confectiōe coralla-
tâ, coraliis factitiis, & conservando
illorum rubore.*

Qui tenuissimam levissimamque coralliorum substantiam experunt, ea in pulverem redacta in summitatem alembici, vel ad latera cucurbitæ sublimant, & quod elevatur, florem vocant. Quod enim optimum & præstantissimum est, flos appellatur, quemadmodum flos vini dicitur vinum generosum. *Cato de re rustica* florem salis vocat optimam & candidissimam ejus partem. Sic flores sulphuris, antimōnii, benjoini pro subtilissima purissimaque eorum parte accipiuntur. Flores corallorum in hunc ferè modum conficies: Corallia redige in subtilissimum pulverem per contritionem in marmore, & elutionem, quomodo terræ solent ab impuritatibus & crassitie separari. Poteris nonnihil aceti destillati addere, ut fiat offa, qualiter solent pictores

colores suos terere. Offam istam in validam concurbitam ex duplo vitro injice. Affunde acetum stillatitium, ut emineat duos vel tres digitos transversos. Impone alembicum cæcum, & juncturas luto tenacissimo claude, ne accit spiritus se proripiat. Colloca in Balneum mediocriter calens, ut digeratur, putrescatque materia. Relinque in eo per tres, duas aut quatuor septimanas semper calente. His elapsis pro cæco rostratum affige alembicum, omneque acetum subtrahe, nec amove à balneo, nisi post unum atque alterum diem, quo spiritus acres exhalaverint, & benè calcinata fuerint corallia. Videbis subtiliores partes nonnihil in vitro elevari. Exemptas contere denuò super marmore cum aceto stillatitio, & fac pulmentum tenerimum. Hoc in cucurbitâ affuso ut prius aceto per octo aut decem dies macera sub alembico cæco in balneo tepente. Acetum post hac elice, & materiam præterea in quartum diem in balneo coque ut ferveat nonnihil. Videbis iterum florem quendam intumescere,

mescere , & in vitro elevari aliquando ad medium vitri , specie capillamentorum tenuissimorum , & candidissimorum instar aluminis plumosi. Si peritus es hujus operæ , etiam tertio repete eundem laborem. Volatilem illam & subtilem materiam à crassiore fæce cum pennâ separa , & scorsim ferva. Crassior pars novo aceto pertundi , digeri & destillari potest , & plures exhibunt flores , qui cum prioribus jungendi. Hi si de nuò aceto stillatitio solvantur , & eo abstracto , cum spiritu vini circulentur , in rubeum liquorem vertuntur.

Modus Secundus.

Accipe , minima coralliorum fragmenta , & posita in fictili firmissimo vel crucibulo fac ut igne candescant. Ignita projice in acetum stillatitium acerrimum. Effuso in aliud vas aceto rursus corallia igni imposita in crucibulo candescant , & ignita in acetum injiciantur. Hoc opere decies facto , cessandum est. Acetum à corallis separatum destilletur ad siccitatem. Accipe relictæ

in fundo materiæ & salis ammoniaci æquale pondus, contere simul & sublima. Videbis pulcerrimos flores elevatos, quos per aquam stillatitiam ablutos & edulcatos serva. Hi facile in liquorem abeunt.

Tertius Modus.

Similiter & pulvis corallorum subtilissimus cum pari pondere salis ammoniaci contritus & aliquoties cum eo sublimatus egregios flores præbet. Sic eâdem operâ flores salis ammoniaci, & coralliorum fiunt. Est & alius modus insignis sublimandi florem coralliorum, qui infra cap. de quinta essentia proponetur.

Flores sulphuris corallati.

Accipe Coralliorum libram unam, florum sulphuris uncias quatuor. Conterantur in pulverem tenuissimum. Immissa in cucurbitam ex arenâ sublimentur. Aquam profluentem seorsim pone. Ita flores sulphuris secum trahunt subtilissimam coralliorum partem, Hi flores

cæte-

cæteros vulgares & simplices viribus longè antecellunt, ubi morbi vis exigit. Cæterum si quis istos terebinthinæ spiritu dissolvat, haud dubiè balsamum pulmonis optimum, & simul præsentissimum roborando cordi remedium inveniet.

De Crystallis Coralliorum.

Sunt qui coralliorum magisterium sive sal purissimum & ab omni terrenâ fæce liberatum in lapillos perlucidos vel crystallos arte congelari posse existimant. Hâc autem viâ procedunt: Magisterium coralliorum in fictili mundo calcinant, ut sal aceti ex solutione residuus ustione consumatur. Relictæ materiæ affundunt aquam convenientem cum paucis spiritibus vitrioli, eamque solvunt. Dissolutam filtro trajiciunt, & ad medietatem vel plus destillando abstrahunt. Quod reliquum manet, in loco frigido & humido positum in Crystallos concrefcet.

Alius Modus.

Coralliis minutissimè contritis affunde

funde succum limonum. In digestionem per quatuor dies consistant, ut solvantur. Postea affunde tantundem aceti destillati acerrimi, & rursus digestionem per viginti dies committe. Tandem destillentur simul igne aperto. Primò prodibit aqua candida, deinde lutea, ultimò oleum rubrum, quod aquæ innatat. Aquam ante dictam in B. destilla, ut phlegma separetur, reliquum pone in loco frigido, & lapilli concrelescent.

Crystalli corallorum cum nitro.

Accipe salis coralliorum drachmas duas, nitri probè purificati tantundem, affuso aceto destillato solve, & dimidia parte per destillationem subtractâ, fac in loco frigido coagulentur. Erunt lapilli nitidissimi, qui in levando febrium æstu, & viribus instaurandis plurimum valent.

Crystalli coralliorum cum saccharo Saturni.

Accipe sacchari Saturni & salis coralliorum defæcatisimi æquale pondus.

Disso-

Dissoluta hæc aceto destillato vel aqua conveniente, per destillationem abstracto quod superfluum est, frigido loco concreſcent. Salutare hoc esse medicamentum puto, præsertim in febribus, ob Saturnum domitorem februm.

DE SYRVO CO-
RALLORUM.

*Syrupus corallorum Quer-
cetani.*

Oportet perfectæ suæ maturitatis tempore exprimere, filtrare, & depurare perquam accuratissimè succum berberis, aut limonum: Nam aceto si ejusmodi & acidi succi, quò perfectius depurati, & a crassâ terreâ substantiâ, quâ scatent, exquisitius segregati, eò aptiores erunt, & efficaciores ad dissolvendum corallium crasso modo contusum. Ex cujus genere ad hunc syrupum conficiendum seligas omnium rubicundissimum, & elegantissimum. Hoc injiciatur in matrarium vitreum & idoneum, affundatur aliquis prædictorum succorum optime

ptimè depuratorum , ut materia quatuor digitos aut paulò plus supernatet. Collum subere , vel cerâ Hispanica occludatur , & in balneum vaporosum fervidum collocetur , hoc est, matrarium aquam non attingat, sed vapores ex aquâ bulliente ascendentes circumquaque illud feriant, ubi necesse est, ut vas aquam continens ex omnibus partibus probè muniatur, atque claudatur, ne vapores exhalent. Hujus balnei calore , qui dies noctesque per triduum integrum continuabitur , totum corallium in illo liquore ferè dissolutum apparebit, idque colore subrubro & sapore dulci. Effunde per inclinationem , quicquid dissolutum fuerit , fæcibus si ita videbitur , novum succum depuratum rursus affundendo , & in cæteris procedatur, ut supra. Ad libram unam dicti succi, corallinâ essentia optimè imprægnati , sufficit sacchari candi uncias sex adjicere , & ad syrupi consistentiam decoquere, in ipso quidem B. vaporoso, non tamen clauso , sed aperto : & vasis loco accipere oportet alembicum , aut
fimile

simile vas , cujus collum & orificium sit satis amplum. Vide *Quercetani Pharmacopœam restitutam.*

Syrupus corallorum Joannis Langii.

Accipe aquæ stillatitiæ libras quatuor , spiritus vitrioli drachmam unam, affunde rosis rubris siccatis Paucis horis tinctura in aquam migrat. Hanc novis rosis affunde & exalta. Tandem filtratæ tincturæ adde corallorum solutorum succo berberum unciam unam, vel q.v. sacchari q. s. & fiat julepus. Hic nihil aliud est, quàm tinctura rosarum ex coraliis composita.

Coralia preparata officinarum.

Selecta coralliorum fragmenta adhibita vino vel aquâ purè eluuntur, & in mortario contunduntur minutissimè , deinde super marmore vel lapide prophyrîo in tenuissimum & vix tactu percipiendum pulverem rediguntur. Ne autem subtilior pars coralliorum contritione in auras evanescat

nescat ac dissipetur, inter terendum semper aliquid aquæ communis aut rosarum adspargendum est, ut pulvis speciem referant. Quæ exsiccata & frustillatim divisa ad usum ferventur.

Confectio corollata, vel manus Christi corollata.

Accipe sacchari clarificati uncias octo, aquæ rosarum odoratissimæ uncias quatuor. Coquantur lege artis, & sub finem dimidiâ unciâ coralliorum præparatorum aut magisterii eorum adjectâ, aliquot guttulæ olei cinamomi aspergantur, & inde conficiantur rotulæ.

De Coraliis factitiis & adulterinis.

Arte naturam imitante coralliorum frutices veris perquam similimi formantur, qui ob eximium ipsorum decus à quibusdam in deliciis habentur. Itaque jam ostendetur, quomodo conficiantur, & à veris discernantur, ne forsitan imperitis rerum fucus fiat. Accipe ramenta cornu caprini albi & nitidi, à sordibus mundati & puriter abluti. Dis-

solve

solve ea lixivio facto ex cinere fraxini, quod aliquoties per filtrum transmissum sit & defæcatum. Duarum hebdomadam spatio fit, ut plane dissolvantur, & spissæ pulvis speciem habeant. Postea cinabaris quantum sufficit cum illis permisceatur & figurentur corallia, ut libet. Hæc torno & ferramento adhibito in nitorem dentur.

Secundus Modus.

Accipe calcis vivæ quantum libet, vino affuso extrahe lixivium. Postea minii partes duas accipe, cinabrii unam, calcis quinque. Cum albumine ovorum & modico salis misce, ut fiat massa, unde formentur coralli. Postremò coquantur in oleo seminis lini ut splendorem capiant. *Paracelsus.*

III.

Accipe gyphi partes duas, calcis puræ partem dimidiam, minii & cinabaris, utriusq; partem unam, albuminis ovorum quantum sufficit. Figurentur coralli. Idem auctor.

IV.

Alii hoc modo conficiunt: Ramen-
ta

ta cornu cervi albissimi ponantur in calce vivâ, modico humore conspersâ. Sic novem dies imota consistant. Hinc igne coquantur, & bullientibus aliquid gummi tragacanthi & Arabici benè tri-ri adjiciatur, omniaque probè permisceantur. Adde tantum cinabrii, quantum ad nativum colorem inducendum necesse est. Massâ ab igne remotâ coralliorum formæ manibus fingantur.

V.

Aliqui sumunt scobem cornu bovis albi, & in lixivio acerrimo positam quindecim dierum spatio dissolvunt, postea vehementer coquunt, dum liquescat. Liquefactam percolant, & cinabari tingunt. Massam exsiccatam formâ coralliorum figurant, ac pulvere quodam Tripolitano confricantes nitidam reddunt.

VI.

Author est *Gallus Philosophus*, corallium frequenti modo dissolutum in naturalem formam reduci posse. Fiat primò aqua fortis ex vitrioli librâ una, salis nitri pari pondere, adjectis cina-
brii

bri unciis quatuor. In ea dissolvatur corallus rubeus, minutissimè tritus, donec in pastam spissetur. Aquâ per declinationem separatâ, in ejus locum alia affundatur communis, idque toties fiat, dum nihil acre remaneat. De relicta massa quidvis conformari poterit. Quod formatum est, in pane è farina secalæ confecto per noctem condatur.

VII.

Cinabaris cum albumine ovorum supra marmor conteratur per integram horam. Deinde paulisper exsiccentur ad spissitudinem argillæ. Formentur ramuli pro lubitu in coralliorum speciem. *Paracelsus.*

VIII.

Omniùm nobilissima est illa corallorum palingenesis, cujus meminît *Paracelsus in Archidoxis*, ubi inquit: Si tinctura corallorum reddatur ipso- rum magisterio, posse ab artis Chymicæ perito pristinam illorum speciem planè restitui, corpore ipsorum dissoluto, & in limum mutato, denique formâ coralli figurato, Iam demonstra-
tum

rum est, quomodo corallia adulterina formentur. Hæc autem vera & nativa non esse, indicium est, quod igni imposita facile consumantur vel in pulverem dilabantur, veris maximè ignem sustinentibus.

Coralliorum rubens color ut conservetur, vel amittatur, vel amissus recuperetur.

Coralliorum coloris ratio non magis dari potest, quàm rosæ. Hujus enim investigatio superat humanum captum, nec ad primas aut secundas qualitates referri debet, ut nasuti nonnulli existimant, qui omnium rerum causas ex his qualitatibus venantur. Deus hujusmodi coloribus res ornavit, ac eorum seminaria feminibus ita inseruit, ut alii ab insito spiritu architectonico produci non possunt. Ita statuit *Anselmus Boetius*.

Admiranda sanè est corallii natura, quod ejus baccæ à viro gestatæ splendorem suum semper conservent, sed foeminis adalligatæ pallore tandem

af-

afficiantur, viresque amittant. Hujus rei causam proponit *Levinus Lemnius*, quòd suavis halitus à virili corpore emanans, illa recreet caloris nativi temperie, quâ præditi sunt mares. Contra multis observationibus constat, si quis gravi morbo affectus, vel jam moriturus coralia collo gestet, illa nativo colore amissò pallefcere. Unde à quibusdam Vates appellantur, quòd futura præfagiant. Cujus causam dat *Cardanus*, quòd vapor ille qui nondum molestiam homini adferre potest, substantiam teneriorem coralli adfligat. Sed quanquam hæc ratio quodammodò verifimilis est; tamen satius & laudabilius mihi videtur, Naturæ abscondita admirari, quàm rationes incertas reddere.

Coraliorum rubedo reparatur, si pulvis juglandium veterum & salis nitrilli affricetur: Vel si semine sinapi obruta serventur, nitorem non amittunt, sed magis rubicunda evadunt. Quidam urinam puerorum antiquam, & quæ faces deposuit, per inclinationem

• F nem

nem in vas vitreum effundunt, & in eâ coralia mergunt, perque dies aliquot relinquunt, donec pulcro rubore conspicua reddantur. Alii coralia, ut pristinum recipiant colorem, supra sterquilinum suspendunt, ita ut stercus non attingatur, sed tantummodò vapor ejus admittatur.

C A P. XI.

De viribus Coraliorum.

ADmirentur alii, & laudibus efferrant lapidum preciosissimos, *Adamantem, Smaragdum, Rubinum, Hyacinthum, uniones,* &

*-- gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, Eo i qua maris unda rubet.*

Me judice, coralium propè divinis viribus omnes gemmas superat. Nee gemmistantum, sed cunctis etiam herbis mihi præferendum videtur. Quid multis opus est? In uno coralio tot potestates cernuntur quot non in alio Terræ partu invenire possis. Fateor lapidem *Bezoar, margaritas, unicornu, cornu cervi,*
& alia

& alia ejusmodi genera eximiæ potestatis esse, sed remedium nullum ostendi poterit, quod multitudine & præstantiâ virium cum coraliis comparari possit; id quod paulò post multis rationibus atque exemplis probabitur. Cæterum si primas coraliis albi & rubei qualitates perpendamus, aliqua differentia inter utrumque apparebit. Album enim, ut Platearius censet, frigidum magis est, quàm siccum: Rubrum frigidum minùs quàm siccum. Quod enim majorem ignis partem habet, fit rubrum: quod plus aquæ, album fit. *Avicenna*, coralia ait frigida esse in primo, sicca in secundo gradu. Verum ubi majori adstrictione opus est, alba rubris præferuntur. *Cornelius Celsus* coraliis inter adurentia referens, ab *Hieronymo Rubeo* in editis ad illum notis reprehenditur, cum potius refrigerent, adstringant, & ulcerum cava expleant. Verùm *Avicenna* eo loci intelligendum putat non ipsum coraliis, sed anagallidem herbam colore phæniceo coraliis similem. Ego verò existimo, *Celsus* verba

facere de vero corallo, non quidem crudo, sed usto, quod gustantibus acerrimum & summè mordax deprehenditur. *Jacobus Zuingerus* coralia, inquit, duriora corpuscula sunt, nec vim suam liberè exercent. Si verò mollescat durities, & quæ terrenas partes in unum cogit, vis valida ceu in arenam progrediat, nihil est, quod amplius vel operationi illorum eximiæ, vel incredulæ multorum diffidentiaè obsistere queat. *Paracelsus* & quicumque in ejus verba jurârunt, eò majorem vim inesse coralliis dicunt, quò majora sunt, & ramis conspicua cæteris eminent. Hoc si ita est, eâdem de causâ margaritæ parvæ minus quoque habebunt virium grandioribus. Sed his omissis omnes coralliorum potestates, quas *Zoroastes*, *Metrodorus*, *Orpheus*, *Marbodus*, *Albertus Magnus*, *Paracelsus* & alii auctores gravissimi illis tribuerunt, singillatim enumerabo. Mederi autem illa dicuntur gravissimis capitis affectibus, Apoplexiæ, epilepsiæ, incubo, paralyfi, convulsioni, contractioni, vertigini, mania, melan-

melancholiæ, terrori nocturno, insomniis turbulentis, phrenitidi, delirio, stultitiæ: somnum adferunt: destillationes sistunt: aciem oculorum exacuunt, & reliqua eorum vitia corrigunt: Sanguinem è naribus, è pectore aut quacunque parte profluentem cohibent: ardorem faucium & linguæ restinguunt: dentes firmant, eosque carie exesos eradicant: gingivæ mala remonent: Phthisi & pleuritidi resistunt: cor recreant, & ejus tremorem, palpitationem, syncopen levant: Venenum & pestem depellunt: à febre liberant: ardorem stomachi, & oxyreuma auferunt: Symptomata ex vitriolo assumpto relevant: dolores ventriculi, & intestinorum leniunt: Eorum tonitru & murmur conpescunt: hepar corroborant, hydropi medentur & fluorem hepaticum coërcent: lenteriam, dysenteriam, & omne alvi profluvium reprimunt: lienem absumunt, & ejus infractus expediunt: sanguinem mundant, concretum dissolvunt, & ejus integritatem tuentur: Vermes necant:

Venerem excitant : calculum comminuunt , & expellunt : Immodicum sanguinis menstrui fluorem sedant: Uteri robur firmant , fœtum reficiunt , gravidis vires addunt , monstra & abortum fieri prohibent : vulnera consolidant : morphæam , lepram , cancrum , herpitem & omnia ulcera sanant : Cicatrices obducunt , earum vestigia delent , carnem excrecentem consumunt. Podagræ medentur : Typhones , fulmina , grandinem omnemque adversam tempestatem avertunt : Dæmones & spectra fugant : incantamenti resistunt : obsessos restituunt : ferarum incursus inhibent : pericula fluminum declinant , & viatores à latronum insidiis defendunt : odium inter domesticos excitatum propulsant : Agris inspersa fœcunditatem dant , & ab illis mures , locustas , erucas , & omne vermium genus arcent. Has omnes vires in corallis esse antiqui crediderunt. Num autem tanta medelarum miracula illis fiant , & quomodo dictis affectibus ac-

COMM O-

commodata eventum præstent, jam ordine declarabitur.

Epilepsia, Apoplexia, Vertigo, incubus, capitis imbecillitas.

Maximorum capitis affectuum, nobile remedium coraliū esse constat. *Paracelsus* coraliū, ait, valetudinem hominis integram tuetur, ne quis incidat in morbum comitialem, velut insignis hujus mali antidotus. *Trallianus* coraliū comitialibus alligatum cum cerebro asini plurimum prodesse scripsit. Quanquam autem illud per se multum valet, tamen aliis ejusdem facultatis medicamentis permixtum, aut dissolutum, multò potentius redditur, veluti si dissolvatur spiritu vitrioli antepileptico, cujus elegans descriptio hæc est: Vitriolum Hungaricum præstantissimum aquâ fontana solvitur. Quod solutum est, diebus octo in loco tepente positum relinquitur, donec excrementa in imo subsideant. Purum à fæcibus secretum per filtrum mittitur, idque absumptâ per lentum calorem

majori parte aqueæ humiditatis in loco frigido & humido in crystallos purissimas concrefcit. Hoc vitriolum sole vel loco calido exsiccat. Vbi exaruit, vasi retorto luto tenacissimo obducto ingestum destillatur more solito. Profuit phlegma primùm, tùm spiritus, tùm oleum. Quæ omnia in Balneo novâ destillatione separantur. Oleum deniq; quod alembicum non ascendit, ex retortâ propellitur, & separatim servatur. Interea semina pæoniæ, viscum quernum, flores tiliæ, cornu cervi, cranium humanum, & alia epilepsiæ conferentia dicto phlegmate perfusa decem dies consistant in loco calido. Spiritu autem coralia rubra contrita dissolvantur. Deinde phlegma, quo medicamenta macerata sunt, percolatum affunde vitriolo Hungarico recenti probè defæcato, ut illud resolvat. Destilla in B. ad siccum. Iterum atque iterum cucurbitæ in rectum destilla ad siccitatem, quò corpus vitrioli penitissimè dissolvatur. Tandem etiam superfunde spiritum & oleum destillatione correctum.

Immitte

Immitte hæc simul in phialam longi colli, & aptato alembico spiritura ex cineribus destilla, qui levis & maximè penetrans est, & colore viridi. Dosis scrupulus in aqua florum tilix, vel pæonia. Coraliorum pulvis infantibus recens natis cum lacte materno ingestus, eos ab epilepsiâ defendere, & per omnem vitam immunes servare dicitur. Idque authoritate *Arnoldi de villanova* confirmatur, qui grana decem coralii rubri infanti recens nato ante omnem alium cibum exhibita, tutum cum ab epilepsiâ reddere ait. Quod & *Camillus Leonardus* Medicus Pisarenensis sæpius se expertum esse testatur. Qui in hanc rem efficacius medicamentum desiderat, poterit isto composito uti:

*℞. Coralior. rubr. præp. scrup. 1.
 margarit. præp.
 fecule pæonia ana scrup. dimid.
 fiat pulvis tenuissimus.*

Tantum valet crudus coraliorum pulvis. Multò igitur plus efficacix erit magisterio, vel tincturæ, vel essentix ipsorum. *Penotus* tincturam illorum

dimidiæ drachmæ pondere epilepticis paulò ante paroxysmum offerendam censet. Non autem in humano corpore tantum coralia hos effectus edunt, sed & bestias epilepsiâ correptas mirificè juvant. Magna certè pars remediorum est, quorum insignes vires animalium brutorum indicio humano generi innotuerunt. Et quæ illis aliquando auxilio fuère, ea homines sibi quoq; profutura existimârunt. Sic author libri de arte falconariâ refert, integras coralliorum baccas falconibus epilepsiâ affectis devoratas præsentissimum esse mali remedium. Coralium & succinum ut in mari ambo nascuntur, ita virium similitudine quodammodo conveniunt. Hanc ob causam, operæ precium faciunt, qui illis permistis oleum destillando eliciunt hoc modo: Coralia contusa, & cum succino mixta simul per vas retortum destillantur. Liquor profluens recentibus coralliorum fragmentis additus iteratâ destillatione exigitur. Denique spiritus ab oleo separatur. Hoc oleum succini corallatum vocatur, mirabili vi prædictum,

tum, non in epilepsiâ tantùm , sed et-
 jam cæteris capitis affectibus utile. Spi-
 ritus coraliorum quamvis per se præ-
 stantissimum sit remedium, si tamen ar-
 tifex ulteriùs progressus Solem & Lu-
 nam eo dissolvat, medicinam incompa-
 rabilis efficacix elaborabit. Coralium
 quoque tinctura cum aquâ ipsorum
 permixta similiter capitis morbos miris
 modis obtundit.

*Pulvis antepilepticus Angelis
 Sale.*

℥. Cranei humani

Coralior. rubr.

Vngula alcis calcinat.

Margarit. ana unc. dimid.

Sem. pæoniæ excortic. unc. ij.

Camphoræ scrup. j.

Ol. majoranæ gut. xij.

Aq. flor. tiliæ unc. viij.

Pulveratis pulverandis cætera adjician-
 tur, & consistent in balneo calente octo
 diebus digerenda. Postea destillando
 humiditas abstrahatur, relicto pulvere
 in fundo, qui denuò teratur, & ad usum
 servetur, in vitro probè clauso.

Pulvis alius antepilepticus.

Coralia rubra in tenuissimum pulverem redacta dissolvantur liquore, qui ex crudo non autem calcinato vitriolo destillavit. Humore separato relicta coralia ferva.

℞ Coralior. hoc modo præp. unc. ij.

C. C. usti unc. dimid.

Camphora gr. vj.

Ol. succini

majorana

lavendula ana gr. vj.

Ambra grysea gr. viij.

Mixta in mortario vitreo tenuissimè conterantur, summâ diligentia. Erit pulvis suavissimi odoris, qui in vitro servandus est. Hic miræ potestatis contra epilepsiam infantium esse dicitur, si cum aquâ conveniente offeratur.

*Pulvis Cratonis contra Epilepsiam
& Vertiginem.*

℞ Cinabaris nativæ unc. dimid.

Coral. rub. præp.

Magarit. præp. ana scrup. ij.

Fol. auri n. xv.

Crocū

Croci scrup. j.

Mixta redigantur in pulverem.

*Pulvis antepilepticus, quem pro secreto
quidam habent.*

℞. Cinabaris antimoniij

Magister. Corall.

Perlar.

Cranij human. ana drachm.

*Redigantur in pulverem. Dosis gr. 8.
in aq. conveniente.*

*Epithema contra dolorem capitis à
causa calida:*

℥. Corall. rubr. præp. drachm. j.

Margarit. præp. scrup. dimid.

sal saturni scrup. dimid.

Aq. rosar.

semper v. ana unc. j.

*Paralysis, convulsio, con-
tractio.*

Coralium paralysis & convulsionis
remedium esse *Paracelsus* & *Penotus* te-
stantur. Quod sanè verisimile est, cùm
id Epilepsiæ, & Apoplexiæ cæterisque
capitis morbis conferre paulò antè de-
monstratum sit. Non autem crudum
id præstat, sed ejus essentia, aut tin-

Etura præcipuè quæ *spiritu tartari, salis, vitrioli, terebinthina, ligni sancti* extracta sit; aut *oleum succini corallatum, aut magisterium corallorum spiritu tartari dissolutum*, quod & partes principes corroborat, & humorem noxium per sudorem depellit. Vel oleum hoc modo paratum valebit: Accipe coralliorum minutissimè contritorum libras duas, salis gemmæ libram unam. Hæc per vas retortum destillatione acta oleum profertur, cuius sex guttulis quotidie in aquâ conveniente sumptis exiguo temporis spatio convalescunt, quibus membra morbo contracta sunt.

Melancholia, mania, insomnia turbulenta, terror nocturnus.

Coralia dum cerebro, cordi, ventriculo & hepatis robur addunt, sanguinisque puritatem tuentur, fit ut melancholia & mania, cæterique ejus generis affectus hominem non invadant. Sed & occultâ quadam & peculiari vi polent, adeò ut de collis puerorum suspensa, ipsos à nocturno terrore, & insomniis turbu-

turbulentis defendant. Dantur illa præmissis digestionibus & potionibus helleboratis, vel oxymelite helleborato cum aquis stillatitiis scolopendri, cucutæ, fumarie melissæ, cum syrupo de fumarie, de epithymo, de polypodio, de pomis Regis Sabor.

PHRENITIS, DELIRIUM.

Pulvis ad phrenitidem Rondeletii.

℥. Corall. rubr. sesquidrach.

sem. coriandri drach. ij.

Flor. nymphæ drach. iij.

Violar.

Rosar. ana drach. ij.

sem. lactucæ

papaveris an. drach. j.

santali rubri scrup. ij.

Fiat pulvis tenuissimus, quo conspergatur pars capitis anterior.

Destillationes capitis.

Ob eximiam adstringendi & siccandi vim, quâ prædita sunt coralia, humores à capite in subjectas partes destil-

destillantes cohibere & reprimere dicuntur. Dantur in aquâ capiti dicatâ, præcipuè serpylli, quod in sistendis & exsiccandis destillationibus plurimùm valet. In hoc affectu primas tenet *coralliorum tinctura, spiritus ligni sancti, juniperini, querni, & buxini extracta*: Item *oleum succini corallatum* suprâ descriptum, & *confectio seu manus Christi corallata*: *Oleum quoque vitrioli corallatum*, quod hoc modo fit: Coralliorum & vitrioli æquum pondus destillando per vas retortum agitur. Spiritus primò, tum oleum profluit, admirandæ potestatis, quod repetitâ destillatione corrigendum est.

Vigilia.

Plinius refert, coralliorum surculos ex vino potos, aut si febris sit, ex aquâ somnum adferre, non aliam ob causam, opinor, quàm quia capitis affectus levando simul robur cerebro conferunt, nisi quis frigus ipsorum hujus rei causam statuere malit.

Emulsio somnifera.

℞. Corall. rub. præp. drach. j.

Sem-

Sem. papav. alb. drach. ij.

Aq. flo. nymphae

Lactuca an. unc. j.

Fiat s. a. emulsio, quæ vel extrinsecus capiti cum linteo admoveri potest, vel ore assumi.

Oculorum vitia. Visus obscuritas.

Narrat *Plinius*, coralliorum cinerem oculorum medicamentis misceri; Et *Ioannes Platearius* asserit, illa oculorum dolores lenire, panos & obscuritatem tollere & corruptelæ ipsorum subvenire, si in collyrio illis admoveantur. *Avicenna*: coralia abstergunt cicatrices oculorum, & foveas earum carne implent. Quidam magisterium coralliorum edulcatum, & omni falsedine liberum aquâ verbenæ dissolvunt, idque oculis vel instillant, vel cum linteo applicant, ad augendam ipsorum aciem, fluxionesq; sistendas aut absumentas. *Serapio* coralia lacrymis & lippitudini oculorum conferre inquit.

Essen-

Essentia coralliorum ophthalmica
Paracelsi.

R. Corall. trit. unc. ij.

Aquæ ligustici lib. j.

salis gemma

Vitrioli albi an. unc. ij.

Digerantur calore debito per mensem. Rubram inde essentiam subtrahe, & coagula. Hæc in aqua ophthalmica dissoluta & oculis admota defluxiones mirificè compescere & pustulas discutere fertur.

Pulvis oculorum maculas
tollens.

R. Corall. rub. in tenuissimum pulverem redact.

sacchari candi.

Cineris lacertorum æquales partes.

fiat pulvis oculis inspergendus.

Dentium & gingivæ affectus.

Coralia in pulverem contrita dentes firmant, & candidos reddunt, si illis affricentur. Quinetiam, *Avicenna* teste: si cava dentium infirmorum illis impleantur, funditùs eradicantur, & corroboratur gingiva, Ulceribus quoque

oris,

oris , & gingivis tabescentibus conferrunt , si postquam os elutum est aquâ aluminosa , unâ cùm pulvere rosarum rubrarum gingivæ aspergantur. Præterea sanguinem è gingivis manantem cohibent, si cum rosis rubris & antherâ in pulverem redactis inspergantur, quemadmodum *Platearius* præcepit. In hunc finem varia dentifriciorum genera componuntur.

*R. Corall. rubrorum
alborum ana drach. ij.*

Cineris nicotiana

stipitum rovis marini

C. C.usti

Rasura eboris ana drach. j.

Rad. ireos.

Aluminis rock.

Mastichis

Rosar. rubr. an. scrup. j.

Moschi gr. j.

silicum albiss. combust. unc. dim.

Mixta redigantur in pulverem.

Quidam loco pulverum stylos fricandis dentibus adhibent , qui sic parantur.

R. Co-

R. Corall. rubr.

alb.

Pumic. præp. an. drach. ij.

C. C. usti præp. unc. dim.

gallia moschat. scrup. j.

moschi

ambre an. gr. ij.

gummi arab. in aq. rosarum

dissoluti, & albuminis ovor. q. s.

Fiat massa, unde formantur styli oblongi.

Ardor linguæ & faucium. Prunella.

Æstus internus.

Sunt qui in hoc affectu coralia succo berberum dissoluta cum aquæ prunellæ miscent, & ægrotis gargarizanda præbent. Eadem in aquâ nymphææ vel acetosæ aut succo sempervivi assumpta ardorem quemvis internum restinguere dicuntur, hâc de causâ febril. salutaria, ut paulò pòst ostendetur. *Albertus Magnus* compertum est, inquit, coralia sanguinis fervorem restinguere.

Hæmorrhagia. Sputum sanguinis.

Non manifesta tantùm vi adstringente

gente & exsiccante , sed etiam ab dita coagulandi facultate coralia sanguinem è naribus aut faucibus erumpentem cohibere statuit *Paracelsus*. *Plinius* author est , ea sanguinem rejicientibus & exscreantibus mederi. Quidam censent , coralia manibus inclusa hæmorrhagiam sistere. *Basilius Valentinus* in curru triumphali antimonii scripsit, magisterium antimonii cum tinctura coralliorum assumptum in omnibus morbis, quibus sanguis rejectatur , eos ad miraculum levare. Album coraliu, ait *Boëtius* , de collo suspensum ita ut pectus contingat , hæmorrhagiam sistit, multorum experientia. Ob has vires expetuntur coralia ad *trochiscos de terrâ sigillata, de corallo, de charabe , & ad diacodium Actuarii*. Offerri autem debent ex aquis vel succis ad affectum præsentem accommodatis. Quòd si hæmorrhagia oriatur ex partibus nutritioni dicatis, coralia præparata , vel eorum magisterium probè edulcatum exhibeatur cum aqua plantaginis , portulacæ, equiseti, bursæ pastoris. Vel ut *Platearius* monet,

monet,

monet , coralia tenuissimè pulverata cum succo plantaginis subigantur , & inde formentur trochisci paulatim deglutiendi. Si verò ex vitio pectoris malum existat , idem auctor jubet trochiscos concinnari ex coralliorum pulvere & tragacantho in aquâ hordei dissoluto. Addit hos aliquantulum ore detinendos , & ubi dissoluti sunt , devorandos esse. Si quis sanguinem è naribus manantem sistere cupit , ex ejusdem auctoris præscripto , coralliorum pulverem cum succo plantaginis bombyce involutum naribus immittat.

Pilula sanguinem sistentes.

R. Pulveris corallior. drachm. j.

succi sanguinariae q. s.

fiant pilula naribus immittenda.

Potio ad hemorrhagiam.

R. Syrupi coralliorum unc. j.

Aquæ folior. querc. unc. ij.

succ. plantag. drachm. ij.

fiat haustus frigide sumendus.

Bene-

*Benedicti Victorii Faventini potio contra
sputum sanguinis.*

℥ succi portulacæ
plantaginis an. unc. j.
Corall. rub. præp. drach. j.
Lapid. hæmatit. pulv. drach. dim.
Misce, fiat haustus.

Eclegma Varandæ hæmoptoicis utile.

℥ Boli armen.
Terre sigillat.
Coralli utriusq; an. drach. dim.
Sacchari rosac. unc. dim.
cum albumine ovi agitentur, &
fiat eclegma.

Unguentum sanguinem sistens.

℥. ol. myrill. unc. ij.
mastichin. unc. j.
sang. draconis
Cortic. thuris an. drach. j.
Boli armen.
Corall. rubr. an. drach. ij.
Cræ alb. q. s.

*Fiat unguentum, quo frons, aut pe-
tus illiniatur.*

Epithema sanguinem sistens.

℥ Pulv. corall. rub. drach. j.

Bol.

Bol. armen.

sang dracon. ana drach. dimid.

Aq. plantag. unc. ij.

Album ovor. n. j.

F. epithema.

Phthisis.

Coralia phthisi resistere *Paracelsus* experientiâ edoctus ait, quòd sanguinis eruptionem cohibeant, ulcera consolident, & destillationes in pectus illabentes reprimant, substantiam denique corporis inviolatam servant. Cum igitur ex Hippocratis decreto sanguinis sputo sputum puris succedat, & humore acri diu multumque ad pulmones defluente eosque erodente phthisis oritur, meritò id pro remedio illius habetur, quod ipsius cassam prohibet. Itaque monet *Paracelsus* ut coralliorum usus à tabescentibus continuetur, donec urina ipsorum non amplius spumosa conspicitur. At si huic tam gravi morbo depellendo coralia haud sufficiunt, flores sulphuris corallati suprâ descripti adhibeantur. Si quis autem nobilius remedium quærit, istos flores adjecto spiritu tere-

terebinthinæ leni calori commissos aliquantisper digerat, donec tinctura proveniat, quæ *balsamum sulphuris* appellatur. At cordiale simul & pectorale optimum comparabis, si hâc via processeris. Coralia contrita cum sulphure probè calcinentur, ut suprâ monitum est, & flores sulphuris minimum ter eleventur, ut purissimi existant.

R. *Horum coraliorum*

florum sulphuris ana unc. iij.

Superfuso spiritu terebinthinæ diligenter correcto rubeus color spissus extrahatur, qui dici meretur *balsamum sulphuris corallatum*.

Pleuritis.

Petræus censet ad signaturam coralia pleuritidi conferre. Id adfirmat *Platearius medicus Salernitanus*. *Quercetanus* quoque illorum mirabiles affectus satis prædicare nequit, præsertim si talis compositio fiat.

R. *salis prunelle drach. ij.*

pulv. florum papav. rhæad.

coralior. rubr. ana drach. j.

G

sacchari

*sacchari violati unc. dimid.
Redigantur in pulverem.*

Dosis drachmæ duæ ex aqua papaveris rhæadis vel cardui benedicti.

Experientiâ teste sequens quoque emulsio multis pleuriticis profuit.

*R. Nuc. avellanarum rubr. drachm. iij.
Aque papav. rhæad. unc. iij.
fiat s. a. emulso
adde*

*Corallior. rubrorum præp. drach. j.
Mādib. Lucii piscis drach. dimid.
fiat potio.*

Pulvis antipleriticus.

℞. Magist. corall. rubr.

*Margarit. ana scrup. j.
oculor. cancr.*

*Mādibule Lucii pisc. ana scrup. ij.
Mixta redigantur in pulverem.*

Cordis affectus. Tremor cordis. Delirium animi. Virium directio.

Quæcunque remedia adhibentur ad cordis mutandam intemperiem, ea nec nimio æstu incandescere debent, aut frigore torpescere: verùm genuinâ quadam moderatione ac temperie par-

ti huic principi abblandiri debent: quin & putredinem arcere, recreare spiritus vitales, ac tenuem calorem cordis excitare, aut tueri, facilem quoque spirationem conciliare debent. Aut hæc auxilia talia sint, quæ totâ vi Naturæ suam operam dicârunt, non à temperie profecta facultate, sed ex abdita vi, sensibusque omninò incomperta. Itaq; coralia cum tales habeant vires, meritò cæteris cordialibus aut præferuntur, aut præstantissimis æquiparantur. Hanc ob causam concurrunt ad plurimas compositiones officinis usitatas, quales sunt, *species pro epithemate cordis, species de hyacintho, de gemmis, diamargariton.* Avicenna coralium, ait, proprietate corroborat cor, quam adjuvat illuminatio, exsiccatio, & solidatio cum vi adstrictoria. Cornelius Agrippa coralia Veneris imperio, alii Solis potestati subdita esse ob effectus eorum solares censent. Adversus tremorem cordis præcipuè commendatur oleum coraliorum cum salè ex retorto vase destillatum, quod supra descriptum fuit.

Suavissima est illa confectio *Cratonis* corroborans.

R. *Coralior. rubr. prap. scrup. j.*

Moschi gr. ij

ol. Caryophyll. g. iiij

*sacchari albiss. in aqua rosarum
dissoluti unc. iij. fiant orbiculi.*

Egregium cordiale hoc modo confici potest: Coralia contrita solvantur aceto suaveolenti, non destillato. Eo percolato rosæ rubræ & Caryophyllei flores perfundantur ut fiat *acetum coralatum*, quo ubi opus est, nares, cor & arteriæ irrigandæ sunt, aut linteolū illo madefactū his locis admovendum est.

Tinctura cordialis preciosa.

Coralliorum pulveratorum uncia conteratur cum foliorū auri drachmis duabus per integrum diem, ut fiat pulvis lævissimus & tactu vix percipiendus. Hic in crucibulo vehementi calcinentur, donec colore fuscus vel purpureus evadat. Postea affuso spiritu salis elicatur rubicunda tinctura, quàm auri potabilis vicem supplere quidam arbitrantur.

Pul-

Pulvis cordialis preciosus.

R. *Corall. rub.*

Margarit. ana unc. ij.

Hæc super marmore lævigentur cum aquâ rosarum, vel alia conveniente, & siccentur. Rursus super lapide terantur, paulatim affuso spiritu salis, quo aurum fuit solutum. Postea injectis in matracium spiritus vini æthereus superfundatur, ut simul circulando aliquantisper digerantur. Ille denique blando calore ad siccitatem destillando abstrahendus est. Quod in imo manet, in pulverem redigatur.

Boëtius refert, se aliquando feбри ardente correptum sex guttis tincturæ coraliiorum cum decocto violarum assumptis ita refectum fuisse, ut natura ipsius sumto robore morbum facile superaverit. Ad cordis affectus offerenda sunt coralia quomodocunque parata cum aquis cordialibus, melissæ, rosarum, violarum, buglossæ, boraginis.

Epithema cordiale Guintherii

Andernaci.

R. *Coralii utriusq.*

G 3

Jan-

santalorum omnium an sesquidr.

Croci scrup. dimid.

Caphure gr. iij.

Aceti unc. dim.

Aq. ros. unc. iij.

acetosæ

buglossæ an. unc. dim.

*Aliud epithema ejusdem
auctoris.*

R. *Corall. rub. sesquidr.*

santal. omnium an. drach. ij.

ros. rub.

flo. bugloss.

borag. an. drach. j.

Been albi & rubri an. sesquidr.

Hæc minutim contusa & inclusa sac-
culo serico, & aqua rosarum, buglossæ,
boraginis modicè irrigata cordi admo-
veantur.

Venenum.

Veneni ea natura est, ut corpori inge-
stum, aut extrinsecus admotum ad cor
nobilissimum viscus penetrare prope-
ret, perniciem ejus moliens, cujus statu
integro corpus valet, & eo periclitante
languet. Quare omnium primò corro-
boran-

borandum est, ut hosti suo sufficere possit. Id quod maximè coraliis possumus præstare, quæ non tantum ingens cordi rubor addunt, verum etiam veneno vehementè resistunt. Quod *Orpheus* noster pluribus pronunciauit versibus:

*Vulnera quæ fecit per acumina scorpio
cauda,*

*Lethalesq; notas serpen ñ dente paratas
Coralii virtus sacro medicamine tollit.*

idem:

Illæ venenatos pellunt è corpore potus.

& in fine:

*Disce quod in vino soleãt prodesse bibenti,
Quem pupugit serpens, vel acuto vipera
telo.*

Quam ob causam *Quercetanus* coraliiorum tincturam inseruit suæ *The-riacæ diateffaron* regię, quæ sic habet:

R. *Tinctura auri*

Coraliorum

omnium lapid. precios.

viperarum ana unc. j.

nepenthes majoris unc. ij.

Dosis est pilula una grani piperis magnitudine.

*Paracelsus in archidoxis suis hoc remediū
commendat.*

R. Corall. præp. scrup. V.

Theriaca unc. dimid.

*Radic. lapathij mai. ad pondus
omnium.*

Alkool vini libr. dimid.

*Stent in digestionē octo dierum, & de-
stillentur. Dosis à gr. xv. ad scrup. ij.*

Pestis.

Inter remedia, quæ hominem à peste defendunt, coralia multum eminent. Ob id nonnullis compositis pesti resistentibus immiscentur, ut pulveri rubeo Pannonico, pulveri bezoartico Nicolai, electuario de bolo, Electuario Papæ, confectioni de hyacintho, confectioni liberantis & aliis, Quorum descriptiones in dispensatorio Augustano extant. Tinctura vel essentia coralliorum contra pestem offertur ex aquâ theriacali, vel aceto alexiterio. Ajunt hominem à pestilenti aëre tutum esse, si quotidie salis coralliorum dimidiam drachmam in aquâ idonea sumat. Paracellus hanc potionem in peste laudavit.

R. li-

R. liquoris corall. scrup. j.

ossis de C. C. scrup. dimid.

spodii scrup. dim.

Aquæ bethonicae q. s.

f. haustus.

Potio sudorifera contra pestem.

R. Aq. theriacalis unc. j. & dim.

spir. tartari correcti drach. j.

spir. vitrioli drach. dim.

ol. margar. vi.

Coraliorum scrup. j.

terebinthinae g. v.

bacc. juniperi g. iiij.

Essentia chelidoniae drach. dim.

Aq. radic. tussilag.

Eryngii an. unc. j.

flor. sambuci

Violarum lutear. an. un. dim.

Vini rubri dulcissimi unc. ij.

Misceantur & fiat potio, non quidem unâ vice sumenda, sed pro iudicio Medici, in duas vel tres partes dividenda.

*Potio contra pestem incerti
authoris.*

R. liquoris Corall.

margarit. an. scrup. j.
 ol. myrrh.
 ossis de C. C. an. scrup. dim.
 nuc. mosch stillat. g. v.
 Aq. hirundinariae
 bethonica an. unc. j.
 Misce, fiat potio.

Flores sulphuris compositi contra pestem.

R. Flor. sulph. lib. dimid. (lib.
 Corall. rub. minutiss. trit. sesqui-
 Vitrioli calcinati unc. iij.
 Thuris
 Myrrhae alexand. an. unc. j.
 aloës succocitrin. unc. j.
 masticis unc. dim.
 Croci drach. j.

Omnia contrita & permista subli-
 mentur.

Rotula contra pestem.

R. Extract. angelicae scrup. j.
 magisterii corall.

margarit. an. scrup. dim.
 sacchari in aqua acetosa dissoluti
 unc. iij.

Fiant orbiculi.

*Contra febrim pestilentem nobilis
medicina:*

R. olei succini corallat. g. viij.
ruta destillat. g. V.

Spir. sulphuris per campan. g. viij
Aq. Valerianæ unc. ij

Misce, fiat haustus.

*Cornu cervi philosophicè præparatum
contra pestem:*

R. C.C. philosophicè calcinanti unc. ij.
Magisterii corall.
Boli armeni an. drach. j.

Conterantur hæc super marmore in pulverem tenuissimum, qui spiritu vitrioli paulatim irrigetur. Tandem exsiccata forma quavis figurentur, quemadmodum pharmacopœi coralia vel cornua cervi præparant. Dosis scrupulus dimidius in vehiculo idoneo.

Alia potio contra pestem.

R. Sal corallior. drach. dimid.

Mixtura simpl. drachm. j.

Aq. Valerianæ unc. ij.

Misce, fiat haustus.

Febris.

Cum febris sit calor præter naturam

ex corde per arterias in totum corpus derivatus, ejus remedium erit, quicquid contrariâ qualitate cor reficit, & simul ejus robur tuetur. Igitur coralia temperie frigida & maximè cordialia meritò in numero medicaminum anti-pyreticorum ponuntur. In primis autem *tinctura coraliorum cum nitro facta* hîc ex usu erit. E. g. Coralia cum nitro calcinantur, & spiritu guajaci correcto rubicundus color elicitur, cujus drachma in aqua cichorii, centaurei minoris, cardui benedicti exhibetur.

Potio febrilem æstum levans.

R. Coralior. tritor. unc. ij.

succi berberum libram

Spiritus vitriol. unc. ij

Quæ confusa si effervescente incipiunt, ex uno vase in aliud fundenda sunt, donec fervor cesset. Postea in loco calido consistant 24. horis, vel donec solutio sit perfecta. Filtrentur per chartam bibulam. Hæc cum aquâ fontanâ permisceantur ad acorem. Potest addi sacchari cochlear unum & alterum,

terum,

terum, ut suavitas saporis concilietur. Crystalli quoque coralliorum cum nitro suprâ descriptæ febribus donandis utiles sunt.

Tartarus corallatus antipyreticus.

R. Corall. rubr. unc. iij

Cohob. antimon. lib. j

Coralia tenuissimè trita in dicto antimonii liquore, qui à phlegmate sit liberatus, dissolvantur. Solutioni defæcatae instilletur oleum tartari, donec præcipitatio cesset. Subtracto liquore pulvis servetur. Dosis scrupulus unus.

Ventriculi imbecillitas, Ardor stomachi, oxyreuma, & alia vitia.

Coralia inter stomachica remediâ plurimum eminere præstantissimorum autorum testimonio & experienciâ probatur. *Cardanus* ait: E directo ventriculi suspensus corallus, illum vehementè confirmat. *Quintherius Ander-nacus* censet omnibus etiam decoctis stomachicis permiscenda esse coralia, cum peculiari proprietate ventriculi morbis conferant. *Avicenna* Coraliam

inquit, omnibus morbis stomachi conferunt, etiam extrinsecus ejus regioni admota. Et *Galenus* experientiam edoctus affirmat, coraliū è collo suspensum usque ad os ventriculi hominem liberasse gravissimo illius dolore affectum, sed remoto corallo dolorem rediisse. *Avicenna*: Qui bene valens coraliū de collo suspensum gerit, de dolore stomachi securus est. Hanc ob causam collis puerorum applicatur. *Hieronimus Mercurialis* de morbis puerorum Extrinsecus, ait, utile est gestare collo appensum corallum rubrum, quem experientia comprobavit secreta qualitate corroborare ventriculum, si illum extrinsecus tangat. Unde non male faciunt matres, quæ puerorum colla & pectora corallis ornare solent. Ob eximiam eorum vim quibusdam stomachicis compositionibus inferuntur, ut *Emplastro de crusta panis*, & quæ sequuntur.

Pulvis ventriculum roborans.

R. *spec. diatrion. santal.*

dia-

diatragacanth. frigid. an. dr. j.

Rosarum rubrarum

sem. coriandræ præp.

Corall. rubr. præp. ana scrup. j.

sem. portulacæ scrup. dimid.

sacchar. rosar. tabulat. unc. ij.

Permixa redigantur in pulverē.

Morsuli contra ardorem stomachi,

Finkij.

R. Cretæ præp. unc. j.

oculor. cancr. unc. dimid.

abluantur aq. borraginis & vio-

larum.

Boli armeni scrup. ij.

Coral. rubr. scrup. ij.

Margarit. præp. scrup. j.

macis torrefact. scrup. dimid.

Cinnamom. incis. scrup. j.

sacchari cand. in aq. ros. dissoluti

unc. viij. Fiant morsuli.

Unguentum stomachicum.

R. Corall. rubr. præp. drach. dimid.

ol. unc. moschat. express. drach. j.

menth. destill. scrup. j.

mastichis q. s.

Redigantur ad formam unguenti.

Dolor

Dolor ventriculi, intestinorum. Dolor colicus. Rugitus, tonitru, murmur ventris.

Coralia pota cum aqua contra torminum mala auxiliari *Plinius* memorat. Cui recentiores quidam assentiuntur, qui in ventris dolore, & rugitu ea adhibenda censent. *Paracelsus* tonitru, ab ipso sic dictum, hoc remedio curavit:

R. Corall. rub. unc. vj.

Cineris cumini roman.

fabarum an. unc. iij.

Alum. præp. ad pondus omnium.

Digerantur in dimidiâ librâ alkohol vini per biduum, deinde exsiccetur.

Item R. Corall. præp. drach. ij.

spec. diacym. drach. iij.

sang. hirci præp. ad pond. omn.

Fiat tragea saccharo permixta.

Vermes intestinorum.

Coralia vermes necare experientia testatur. Ea de causâ miscentur pulveri contra vermes usitato. Dantur in aqua graminis, vel decocto cornu cervini. Tinctura coralliorum spiritu vitrioli

pro-

producta , vel spiritus vitrioli corallatus , vel butyrum corallorum hîc multum valet.

Pulvis contra vermes Iouberiti.

R. Corall. rubr.

Corallina

C. C. ust.

Rasura eboris

sem. caul.

acetos.

portulac.

coriand. præp. ana unc. dimid.

Rat. dictamni alb.

filicis masc. ana drach. ij.

sem. citri drachm. ij.

℥. sant. drachj.

Pulverata irrigentur aceto acerrimo
& in umbra siccentur.

Pulvis contra vermes Quercetani.

R. Pulveris lumbric. drach. iij.

Rhabarb.

C. C. præp.

spodij.

corall. rubr.

sem. acetos. ana scrup. j.

coriand.

coriand. præp. scrup. ij.

f. pulvis.

Diarrhæa, lienteria, caliacæ affectio, dysenteria.

Omne ventris profluvium coralia compescunt. Quam ob causam inferuntur trochiscis de corallo, de terra sigillata, de charabe, athanasia magna, & aliis multis. Avicenna hæc intestinorum ulcera consolidare testatur. In dysenteria præmissis mundificationibus & diversionibus debitis, humore acri & erodente inhibito præbetur magisterium & tinctura coralliorum, cum syrupo granatorum, myrtino, symphiti, cum conserva rosarum, succo ribium, berberum. Efficacissimus est syrupus coralliorum. Paracelsus in omnibus conclamatis alvi profluviis præsentissimum dixit esse remedium, quod sequitur.

R. Flor. centaur. min. unc. j.

Hyperic. unc. dimid.

Corall. rubr. drach. j.

succi papar. alb. q. s.

Fiat mixtura. Dosis scrup. 4.

Pulvis

Pulvis antidysentericus.

R. *terre sigill. drach. j.*
Corall. rub. præp. drach. dim.
margarit. præp.
bol. armen. an. scrup. j.
C. C. sine uestione præp. drach. j.
Lap. Bezoar.
Smaragd. præp. an. scrup. dim.
Fiat pulvis.

Pulvis antidysentericus Benedicti Faventini.

R. *Thuris masculi*
masticis an. drach. ij.
bol. armen. drach. j.
Corall. rub.
C. C. ust. an. drach. dim.
Lapid. hematit. scrup. ij.
Misce, fiat pulvis.

Rotula antidysenterica.

R. *Corall. rub. præp. drach. j.*
Margarit. præp. drach. dim.
spec. rosat. novell.
Rad. tormentill.
bol. armen.
smaragd. præp. an. scrup. dim.

fac-

*sacchari alb. in aq. rosar. dissoluti
unc. ij.*

F. rotula.

In dysenteriâ jubet quidam offerri pulverem coralliorum ex ovo sorbili, vel clysterem injici ex pulvere ipsorum & aquâ plantaginis. *Galenus* in sanguineo fluore corallium ustum gummi permistum cum aquâ frigidâ præbuit. Hic monendum est, ne quis in dysenteria utatur magisterio coralliorum, nisi purissimè loto, & acrimonia destituto. Ubi enim acer & erodens ille sapor remanet, ab illius usu malum augetur, & oleum camino additur. In aliis autem affectibus non opus est, ut magisterium tantâ industria edulcetur, quippe sal aceti aperiendi vim habens interdum ex usu esse potest, quicquid alii nugarum de vi ipsius corrodeute garriant.

Hepatis affectus. Fluor hepaticus.

Hydrops.

Coralia cum vi adstringente valent, & abditâ potestate, sicuti cordi & ventriculo, ita hepati amica sint & familiaria, adeò robur ejus tuentur atque augent,

augent, ut nullo affectu id implicari patientur. Itaque ubi coraliorum usu jecur firmatum est, neque hydrops, neque ulcus, neque fluor hepaticus, aut aliud malum irruere potest. Spiritus salis quamvis per se sumptus hydropem depellat: si tamen coraliū eo solvatur, vel tinctura ipso eliciatur, medicamentum existit, unde non tantum hepar ingens robur sumit, sed etiam aquosus languor tollitur. Contra imbecillitatem jecoris & fluorem hepaticum solet offerri coraliorum tinctura, aut syrupus, aut julapium sequens.

R. *Syrupi coral.*

Aq. plantag.

rosar.

eupatorii an. unc. j.

Tragea ad affectus hepatis Quercetani.

R. *Corall. rub.*

spodii

spec. diatragacanth. an. drab. ij.

pulveris hepaticæ

sem. acetos.

portulac.

ber-

berberis an. drach. j.

*Croci martis optimè præp. drach.
ii. & dimid.*

*Croci ex ol. sulph. parati scrup. ij.
sacchari rosat. q. libuerit.*

Misce fiat pulvis. Dosis drach. j.

*Tragea anthydropica Ioannis
Poppi.*

R. sal. corall.

perlar. an. unc. dimid.

Vnicornu veri drach. j.

auri diaphoret. drach. j.

antimonii diaphoret. drach. ij.

Croci drach. j.

ol. cinnamom.

macis an. g. xij.

Misce f. tragea.

De qua singulis diebus æger drach-
mam unam sumat.

Pulvis pro epithemate hepatis.

R. Corall.

spodii

ros. an. drach. j.

*santali rubri, albi, citrini an. unc.
dimid.*

Camphoræ scrup. j.

Redi-

Redigantur in pulverem , qui cum aqua endiviæ, rosarum, acetosæ, & modico aceti applicandus.

Splenistumor.

Si Plinio & Dioscoridi & Avicennæ credimus , longo coraliorum usu lien absumitur. Quorum authoritatem sequutus Paracelsus illa splenis mala depellere pronuntiavit , quod ignem maximè sustineant. Omnia enim fixa, & ignibus diu repugnantia splenetica esse. Cur autem lienis tumorem discutiant, non aliam causam esse puto, quàm quòd humidum illius siccando absorbent, & viscus ipsum adstringendo roborent.

Vnguentum ad tumorem lienis

Rondeletii.

R. Coral. rub. ust.

scoriæ ferri an. sesquidrach.

Ol. nardini

de absinth. an. unc. dim.

sem. agni casti

portulacæ

sem. fraxini an. drach. ij.

apii

petro-

petroselini

Cumini aceto macerati ana dr. j.

Cera q. s. f. Unguentum.

*Sanguinis vitia. Sanguis concretus. Caco-
chymia. Cachexia. Lepra.*

Sanguineum colorem, & ramulos venarum instar diffusos Natura prudens coraliis ideò dedisse creditur, quod sanguinis illa vitiis emendandis destinata sunt. Id quidem dictu mirabile est coralia viribus contrariis prædita, sanguinem profluentem coagulare, & eundem concretum dissolvere posse. Sed hoc non absurdum videbitur cogitanti, unam esse in coraliis potestatem: quâ sanguinis status integer conservatur, vel amissus recuperatur. Unde fit, ut effectus eorum contrarii videantur. Coralia dum id efficiunt, simul omnes morbos ex sanguine immundo genitos prohibent. *A Basilio Valentino* proditum est, oleum antimonii cum tincturâ coralliorum sumptum mundare sanguinem, & lepram, omnemque scabiem sanare.

Hoc

Hoc loco coraliorem tinctura , & syrumpus cum vino vel aquâ idoneâ præbeatur.

Pulvis cachecticus Quercetanj.

R. *Limaturæ chalybis præp. unc. j.*

Fæcul. rad. ari. drach. j. & dimid.

Ambre griseæ sesquidrach.

Essentiæ corall.

margarit. ana drach. ij.

succini præpar.

Cinnamom. ana scrup. iiij.

sacchari q s. fiat pulvis palato

gratus.

Vteri imbecillitas, suffocatio, Ab-

ortus. Monstrum. Fœtus im-

becillitas.

Quemadmodum coralia omnem sanguinis eruptionem è naribus, ex ore, omne etiam alvi profluvium cohibent: sic etiam omnem immoderatum sanguinis menstrui fluorem comprimunt. Quinet albam uteri fluxionem, & nullo ordine , nec certâ periodo manantem sistunt , & in statum naturalem reducunt. Unde etiam mentes suppressos concitare dicuntur , dum uterum &

H

partes

partes principes roborant, sanguinemque incorruptum tuentur. Eandem ob causam abortus & monstra prohibent, gravidis auxilio sunt, foetum uteri reficiunt atque firmanant, facilem denique partum praestant. Ea quoque in suffocatione ab utero *Paracelsus* commendavit. In nimio mensium fluore *Platearius* praecepit ex athanasia, pulvere coralliorum, & succo plantaginis pessum uterinum fieri: Vel pulverem illorum cum succo plantaginis & bombyce collo uteri inferri. *Serapio*: corallium cum cornu cervi potum in aqua tepida confert fluxioni menstruorum. *Mercurialis* de morbis mulierum contra abortum corrallos rubros pulveratos in ovo sorbili praebuit, & hoc unguento ventrem obliniri iussit.

R. ol. masticis

myrtill. ana unc. j.

Bol. armen.

Corall. rubr. ana drach. ij.

Miscef. unguentum.

Uteri affectibus praecipue conducit oleum succini corallatum, syrupus & tin-

tinctura coralliorum cum liquore cornu cervini, cum aquâ melissæ, artemissæ. In albo fluore dantur cum aq. tormentillæ, decocto guajaci & similibus.

Preparatio coralliorum ad menstruum fluorem cohibendum, Paracelsi.

*℞. Corall. rubr. unc. j.
ol. myrtill. sesquiunc:
olibani unc. X.
salis fusi unc. ij.*

*Mixta calcinentur per horas 12.
igne reverberante. Abluantur
aquâ plantaginis.*

Pulvis contra abortum vulgaris.

*℥. Coralli utriusq; preparati
Margarit. prep. ana scrup. j.
Granorum Kermes drach. j.
santali rubri drach. dimid.
Caryophyll. scrup. j.
Nucis moschat. scrup. ij.
Rad. tormentill. drach. dimid.
Fol. auri n. iij.
Manus Christi perlata drach. iij.
F. pulvis,*

Gonorrhœa. Mictio involuntaria.

Eâdem ratione, quâ coralia sanguinis fluxionem sistunt, gonorrhœæ, mictui sanguinis, & permictioni involuntariæ medentur. Exhibentur autem in gonorrhœa Neapolitana cum decocto ligni sancti, aliàs cum decocto fantalorum, visci querni, cuscutæ, agrimonix. Hic magnam vim habent crystalli coralliorum cum saccharo Saturni compositæ.

Electuarium ad permictionem involuntariam Rolandi.

℞. *Mucilaginis sem. cydonior. unc. ij*

Myrobalan. citrin.

oss. dactyl.

corall. rubr. ana drach. ij

sacchari q. s. F. electuarium.

Calculus. Vesicæ mala.

Contra vesicæ & calculorum mala, inquit *Plinius*, coralia in pulverem igne redacta & cum aqua pota auxiliantur. *Avicenna* urinæ difficultati conferre ait. *Encelius* libro de re metallica comperum se habere scribit, quòd coralia rubra adusta maximam vim frangendi

cal-

calculum habeant. Offeruntur cum aqua saxifragia , & syrupo de althæa Fernelii.

Veneris ignavia.

Coralia Venerem stimulare sunt qui credant. Quamobrem id fiat, causam nullam adferunt. Ajunt autem has illis vires esse, si collo aut brachio adalligata gestentur. Quod si ita se habet, haud scio cur fœminis licentia permittatur coralia collo & brachiis gestandi , cum vel sine illis satis appetentes videantur. Adhæc in quibusdam locis gestamen illud puellarum tantum est, & indicium virginitatis. Atqui si libidinem excitat, apud illas præteritæ virginitatis tantummodò monumentum erit , quo rei amissæ memoria conservatur.

Arthritis. Podagra.

Dum coralia destillationes capitis siccando absorbent, & adstringendo reprimunt , prætereà etiam viscera principalia roborant, & sanguinem mundant, causa arthritidis & podagræ nulla datur. Ergò coralia inter arthritica numerantur. Ad contumendas arthriticas

fluxiones nihil præstantius esse dicitur
 essentia coralliorum cum liquore vel
 aceto succini sumpta, vel cum oleo suc-
 cini corallato. Nonnulli commendant
 spiritum vitrioli corallatum, qui sic
 præparatur: Coralia contrita cum pari
 pondere vitrioli permista aperto destil-
 lantur igne Unde provenit spiritus ru-
 bicundus, cujus decem guttulæ quoti-
 diè in aqua idonea sumantur, ubi cor-
 pus probè purgatum fuerit. Quidam
 purgato corpore tincturam per com-
 plures dies podagricis offerentes, bo-
 nam illis valetudinem pollicentur. Tin-
 ctura autem illa cæteris præferenda,
 quæ spiritu salis, vitrioli, ligni querni,
 guajaci extracta est. Datur etiam tinctu-
 ra coralliorum cum spiritu vitrioli per-
 mista.

Alexander Trallianus in arthritide
 diacorallium per centum dies conti-
 nuos exhibuit, deinde ad recuperandas
 vires ægris triginta dierum inducias
 permisit. Postea rursus illud præbuit
 diebus centum continuis, & triginta
 dierum intermissionem fecit. Ultimò

non quotidiè , sed alternis diebus per
centum & sexaginta dies dedit. Ejus de-
scriptio talis est:

R. Corall. drach. ij.

Myrrha unc. iij.

Caryophyll. unc. dim.

Rhapontic. unc. j.

Folii unc. dim.

Rad. pœonia unc. j.

Aristoloch. long. & rotund. unc. ij

Mixta redigantur in pulverem te-
nuem. Cujus scrupulus unus tempo-
re matutino horis sex ante prandium
offeratur.

Symptomata ex vitriolo assumpto.

Si quis vitriolo incautè sumto ero-
sione intestinorum, vomitu, secessu im-
moderato, linguæ crassitie & nigredine,
difficili que respiratione inquietatur,
coraliorum duas drachmas cum vino
bibat. Salubre hoc esse remedium à Fo-
resto proditum est.

Ulcerata.

Ulceribus inspersus coraliorum pul-
vis, ea sanare dicitur. *Hollerius* in puden-
di ulceribus præstantissimum coralio-

rum cinerem esse scripsit. *Paracelsus* meminit cujusdam emplastri de coral-
lis, ulceribus conferentis, sed ejus de-
scriptionem silentio prætermisit. Idem
auctor ait, hæc ulceribus luis venereæ
sanguine manantibus admota saluti
esse. Idem sentit *Plinius*, nimirum hæc
ulcerum cava explere. Arcanum sive
tinctura coralliorum, monente Paracel-
to, sic offerri debet illis, qui ulceribus
antiquis & manantibus affecti sunt:
Miscenda est sesquiuncia tinctura de-
cem unciis aquæ cichorii vel chamæ-
dryos. De illâ dimidiam unciam quoti-
diè æger bibat quinque horis ante pa-
stum, idque octo diebus continuetur.
Vbi largo humore ex ulceribus profuso
fluor cessat, & dolor sedatus est, satis
bibitum esse intelliges.

Vulnera.

Non tantum ulcera, sed & vulnera
consolidare coralia creduntur. *Mülle-
rus* in miraculis Chymicis sequentem
pulverem proposuit, cujus usu viginti
quatuor horis vulnera coalescere di-
cuntur.

R. Co-

R. *Corall.rubr.*

alb.

olibani

myrrhæ

aristoloch.rotund.

gall.parv.

baccarum lauri partes æquales.

Terantur in pulverem.

Unguentum ad vulnera venenata.

R. *ol.carab.*

Terebinth.an.unc.j.

juniperi drach.ij.

sem.urtic.

Rad.gentian.an.drach.ij.

ol.sulph.vitriolati sesquidrach.

Corall.rubr.dr.j.F.unguentum.

Cicatrices. Caro excrescens.

Scrapio coralia carnem excrescentem auferre, cicatrices abstergere & extenuare tradidit. Idem affirmat *Plinius* & *Dioscorides*, & *Avicenna*.

Incantamenta. Dæmones. Spectra.

Obsessi.

Coralia incantamenti resistere, obsessos liberare, dæmones & spectra fugare posse, *Paracelsus* tantum non

H 5

jurat.

jurat. Verùm primi hujus opinionis authores fuerunt, *Zoroastes, Metrodorus, Orpheus*, quorum monumenta *Albertus Magnus & Paracelsus* scriptis suis inseruerunt. Itaque *Libavius* videtur injuriam fecisse *Paracelso*, scribens illum ex anicularum circulis hanc doctrinam hausisse. Quanquam autem hæc tanquam vana & ficta multi derideant, tamen vim aliquam coraliis inesse contra incantationes experientia testis est. Memini enim Medicum quendam magni nominis multos morbos à Veneficiis incussos sequenti pulvere profligasse.

R. *Corall. rubr.*

alb.

Dentium hominis mortui an dr. j.

Herba & sem. anthirryni dr. ij.

Hæc mixta in pulverem vertantur.

Ejus particula prunis injecta fumum reddit quem vel toto corpore, vel parte affectâ excipiant ægri. Idque sæpius repetatur, si una vice nihil profeceris. *Paracelsus* sequentibus remediis obsessos restitui, incantationes & malos spiritus prohiberi autor est:

R. Co-

R. Corall. unci. iij.

Visci querni

Hyperici an. unci. iiij.

Styracis calamit.

Ladani an. sesquidrach.

Vrinæ destillatæ lib. ij.

Decoquantur clauso vase per diem & noctem, & destillentur.

Aliud.

R. Corall. præp. drach. ix.

Angelicæ drach. xv.

Visci querni sesquidrach.

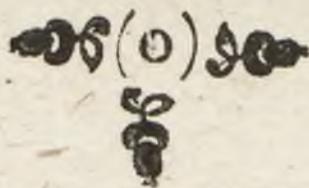
F. mixtura cum aq. hyperici.

Fulmina, Typhones, Tempestas, Grando.

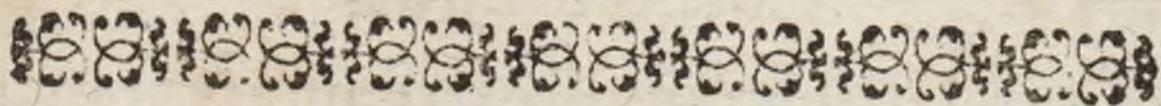
Sterilitas agrorum.

Orpheus & Metrodorus coralia typhonibus resistere, & fulmina declinare prodiderunt. Albertus Magnus corallium gestatum ait tempestatem sedare, & fluviorum pericula propulsare. Hanc ob causam Iovi olim id sacrum fuisse perhibent. An autem hæc vero sint consentanea, sapientes judicent. Equidem vera esse existimo, si fulmina & tonitrua microcosmi, non autem tela trifulca Iovis hîc intelligantur. Nam coralia toni-

tru microcosmi lenire jam patet. *Zacharias à Puteo* Medicus Venetus gestatus, inquit, corallus præcipuè cum hydrargyro & hyperico, vel ubicunque positus in domo manes, dæmones, fulmina, ventos fugat. *Albertum Magnum*, quòd scripserit arbores corallio consperfas pomosiores fieri, deridendum proponit *Alardus Amstelrodamus*, qui stultè, inquit, faceret qui super pomiferas arbores vel herbas fabaccas coralia in pulverem redacta aspergeret, pomorum aut fabarum copiam sperans. Eam lucrispeciem si quis affectârit, Alberto gratias referat, qui id secretum posteris reliquit. Cæterùm coralia agros fæcundos reddere, & ab illis vermes, locustas, erucas, mures arcere, & viatores defendere, vanum est & dictu incredibile, & quod nullâ probatione ostendi possit.

Ap-

Appendix Addendorum

Ioannes Bodæus à Stapel

*Comment. in Theophrastum Eresium
de historia plantarum lib. 4. cap. 8.*

f. 419. & seqq.

C V P. 2. pag. 28.

ΦΥΣΙΟΝ γὰρ δένδρῳφια, Corallum à Theophrasto describi putat doctissimus Robertus Constantinus. Locum hunc Theophrasti primum examinabimus, deinde ad corallum ab ipso describatur indagabimus. Græci auctoris mentem expressit Plin. lib. 13. cap. ultimo. *Et in alto (mari) quasdam arbusculas colore bubuli cornus ramosas, & cacuminibus rubentes: cum tractarentur, viridi modo fragiles, in igne autem ut ferrum inardescentes, restinctis colore suo redeunte.* Cornu bovini vel bubuli color nemini ignotus; talis non est corallo color. *Cacuminibus*, inquit, Plinius, rubentes. Græcus codex corruptus, καὶ ἀπ' ἀκρῶ περι. Scribe, τε ἀπ' ἀκρῶ ἐρυθροί, quomodo etiam legit Theodorus.

dorus. Utrum coralli extremitates tantum rubescant, norunt illi, qui vel coralli ramulos conspexerunt. *Cum tractantur viridi modo fragiles.* Scribo ex antiquo codice, *utri modo fragiles.* Doctiss. Constantinus *αὐτὶ συγκλώη* scribit *συγκρούη*. Proprius ad vulgaram lectionem accedit *συγκλονή*. Συγκλονέω idem quod συγκρέω, concutio, quatio, valide commoueo. Dum ait Plinius tractantur; intellige durius tractantur. Paucam tam fragilia, ut nullum ferant tactum. *In igne autem ut ferrum inardescens; in aliis exardescens; quod imitatus est Theodorus.* Ferrum, inquit Scaliger, potius ignescit & candet, quam ardet. Fateor, sed habet Plinii auctoritatem Gaza. Male in Aldino & Basiliensi scriptum est *πῦρ*, scribe *πυρ* vel *εἰς πῦρ*. *Restinctis colore suo redeunt* Theodorus, *restinctas tamen tranquillari, ac eundem colorem servare.* Rectius, ut monet Scaliger, *deponere ignem* dixisset. Scribe *αὐτὶ γειόμενα, γένεσθαι*, ut ante nos docuit Constantinus. Nunc videamus an corallum hic describat Theophrastus.

Non tantum nobis hæc opinio ob causas jam allatas improbatur, sed etiam, quod Græcis optime cognitum coral- lum, saltem Theophrasti ævo. Nam lib. de lapides, satis luculenter describit, ejus historiam Græcis antiquis *καραλίον* dicitur, uti Theophrasto loco citato. Dionisius libr. de orb. situ.

Παύτη γ' λίθος ἐστὶν ἐρυθρῶς καραλίος.
Passim autem lapis est rubri curalii.

Antiqui Latini curalium dixerunt. O- vidius,

*Sic & curalium, quo primæm conti-
 git auras.*

Recentiores Græci *κοραλίον* dixerunt. Dioscorides lib. 5. cap. 139. *ὡς κοραλί-
 λῆς. τὸ δὲ κοραλίον.* Hesychius, *κοραλίον λί-
 θος θαλάσσιος ἐρυθραῖος.* *Corallium lapis
 marinus ruber.*

Avienus

*Fulvo tamen invenere corallo
 Querere vivendi commercia.*

Apud eundem Hesychium etiam per
ὡ μέγα scribi *κοραλίον* reperio. *κοραλί-
 λιον παιδάριον. κόριον. Κοραλίεις οἱ αὐαλέξαν-
 τες τὸ καραλίον ὡς Σικελίοις.* *Corallium
 puella,*

puella. coralleis qui apud Siculos coral-
 lum legunt. Recepta jam sententia,
 κεράκιον vel κεράλιον dici ἀπὸ τῆς κερᾶς, ὅτι ἐν
 αἰλί κερεῖται, à tonsura, & præsectione, quod
 in mari veluti tondeatur, ac ferramento
 præcidatur. Hujus etymi inventor Pli-
 nius lib. 32. cap. 2. Itaque occupari, evel-
 lique retibus, aut acri ferramento præci-
 di. Hac de causa curalium vocitatum
 interpretantur. Ergo ἐκ τῆς κείρεσθαι ἐν τῇ αἰλί.
 Experientia constat urinando expiscari
 solitos, non secus ac supra spongas &
 fucos eximi diximus. Sed hæc inter-
 pretatio non convenit, voci κεράκιον,
 ut recentiores appellarunt Græci. ma-
 gis arridet Eustachii etymon, qui ad-
 versum Dionysii supra citatum, ex san-
 guine Gorgonis natum docet & coral-
 lium, quasi κέρει αἰλός, pupilla maris
 dici. τὸ δὲ κεράκιον ἔστι τῆς Γοργόνος αἵματος
 ἀποστάξασθαι μυθεύεται, ἀφ' ἧς οἷα κέρει ἔσθαι, ἢ
 κληῖσις τῆς λίθου ἐνεκρίθισεν. Curalium ex san-
 guine Gorgonis distillare fabulantur, un-
 de quasi pupilla existens, nomen curallii
 impositum. Apud Theocrytum eidyl. 6.
 κέρει Dorice per αὐτὸ μέγα, pro κέρει legitur.

Καὶ

Καὶ καλὰ μὲν ταῖς γένεια καλὰ δ' ἔμιν αἱ μίαι
κώραι

Et pulchra mihi quidem barba, pul-
chra verò hæc una pupula.

Et ideo, ut notat Hesychius, ab ali-
quibus κωράκιον per ω mangnum scri-
bitur. Sed quid impedit dicamus no-
men impositum, ἀπὸ τῆς κωρεῖν, καὶ τῆς ἄλφης,
quod sit ornamentum & pulchritudo
maris. De Corallii nominis etymo hæc
clarissimus tradit Salmasius *Curallium*
ille (Plinius) *hoc est*, κωράκιον ἀπὸ τῆς κωρεῖν
quod ferramento præcidatur, ac veluti
tondeatur in mari; quæ interpretatio nul-
lo modo possit convenire voci, κωράκιον, ut
recentiores id appellarunt: κωράκιον ἔ
κωρείλιον Græci vocant parvam κώρη. Pu-
pæ maximè, ἔ imaginuncula quibus lu-
dit puellaris ætas, ita vocantur. Hesy-
chius δαγὺς, κωράκιον νύμφη λευκῆ κωρεῖ. Κω-
ράκια quoque dicuntur Luciano, ut olim
observavimus. Dion Chrysostom. in Rha-
diaco, κώρη ὀμγίως, δίδοτε τὰς ἀνδραγαθίας,
ὡσπερ οἱ ταῖς κώρας ταύτας ἀνδράροι ταῖς παιτίν.
Hesychius γέλιαι κωράκια; vitiose, pro
γέλιαι (apud Phavorinum eadem inveni-
tur

tur lectio quæ in vulgatis Hesychii codi-
 cibus. ἡ γέλα mendum, corrige & Pha-
 varini codicē) Idē alio loco, γέλα, πίνη, σπῆ-
 ρα, κεράλια (apud Hesychium & Phavari-
 num κελάρια legitur; antiquum videtur es-
 se mendum) Græci propriè γέλα vocant
 minutas merces, omne genus, quas
 παντοπωλαὶ circumferunt. Κεράλιον igitur
 & κεράλιον idem. Parva nempe puella.
 Nec alia ratione moti recentiores, quod
 veteribus erat κεράλιον dixere κεράλιον.
 Nam κέρη & κήρη idem. Grammatici,
 τὸ δὲ κεράλιον τὸ τ' ῥεῖν & αἶμαθ' ἀποσάξαι
 μυθεύεται, ἀφ' ἧς οἶα κέρης ἕσης, ἢ κλήσις τῆ
 λίτω ἐνεκρίθησεν. Corallium etiam Gor-
 gian vocatum lego. Plinius cap. secun-
 do. Curalium alias dicunt. Nam Me-
 trodotus gorgian nominat. Curgorgian
 vocet, ex Eustachii loco jam bis citato,
 cognoscere licet. Plinio gorgonia di-
 citur lib. 37. cap. 10. a Gorgonia nihil
 aliud est quam curalium. Nominis causa,
 quod in duritiem lapidis mutatur. Emol-
 lit maria. Fulminibus & Typhoni resi-
 stere affirmant. Antiquus codex. no-
 minis

• Vid. Ioh. Bauhin histor plant, lib. 39, c. 330

minis causa, quod in duritiem lapidis mutatur. Emollit marina, fulminibus & Typhoni resistere affirmant. Hunc locum emendavit Salmasius in hunc sensum. Nominis causa, quod in duriciem lapidis mutatur è molli marina. Gorgonia inquit, ideo sic vocatur, quod è molli marina dura fit, & lapidea extra mare posita. Dioscorides ἐξ ἐναλὶς μαλάκῃ ἕξαιλον γυρόμενον ἀπολιθῆται. Plinii codicem corruptum ex eo probatur, quod mare illud, in quo corallium generatur, semper esset molle & placatum; quod falsum est. Nec, ut Plinius ait, Gorgonia dicitur, quod è molli marina dura fit & lapidea, sed quod ex stillis Gorgonis sanguinis nascatur, ut refert Eustachius. Plinius autem Gorgonias appellari tradit, quod è molli in duram convertantur substantiam, quod Gorgonas Poëtæ in lapides versas fingant. Ovid. lib 5. Metamorphos.

*Hi tamen ex merito pœnas subiere,
sed unus*

Miles erat Persei, pro quo, dum pugnat Aconseus,

Gor-

*Gorgone conspecta saxo concrevit
oborto.*

*Quem ratus Astiages etiam dum
vivere, longo*

*Ense ferit : sonit tinnitibus ensis
acutis.*

*Dum stupet Astiages naturam tra-
xit eandem*

*Marmoreoque manet vultus mi-
rantis in ore.*

Reliqua apud ipsum vide Poëtam.
Corallium Diosc. lib. 5. c. 139. describit:
τὸ δὲ κοράλλιον, ὅπως ἔνιοι λιθόδενδρον ἐκαλέσαν,
δοκεῖ μὲν εἶναι φύλον ἐπάλιον, τερροποιεῖσθαι δὲ
ὅταν ἐκ βρυθῆ ἐλκυθῆ, ἕξαστον γινόμενον, καὶ βα-
πτόμενον ὡς πρὸς ὑπὸ τῷ περικεχυμένῃ ἡμῖν αἰέρι.
ὄρεσκιται δὲ πλείστον ἐν τῷ κατὰ Συρακῆσας ἀ-
κρωτηρίῳ τῷ καλεμένῳ παχύνῳ. αἴρισον δέ ἐστι τὸ πυρ-
ρόν τῃ χροῖα καὶ ἐμφερές ἀνθερικῶ χρώματι, ἢ σάν-
δυκι κατὰ κορεῖ, ἐντριβές τε ὡσανεὶς, καὶ ὀμαλὸν
διόλης τῆ συγκρίσεως, ἔτι δὲ ὀσμὴν. (vetus ad-
dit, γεωδίκην) βρυώδη καὶ φυκίοις ἐμφερῆ ἔ-
χον. πρὸς δὲ τέλει πολύορον καὶ κινιαμωμίζον τῷ
τόπῳ τῶν θαμνίσκων. τὸ δὲ λιθῶδες τῆ συγκρίσεως
καὶ τῆ χροῖα ψωρόν, σεσηραγγωμένον τε καὶ χαῶ-
νον, φαῦλον ὀικτέον εἶναι. Hæc in hunc sen-
sum vertit Ruellius. *Corallium quod
aliqui*

aliqui lithodendrum appellarunt, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquam offuso aëre protinus concrefcit. Plurimum invenitur ad Syracusas, in promontorio, cui pachyno nomen est laudatissimum rubens, colore antherici, aut sandicis saturata, nec secus terenti facile cedens, equabiliusquequaque concremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quam ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi emulum. Quod autem in lapidis duritiem coit, scrupulosum, inane, & lacunosum vitiosum existimatur. De Corallio hæc Plinius lib. 32. cap. 2. Quantum apud nos Indicis margaritis pretium est, de quibus suo loco satis diximus, tantum apud Indos in curalio. Namque ista persuasione gentium constant. Gignitur quidem & in rubro mari, sed nigrius. Item & in Persico, vocatur jace, Laudatissimum in Gallico sinu circa stœchadas insulas, & in siculo circa Heliæ ac Drepanum. Nascitur & apud Graviscas, & ante Neapolim Campania: maximeque rubens, sed molle, & ideo vilissimum

lissimum Erythnis. Forma est ei fructicis,
 calor viridis. Bacca ejus candida, sub aqua
 ac molles: exempta confestian durantur, ac
 rubescunt, quasi corna sativa specie, atque
 magnitudine. Ajunt tactu protinus lapi-
 descere si vivat, itaque occupari, evellique
 retibus, aut acri ferramento præcidi. Hac
 de causa curalium vocitatum interpretan-
 tur. Probatissimum quam maxime ru-
 bens, & quam ramosissimum, nec scabro-
 sum aut lapideum, vel rursus inane aut
 concavum. Auctoritas baccarum ejus non
 minus Indorum (Indæorū male Basil. cod.)
 viris quoque pretiosa est, quam fœminis
 nostris uncoes Indici Auspices eorum
 vatesque in primis religiosum id gestamen
 amoliendis periculis arbitrantur. Itaque
 & decore & religione gaudent. Prius-
 quam hoc innotesceret, Galli gladios, scuta,
 galeas adornabant eo; nunc tanta penuria
 est vendibili merce, ut perquam raro cer-
 natur in orbe suo. Hæc Plinius. Nunc quæ
 & in Plinii & Dioscoridis verbis obser-
 vanda videamus. Apud Indos in magno
 pretio & æstimatione esse, ait Plinius.
 Scribe, tantum apud Indos curalio, deleta
 impro-

improba voce *in*. Dioscorides λ. ῥόδενδρον
 ab aliquibus vocatum scribit ; credo
 quod substantia sit lapidea , ramuscu-
 losque ac radices instar arboris vel fru-
 ticis habeat. Verba hæc Dioscoridis,
 δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον , usque ad ἡμῶν
 αἰῶνος , corrupta esse inter auctores con-
 venit. Duas voces deesse putat Doct.
 Ianus Cornarius , ut sit legendum ,
 δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον. σπέρροποιεῖσθαι δὲ
 ὄταν ἐκ τῆ βαπτῆ ἐλκηδῆ (ἐλκυοδῆ) ἕξαλοι γινόμενον,
 καὶ βαπτόμενον ἢ ἔτι πηγνύμενον ὡσπερ ὕδατι σιδήρῳ
 ἢ πὸ τῆ περικεχυμένης ἡραῖν αἰῶνος. Quæ sic con-
 vertit, *Marinam plantam esse constat,*
quæ quidem alto mari exempta, & extra
mare posita, ut quæ à circumfuso nobis
aëre, velut ferrum ab aqua tingitur, si-
ve compingitur. Hujus emendationis
 occasionem non dubito dedisse vo-
 cem, βαπτόμενον, quæ à Ruellio omiſſa
 est. Βάπτειν autem *tingere, immergere*
 significat ; unde suspicatus est doctissi-
 mus Cornarius hunc esse verborum
 Dioscoridis sensum : Quemadmodum
 ferrum candens, vel igni emollitum,
 aqua temperatum,mersumive statim
 dure-

durefcit & folidatur. Ita ut corallium
 in aquis molle, mari exemptum, quam
 primum ab offufo five ambiente aère
 tactum eft, durari & concrefcere. Hæc
 lectio quæ nulla veterum auctõritate
 confirmata eft, non probatur Sarace-
 no, cujus fententiam cur improbem,
 caufam habeo nullam. Idem Sarace-
 nus probabili ductus conjectura, tum
 & vetuftum Dioscoridis interpretem
 imitatus, pro βουπτόμενον legere mavult
 λιθόμενον, feu πετρύμενον, ut hic fit fensus.
*Marinam effe plantam conftat. Quæ qui-
 dem alto mari exempta, duratur ftatim
 atque emergit, quafi à circumfufo nobis
 aère lapidefcit, concrefcitve. Et hæc
 quidem lectio habet auctorem Oriba-
 fium. Sic enim vertit interpretes. Ma-
 rina effe planta videtur, quæ profundo
 extracta mari duratur, tanquam offufo
 nobis aère concrefcit. Hac de caufa
 quod fub aquis molle fit, extractum la-
 pidefcit, non omnino lapidem effe ait
 Theophraftus, fed ὡς περ λίθος. Verba
 Theophrafti habentur in libello de la-
 pidibus τὸ γὰρ κεφάλιον, καὶ γὰρ ἔστι ὡς περ λί-
 θος,*

ἸϞ, τῆ ῥοῶ μὲν ἐρυθρὸν διεφεγὲς δ' ὡς αὐὸ ρίζα.
Curalium enim: nam hoc veluti lapis est,
colore quidem rubrum est, teres autem
tanquam radix. Satis aperte Ovidius lib.
5. Metamorph. cecinit curalium dum in
aquis est, molle esse; mox ubi aëris sentit
aflatum, durefcere.

Nunc quoq̄ curaliis eadem natura
remansit,

Duritiem capto capiant ut ab aëre,
quodve

Vimen in æquore erat, fiat super æ-
quora saxum:

Rursum lib. 15.

Sic & curalium quo primum conti-
git auras

Tempore durefcit, mollis fuit herba
sub undis.

Eadem Solini sententia c. 2. *Ligusticum*
mare frutices procreat, qui quantisper
fuerunt in aquarum profundis fluxi sunt,
tactū quoq̄ carnulento: deinde ubi in su-
pera attolluntur, naturalibus saxis derogati
lapides fiunt: nec qualitas illis tantum, sed
& color vertitur. Derogatos naturalibus
saxis lapides vocat, genitali vel natali solo
I
detra-

detraetos & exemptos. Naturalia saxa vocat, saxo in fundo maris, sub quibus, aut inter quæ nascitur curalium. Naturalis humor, genitilis materia eidem Solino eodem cap. *Quod si naturalis humor hæserit, decimus à conceptu dies dolore gravidas admonebit.* Laudatissimum inquit esse Plinius, *in Gallico sinu circa Stœchades insulas, & in Siculo circa Heliam ac Drepanum.* Nasci & ait apud Graviscas & ante Neapolim Campaniæ. Dioscorides plurimum inveniri ait in Promontorio Syracusis imminente, cui Pachino nomen est. In Toletano exemplari habetur, *in Siculo circa culias & Drepanum.* Vulgata præstat lectio, vide cap. 5. lib. 3. ubi Siciliae oppidum Heliam dicit. Eodem libro cap. 8. ait Drepanum esse Siciliae promontorium. Eodem & capite Pachynum, ejusdem insulæ promontorium scribit. Antiquus noster eodẽ corruptus admodum, in eo scriptum est, *in Gallico sinu, circa Orchadas insulas.* Orchades insulæ Scotiæ vicinæ, Galliæ Stœchades. Probatissimum corallium Dioscorides inquit, τὸ πυρρὸν τῆν χροῖα καὶ ἐμφερεῖς

αἰθρακῶν χρώματι, ἢ σάνδουκί παλακαροῖ. Doctif-
 simus Cornarius. *αἰθρακῶν*, scribit *σάν-
 δαράχα*. Placet hæc conjectura Saraceno,
 idque quod Serapio ita legit. Rubentem
 enim, sive è puniceo rubescentem colo-
 ré exprimere voluit Dioscorides, qualis
 nusquam in asphodeli flore conspicitur,
 quem *αἰθρακὸν* vocat, qui que è contrario
 candidus. Cogitavi quandoque utrum
 vulgata lectio non possit servari, ac vox
αἰθρακῶν, quæ & apud Oribasium reperi-
 tur, non possit intelligi de candido co-
 rallo; præfertim cum apud Syracusas si-
 ve Siciliam corallum reperiatur nivei
 coloris, quod non, ut rubrum, compa-
 ctum ponderosum sit, sed levius ac ra-
 rius, ac spongiarum modo inane. Atta-
 men, quia recepta jam est opinio, ru-
 brosum longe magis refrigerare, ac pro-
 inde eo uti. Medicos, ubi majore refri-
 geratione opus est; facile in animum
 induxi, albi coralli colorem, asphodeli
 floris colori comparari à Dioscoride:
 Quippe non sit verisimile, Dioscoridem
 candidum non vidisse corallum, cum in
 eodem reperiatur Pelago. De Coralli
 I 2 colore

colore hæc Plinius. *Nascitur & apud Graviscas, & ante Neapolim Campania: Maximeq; rubens, sed molle, & ideo utilissimum erythris. Scribe, & ideo vilissimum erythraum.* Hoc vilissimum quod nigrius. Sic enim paulo ante; *Gignitur quidem & in rubro mari, sed nigrius, item in Persico vocatur Iace.* An illud nigrius maris Erithræi, quod Dioscorides antipathes vocat. ac cap. 140. lib. 5. describit? καὶ τὸ καλεῖμενον δὲ ἀντιπαθὲς κεράκιον οἰκτέον ὑπάρχειν, εἰδικὴν ἔχον ἀκφορὰν. ἔστι δὲ τῆ μὲν χροῶ μελαν, δένδειζον ἢ καὶ αὐτὸ, καὶ ὀζῶδες μῆλον. *Quod antipathes vocatur, corallium quoque esse censendum est, sed specie tantummodo distans. est autem colore nigro, arboris & ipsum figura, at magis ramosum.* *Ἀντιπαθὲς* dicitur, quod adversus effascinationes, incantationes & amoris faciendi artes magicas potenter est efficax. Hesyck. ἀντιθῶμον φάρμακον, ἀντιπαθὲς, ὅπερ ὁ ποιῶν εἰ βλάπτεται ὑπὸ πνέου ἀλεξιφάρμακον. Lælius in Apologia Apulei,

*Antipathes illud querito,
Philtrea omnia undiq; irrunt.*

Ph-

Plinius lib. 37. cap. 10. *Antipathes nigra non translucet. Experimentum ejus si coquatur in lacte: facit enim hoc myrrha simile immissa. eamque contra effascinationes auxiliari Magi volunt. Nigram & non translucidam inquit; ideo ab Agricola hæmatites niger dicitur. Antipathes cū non in mari nascatur, sed in montibus, non potest esse nigrum corallum maris rubri. Ctesias apud Stobæum. ὅριον ἐστὶ τῆς μυσίης ἔρυθρας καλούμενον. γεννᾶται ἢ ἐν αὐτῷ λίθῳ ἀντικαθῆς προσονομαζόμενον, ὃ καλίστου ποιεῖ πρὸς ἀλφεις, καὶ λέπρας δι' οἶνους τριβόμενον ἐ τοῖς πάχυσιν ἐπιχέμενον. Mons est Mysia qui Erythras vocatur, in hoc lapis generatur, qui antipathes dicitur. Hic in vino tritus & impositus potenter valet adversus vitiliginem, lepram ἄ. Recentiores corallium nigrum vocant, quod Dioscorides antipathes. Nigrum, inquit Matthiolus, corallium, quod Dioscorides antipathes vocari ait, primum vidi ego Neapoli eburnum colore referens, atq; post hæc pulcherrimam ejus plantam dono mihi dedit Anzianus quidam qui quotannis*

I 3

mibi

*mibi è Gardano Apuliae monte afferre solet. Ea enim prope radices brachii fere crassitudinem equat, & à medio trunco in ramos sese diffundit: Res quidem usu digna & rara. Massilia quoque inter coralla occurrit, insigni livore, perpolitum, colore nigerrimo. Ad nos corallum nigrum ferri solet, sed in grana jam tornatum. Quorundam opinio est, duo esse *αἰνκαδῆς* genera; unum quidem corallii speciem; alterum gemmam, de qua Ctesias. Antipathes ergo coralli genus corallum nigrum erythræum Plinii. Pergit Plinius; *Forma est ei fruticis, color viridis, puta dum adhuc in mari est, & nondum politum ac purgatum. Sequitur; baccae ejus candidae sunt sub aqua, ac molles: exemptae repente durantur, & rubescunt, quasi corna sativa: specie atq; magnitudine. Doctis. Cornarius legit, qua corna sativa, quomodo Plinius loqui solet. Hallucinatur, quod scribit, rotunda grana illa, quæ vulgo etiam hodie tornantur ex corallio, baccae esse fruticis ipsius, ita nascentes. Nemo unquam in ipso frutice baccam vidit,**

dit, aut observavit. Grana quæ ex ipso frutice tornantur, quandoque cornum referunt, quandoque alium fructum rubrum rotundiorem, quam *ribem* vocant: grana quæ in coralliorum monilibus cornis, cerasis similia visuntur, ex ipsorum truncis torno & lima prius parantur, mox smyridis lapidis pulvere, & terra quadam, quæ è Tripoli Africae adfertur, expoliuntur, & lucidum lævorem contrahunt, si iis diutius fricantur. Adhæc corallia è maris circumquaque muscosa eximuntur, nec tunc ulla ex parte rubescunt, verum artificibus tradita, de raso cortice rubent, & perpolita nitescunt. Καὶ τῆ ῥόα ψαρὸν. Ψαρὸν ῥῶμα in rerum non est natura. Cornarius legit, τῆ ῥόα ὠρῶν. colore pallidum. Corallium reperiri pallidum flavescens, quod ὠρῶν significat, certum est. Saracenus verò voces illas τῆ ῥόα, ceu redundantes expungit, contentusque est, ψαρὸν ex Plinio, scabrosum interpretari. Sic enim Plinius, Probatissimum rubens, & quam ramosissimum, nec scabrosum, aut lapideum, vel rursus

inane, aut concavum. Antiquus noster codex habet, *probatissimum quam maximerubet: & quam ramosissimum, nec scabiosum: aut lapideum; vel rursus inane aut concavum.* In Toletano codice etiam scabiosum scriptum esse, testatur Pintianus, $\chi\omega\rho\delta\upsilon$ apud Græcos, quod Latini scabiosum vocant, significat. Antiqui ergo codicis lectio præferenda, *Aruspices eorum, vatesque, in primis religiosum id gestamen amoliendis periculis arbitrantur.* Idem Solinus; *Excuduntur ex iis multa gestamina: habet enim ut Zoroaster ait, materia hæc quandam potestatem, ac propterea quicquid inde fit, ducitur, inter salutaria.* &c. Gestamina dicuntur omnia, quæ gestantur ad ornatum aut indutum. *Priusquam hoc notesceret Galli gladios &c.* Antiquus codex; Priusquam hæc notescerent. Doctiss. viris alterius codicis placet lectio. *Priusquam hoc nos deceret Galli gladios, scuta, galeas adornabant eo, nunc tanta penuria est vendibili merce, ut perquam raro visatur in suo orbe.* Apud nos Coralli penuria nulla; usque adco abundat Bata-

via,

via , ut tere nulli reperiantur infantuli, nullæque puellæ (iis exceptis quæ auro & margaritis , unionibusque ornatae sunt) quibus non gestentur corallii monilia, aut collo, aut brachiis suspensa. Ex Siculo mari extrahitur , atque inde ad nos defertur. Corallium fruticis forma , colore rubiæ radicis æmulum, universæ Europæ pervulgatum maximeque usus & commodi. Colore non-nihil variat, quandoque intenso , non-nunquam diluto colore cernitur rubro; interdum fuscū spectatur , rarius subflavescit, & hoc vilissimū; contra quod intense rubrum præstantissimū. De nigro corallio satis dixi. Sub undis Tyrreni pelagi, ubi & rubrū reperitur, corallium candidum extrahitur, similibus crebris, furculosis, anfractibus & flagellis , sed acetabulis insculptum polypi piscis æmulatione. Quandoque est stipite longe crassitiore , brachium æquante, & materia magis fungosa, multis acetabulis insculpta aut inscripta. Universa planta pedem unum longa est , vixque cubitum proceritate superat. Variat

etiam ; quod quandoque asperum & striatum fit, quandoque non; non raro verrucosum est, punctis notatum; interdum stellatum est. Corallii truncum exhibeo crassum, quale ab omnibus observatum. Alterum corallium est recens natum. Ramulos adeo tenues hæc habet, ut acus vulgaris crassitiem nõ superent. Truncus colore candidissimus est, ac pueri digiti minoris crassitie; ramulus ex eo qui nascitur tenuissimus, colore non est candido, sed pallido subfulvescente. An omnia corallia tenuissima, ac recenter nata virgulta tali colore, mihi non constat. Et hæc de corallo.

Ioannes Bauhinus

Histor. Plantarum libr. 39. cap. 33.

COrallium, quod aliqui Lithodendron (Κοράλλιον ὅπερ ἔνιον λιθοδένδρον) appellarunt, marinam esse plantam constat in Diosc. Ea quidem alto mari exempta, duratur statim atque emergit, quasi à circumfuso nobis aëre, lapidescat, concrescatve. Plurimum invenitur

in promontorio Syracusis imminente, cui Pachyno nomen est. Probatissimum rubēs, colore Sandarachæ, aut Sandycis saturatæ, nec secus terenti facile cedens, & æquabili usquequaque concremento, insuperque Mulci aut Fuci marini odorem referens, & quam ramosissimum, forma fruticis, Cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duri-
 tiem coit, scabrosum, fistulosum, ceterum concavum, præterea & inane, seu spongiosum, vitiosum existimatur.

Ovidius 4. Metamorph. in fabula de Andromeda & Perseo, & lib. 15. Coralli proprietatem describit.

Corallium, marinum esse fruticem, & ex alta extractum durari statim, atque ideo Lithodendron vocari comprobant verba Plinii *lib. 32. cap. 2. & lib. 37. cap. 10.* Matthiolus perhibet Corallium ex Tyrrheno & Siculo mari extrahi atque inde ad Italos deferri. Plinium miratur (ut etiam Amatus, Lacuna & Cornarius) quod tam facile sibi perevaferit, Corallium per se baccas ferre, quasi Corna sativa specie atque magni-
 tudine,

tudine, perinde atque cæteræ arbores suos proferunt fructus. Quandoquidem, ut fatentur ii, qui Corallia expiscantur, & in iis mercaturam exercent, nullas per se baccas edunt. Baccæ enim quæ in Coralliorum monilibus cornis accerasis similes visuntur, ex ipsorum truncis torno & lima prius parantur: mox smyridis lapidis pulvere, & terra quadam, quæ è Tripoli Africæ adfertur, expoliuntur, & lucidum lævorem contrahunt, cum iis diutius fricantur. Adhæc Corallia è mari circumquaque muscosa eximuntur, nec tunc ulla ex parte rubescunt, verum inde artificibus tradita, de raso cortice rubent, & perpolita nitescunt.

Corallium frutex, inquit Cæsalpinus, villosâ substantiâ obsitus est, instar Musci: colore viridi, aut cinereo, intus rubro, qualis est color carnis, aut intensioris rubedinis, qualis cocci: tradunt succosam esse plantam, succo lacteo: renasci, ubi lac contigerit. Figura autem est arborea, lapidib. hærens, cubito brevior: multis ramis, tortuosis, sine foliis, sine fru-

fructu, ac sine radice Falso Plinius putavit baccarum formam, artificio paratam, sponte nasci. Gesnerus de fig. lap. inter alia, Corallium sexu distinguit. Ac rubri quidē, marem rubentiorē tradit, fæminam vero dilutiorem ad hominis proceritatem aliquando accedere dicitur.

De corallio vide Agricola lib. 4. de nat. fossil. & Levinum Lemnium lib. 2. c. 12. de occult. ubi ait mulieres Corallium deterius facere. Aperte autem hallicuniatur Agricola credens Byon Dioscoridis & Plinii esse Corallium.

Ferd. Imperato Corallium rubrum vegetabile marinum est, quod à primo trunco in ramos abit, qui rursus in alios, atque minores divaricantur; sic speciem gerens arboris foliis & fructibus suis orbata. Substantia pretiosa est, densa, quæ præclarem atque insignem polituram admittit. Scopulis aut forti cuidam substantiæ testaceæ affixum reperitur. Vegetabile esse non tantum inde constat, quod crescens propriis sese viribus sustinet, sed quod scandentium instar

vicinis plantis lignosis innititur, atque fulcitur, quæ figura & ramorum divaricatione ipsi Corallio similes.

Corallii hujus species colore etiamnum variantes aliquod sunt. Sunt enim aliæ saturè rubræ, aliæ lateritiæ, aliæ dilutiores, aliæ ad flavum tendentes. Sunt & quædam in fusci coloris varie permixti, quasi earum substantia ex succo minus purgato varios sit compacta.

H. Lugdunensis Rhapsodus maxime hallucinatur, quod pro Corallis rubro & albo pag. 1375. ponat figuram Coralloidis fruticis Lobelii.

C. Bauhuin. apud Matth. pro Corallio albo & rubro ponit figuram ex Lobelio, qui tantum pro albo posuerat, & non pro rubra. *Eid. pin.* Corallium i. five rubrum; Corallium Gesn. Lob. Lugd. & Cæs. Corallium rubrum Imper. coloris vel vitense, vel dilute rubri est, vel subflavescentis, vel fusci.

Græcis κρῆννον & λυθόδενδρον Lat. Corallium & Corallium; Germ. Corallen. Belg. Corael. Gall. & Hisp. Corallo: Arab. Bessad, Mergen Besd, sive Mergian.

Corallium adstringit & refrigerat mediocriter, excrescentia coërcet, oculorum cicatrices abstergit, ulcera eorundem cava explet, ac cicatrices extenuat. Contra sanguinis rejectiones excreationesve efficax est, & urinæ difficultate laborantibus auxiliatur. Quin & potum ex aqua, lienem absomit. Surculi infantiae alligati, tutelam habere creduntur, ait Plinius. Contra verò torminum, vesicæ, ac calculorum mala in pulverem igne redacti, potique cum aqua auxiliantur. Simili modo ex vino poti, aut, si febris sit, ex aqua, somnū afferunt. Ignibus diu repugnat. Sed eodem medicamine sæpius potō tradunt lienem quoque absomi. Sanguinem rejicientibus excreantibusq; medentur. Cinis eorum miscetur oculorum medicamentis. Spissat enim & refrigerat. Ulcerum cava explet. Cicatrices extenuat. Corallio usque adeo abundare Italiam, addit Matthiolus, ut fere nullibi reperiantur infantuli, nullæque puellæ quibus non gestentur Corallii monilia aut collo, aut brachiis suspensa, quo item utuntur fœminæ

minæ in templis ad suas preces faciendas, Ceterum scribit comitialibus commode ad alligari, hauriendumque præberi. Famam esse Corallium ædes à fulminum injuria tueri. Idem mensium abundantiam cohibere, dentes commotos firmare, desquamatas gingivas emendare, itemque oris ulcera sanare. Potum dysentericos juvare, feminis profluvium in viris, nocturnasque pollutiones, & in mulieribus albas uteri fluores reprimere. Recenseri inter ea (Avicenna teste) quæ cordi hilaritatem adferunt. Corallio, inquit Lobelius, ædes à fulminum injuria tueri superstitiosum & fabulosum. Quoties siccandum, & sistere oportet eruptiones quasvis menstruas, dysenterias, & cruentas dejectiones, ad Corallia refugium quidem, sed ista efficacius siccant. De iis nihil Galenus in lib. de simpl. med. facult. De variis vero eorum Hermeticis præparationibus consulantur Chimici.

Coral-

Corallium nigrum sive antipathes, & adulterinum.

CAP. 3. Pag. 48. & seqq.

PRO Corallio nigro nobis ab amico demonstrabatur stieps hæc, à vero Corallio haud paucis notis differens. Erat hoc firmum, nigrum, lentum, lucens & læve quidem, paucis tamen veluti verrucis alicubi inæquale, ramosum, durum, ac pœne osseum. Verum quia flectebatur, & dentium attrita tenacissimum erat, accidit ut an factitium esset, dubitaverimus. Saltem hoc scimus non lapideam habere substantiam, sed lentam potius. In medio nervulum habet rufum.

Quod *αἰλίπαδες* vocant, *καργίλιον* esse putavit vel ipse Dioscorides, specie quidem solum differens. Describit autem colore nigrum, arboris figurâ etiam ipsum, sed magis ramosum; aitque vim eandem, quam rubrum habere. Corallio simile dixit etiam Plinius & sine foliis esse.

Corna-

Cornarius statuit Corallii tertium genus nigrum, rarum in Germanià, Antipathes Plinii, & fortassis ejusdem Isidos Plocamon.

Matthiolus nigrum Corallium primum vidit Neapoli, Ebum colore referens. Pòst pulcherrimam ejus plantam doni ipsi dedit Anzianus quidam, prope radices brachii fere crassitudinem æquontem, & è medio trunco in ramos sese diffundentem raram quidem, sed visu dignam.

Amatus in Dioscor. ait se Corallium nigrum Antipathes vidisse Ferrariæ & Anconie. Antipathes hodie rarissimum, sive Corallium nigrum rerum in Gallicæ Hispaniæ inveniri ait Gesn. *de fig. lap. c. 10.* Antipathes sive Corallium nigrum Dioscoridis (ut vocatur *in Obs. pag. 650. & icar. Plant. tom. 2. pag. 251.*) Massiliæ inter Corallia occurrere, insigni lævore perpolitum, colore nigerrimo, testatur Lobelius. Imperatus Corallium nigrum, substantia omnino simile ait rubro, & colore nigro tantum separat, atque ranitate. Antipathis sive Corallii

nigri

nigri iconem ex Lobelio proponit H. Lugd. p. 1376. itemque C. Bauhin, apud Matthiolum ubi Corallium nigrum Dioscoridis vocat, Est hoc ei *in Pin.* Corallum 2, sive nigrum.

Antipathes hirsutum, sive Corallium foliatum.

Pona in Baldo monente Antipathes sive Corallum foliatum est foliis minutis instar setæ porcorum, seu aristæ triticeæ. Invenitur in maris Sardinia fundo inter Corallia piscandum. Est autem longitudine unius hominis staturæ, & vocatur in illis partibus vulgo Sambeggia. An C. Bauhin. pin. Corallina 6. sive nigra setacea? Antipathes secunda species Ponæ.

Corallium album & Corallium album officinarum oculatum.

Inter naturalia nostra Corallii albi officinarum truncum ramosum adversamus Maxima crassities nostri, fere carpi humani est, pars quâ hæret lapidea, porosa; substantia solida, lapidea, ponde-

ponderosa, exterius lævis, tota candida, multis foraminibus radiatim intus striatis donata. Rami temere & inæqualiter divisi, tortuosi, quos cum radice Poly-podii si figuram spectes haud male conferri posse dixeris.

Cornarius notum ait vulgo ubique Corallium albo colore. Albi tamen neque Plinium, neque Dioscoridem mentionem fecisse, nisi id sit, quod Dioscorides colore pallidum dixit atque damnavit.

Suspicatur Cæsalpinus Ebur fossile esse apud Theophrastum, quod ut Plinius refert, candido & nigro colore invenitur. Apud Avicennam etiam mentio fit albi Corallii.

Cæsalpino porro si credimus, incertus est Corallii albi officinarum, nitore & candore Eboris, ortus. Matthiolus tamen author est Corallium nivei candoris in Tyrrheno & Siculo mari reperiri, non quidem, ut rubrum, compactum, ponderosumque, sed lævius ac rarius, spongiarum modo inane.

Rhapsodus Histor. Lugdun. non
bene

bene posuit pag. 1374. figuram Coralloidis fruticis pro Corallio albo Lobelii in Observ. pag. 650. se. tom. 2. pag. 253.

Imper. distinguit Corallium album à nigro densitate & politura, quam recipit, sed in cæteris omnibus rubro simile dicit, albedine pura & lactea: non adeo frequens, Tradit & alterum Corallium album, fistulosum, valde ramosum, in superficie foratum, quod ex Sicilia adferri testatur. Cæterum ejus pictura optime respondet iconi nostræ ex Corallio nostro paratæ.

Corallium album, Amato. Lac. Gesner. de lap. fig. & C. Bauhin. pin.

Amatus astringendi & refrigerandi vim adscribit omni Coralli generi, sed albo potentioorem, proinde eo utuntur Medici ubi majore est opus refrigeratione.

*Corallium candidius Verrucosum punctatum, & Corallium stellatum
albi puri colores.*

Corallii hæc species Imperati colore est quam vulgatæ candidiore, superficie
tenuis

tenuis punctata, tuberculosa. Trunco cæteroque ramisque crassioribus quam rubri: Provenit in Oceano. Reperitur quoque in mari majori.

Imper. Coralli candidioris species tuberculosa punctata: *Corallo punticchiato tuberculos.* C. Bauhin. pin. Corallum 7. sive album punctatum. Imp.

Corallium stellatum quod ab Oceano habetur substantia est cæteris Corallii speciebus simili, colore exquisite candido, superficie tenuis denso agmine stellarum minutularum impressarum obsita, unde & nomen indeptum. Planta est de Coralliorum genere, magna satis, trunco & ramis teretibus, quadam sui parte striata.

Imper. Corallium stellatum, C. Bauhin. pin. Corallum 8. sive album stellatum: majus & minus, quod nobis nunc describendum.

Icon est coralli verr. punctati

Corallium stellatum minus album

Corallii stellati genus hoc, ab Imperato ex mari Hispanico delatum, substantiâ est minus solidâ, nec ita candidum,

dum , sicut id quod punctatum modo vocavimus : ceterū undique etiam stellis parvis impressis notatum : truncus quoque & rami crassiores, quam reliqua Corallii genera.

C. Bauhin. pin. Corallum 8. alterum, sive album stellatum minus.

Corallii albi varietas stellata.

Stipite longe crassiore, brachium æquante, & materia magis fungosâ, multis, acetabulis insculpta aut inscripta. Univerſa planta pedem unum longa est, vixque cubitum proceritate superat.

Lobel. Obs. p. 651. icon. tom. 2. p. 253. & Hist. Lugd. pag. 1376. Coralloides sive Corallii albi varietas. C. Bauhin. pin. Corallum 6. sive Corallum album ramosum alterum.

Corallum genicularum album

Ex argumento nomen inditum est. Constat enim hoc Corallium interno- diis quibusdam ceu articulis animalium. Ramosum enim est, & rami, ad instar articulorum animalium, ad invicem committuntur. Figura cæteroqui sunt rectâ, circa articulos nodosiore, per longi-
gitudi-

gitudinem striatâ. Substantia ejus densa, alba, in medio exiguum meatum, medullæ ut puto vices supplementem, habet, qui à radice productus in omnes ramos propagatur. Est ut & alicubi velut pluribus corticibus constare videatur, alioqui cortice unico obtectum est, undique corallineo, albo, & reliquæ substantiæ. Percussu secundum longitudinem facto facile diffiditur.

Imper. Corallum geniculatum : It Corallo articulato, C. Bauh. pin. Corallum 9. sive album articulatum.

Crescit in Majorica insula, unde ab Imperato allatum est.

Corallium asperum candicans adulterinum.

Ex lato principio crassus exoritur caudex, qui mox in ramos divaricatur minutius divisos, albicantes, superficie asperos, tortuosos. Substantia interna minutissimis poris pertusa est, & quam externa facies albicantior.

Omniium maxime lapideum hoc Corallium esse videtur. Altitudo vix quatuor uncias adæquat.

An

An Gesn. fig. lap. Gyptium quod Coralloides cognominari potest? Est enim Corallio albo per simile, ramosa seu fruticante specie.

Reliquæ Coralliis affines plantæ marinæ videantur ibid. cap. seqq.

Olaus Wormius

Musæi libro 2. cap. 35. fol. 230. &c.

CAP. 3. pag. 48. &c.

A *Rbusculam marinam coralloidem,* quam à magnitudine ita vocat Clusius *Exot. lib. 6. cap. 1.* forsan ad *Alcionia* retulerit quispiam. Inter reliquas duas ejusmodi possideo, quæ ferme notis omnibus respondent iis, quæ à Clusio sunt delineatæ. Quia vero quædam in iis observaverim, à Clusio non animadverta, eas delineabo. Ex Norvegia ad me delata est utraque colore albicante ad flavedinem tendente, qualis in Zinzibere observatur. Major longitudine est pedum quatuor, in multos ramos laterales, in alteram partem nutantes, divisa. Caudex infimâ parte dilata-

K

tur,

tur, ut manifeste appareat, scopulo eam inhæsisse, non quidem in fibras radicum divaricatur, sed in amplitudinem paulatim extenuatam extenditur, in ambitu pedem ferme æquantem, crassitie brachiali. Et quamvis crassus videatur, materiâ tamen constat friabili, fungosâ, quæ ob falsedinem facile resolvitur in aëre humidiorè, unde fit, ut hujus rami mihi hiberno tempore multi deciderint, & in arenaceam resoluti substantiam perderint. Quamvis semel atque iterum in hypocausto exsiccaverim, ut primum tamen aëri humidiori exponitur, eum attrahit & mollescit. Rami innumeris tuberculis sunt oblitati, qui, dum recens adhuc erat planta, capita simiarum haud inepte referebant, oculis, naso, & ore. Quod Clusius quodammodo animadvertisse videtur, dum externe orbicularibus notulis distinctos refert. Planta tota tenuis & gummoso cortice recta apparet, ubi bene exsiccata est, alioquin quod corticosum est, pulverulentum apparet. Color rubicundus qui in Clusii planta viscebatur,

NON

non fuit naturalis, sed ascititius, ut recte suspicatur. Saporis certe falsi admodum, sed non adeo ut merum referat sal, sed potius arenosum quid, cum sale permixtum.

Altera quam possideo arbuscula, minor est, trium scilicet pedum, figurâ plane priori respondens, sed basi ejus abrupta, & quia melius exsiccata, non ita in aëre humido resolvitur ut prior. Nutat etiam in alteram partem, ut solent vegetabilia marina pleraque. Plures deinceps ejus generis nactus sum plantas ejusdem naturæ & proprietatis.

Corallia, quamvis à quibusdam ad lapides referantur, tamen à non paucis ad plantas marinas lapidescentes trahi solent, tum quod eorum sub aquis molli-
tatem præsupposuerint, tum quod consistentiam duriorum tum primo ea acquirere putarint, ubi extracta & aëri exposita fuerint. Vocatur ergo Lithodendra quibusdam, Dentritis Plinio, Gorgonium aliorum, *Corallia* tamen sub aquis mollia non esse experimentis probare conatur ultima Tyrocini Chy-

mici editio à Pelshovvero procurata
VVittebergæ Anno 1650. sic enim *lib. 2.*
cap. 10. pag. 13. differit: Generosus Domi-
 nus Iohannes Baptista de Nicolo, Eques
 Massiliensis & Regius Piscationis Co-
 rallorum in regno Thunetano præfe-
 ctus, certo mihi confirmavit, quod cum
 Anno 1585. mense Iulio in mari Bizerti-
 no regni illius Thunetani Piscationem
 instituisset, cupiditate naturæ Corallo-
 rum investigandæ adductus, juvenem
 funibus sufficienter longis alligatum, &
 pondere viginti quinque librarum in
 utrâque manu, ad descensum liberio-
 rem, in mare istud centum perticas pro-
 fundum demiserit, ipsique in mandatis
 dederit Corallium ut evelleret, & inter
 evellendum curiosè attenteque obser-
 varet, an molle, durumve esset. Qui, ubi
 rursus adscendisset, utrâque manu Co-
 rallum attulerit, constanterque asseruit,
 illud non minus in suo mari, quam su-
 pra illud, durum esse: & se, cum ad octo
 perticas aut circiter prope fundum ma-
 ris appulisset, magnam ibi frigoris vim
 tenuisse. Imo quod ipsemet etiam, cum
 rela-

relationi ejus fidem adeo non haberet, in mare, cum retia, quibus corallia piscari solent, contrahenda essent, antequam in ipsum aërem efferrentur, ad profunditatem unius perticæ se immerferit, & Corallium reti adhærens manu prehenderit, idque tum æque durum, ac cum aëri externo esset expositum observasse. Idem etiam confirmat Ong de la Poitier, Nobilis Lugdunensis, qui Anno 1613. ab ejusmodi piscatione reversus est. Quod si ita sit, magno certe in errore hæctenus versati sunt Præceptores nostri contrarium docentes, pergit idem Author. Retulit quoque Dominus de Nicolai, quod Vere, quando Corallium evellitur, liquor quidam lacteus ex eo inter frangendum emanet, qui decidens super lapidem, lignum, ferrum, aut aliam materiam, Corallium producit.

Est autem Corallium frutex marinus ramosus, sub aquis viridis, qui extractus lapideam acquirit soliditatem. Quando succus lapidescens, ob peculiarem ejus dispositionem se poris insinuat, atque in

suam convertit substantiam, lapidescere incipit, sed soliditatem debitam demum ab aëre ambiente acquirit. Colorem vero ex seminio habet Immatuos Corallos vidit Anthelmus Boëtius, fusco, viridi, alioque colore tinctos, qui per maturitatem rubedinem acquirebant, ut fructus alii rubicundi. Corallis dum eximuntur, multa extrinsecus adhærent, quibus depositis, nativus color se prodit. Coralliorum variæ sunt differentia, tam ratione colorum quam confirmationis. Sunt enim rubicunda, alba, nigra, striata, stellata, articulata, solida, fistulosa, scabra, porosa, racemosa, &c. Ea quæ tenemus nos breviter delineabimus.

Corallium rubrum est vegetabile marinum, cujus truncus paulatim se in varios ramos dispescit, instar arboris foliis & fructibus destitutæ, colore eleganter rubicundo. Falsum enim est, quod Plinius *lib. 32. Natur. Hist. cap. 2.* asserit, Corallia rubra baccas habere similes eornis, specie & magnitudine. Substantiam habet lapideam, quæ poliri exacte potest.

potest. Nascitur & per se & ex aliis quibus adhæret. Vidi Pisis in Italia fruticem elegantem Cranio innatum. Quin etiam alias plantas lignosas quandoque investit, & ad modum earum divaricatur, ut dum integræ sunt, nemo à veris Corallis eas distinguere possit. Ipsum vero Corallium rubrum investitur tunica quadam albâ, quam politurâ demere oportet, ut se prodatur rubedo. Si igni applicetur, in crustas separatur ejus substantia, quarum una alteram vestit, ut tunicæ in cæpis, quamvis id alioquin non appareat. In mari Tyrrheno circa Massiliam, & adjacentia loca, copiosè invenitur. Quo pacto Corallia rubra amissum colorem recuperent, vide apud Anshelmum Boëthium *de Gemm. lib. 2. cap. 154.*

Vim habet exsiccandi, adstringendi, & refrigerandi, Cor, Ventriculū, & Hepar roborat, sanguinem purificat. Si à viro gestetur, coloratius redditur, & elegantius rubet, quam si à muliere; si à morte proximo, aut periculose ægrotante gestetur, pallefcit & colorem mu-

tat, imo futuros morbos, coloris mutatione, donotare volunt. Amuletum habetur puerorum contra terriculamenta, fascinationes, incantationes, venena, Epilepsiam &c. collo appensum, aut brachiis gestatum. Venenatis & contagiosis morbis resistit, si pondere Drachmæ semis exhibeatur. Si infanti primum nato, grana x. ex materno lacte, ante alium cibum exhibueris, ab Epilepsia tuetur, menstrua cohibet, gonorrhœam sistit, sanguinis rejectiones & fluxus dysentericos sanat, renum & Vesicæ Calculos expellit, cicatrices extenuat, ulcera carne explet, lachrymas sistit, dentitionem puerorum promovet, si id crebro mordeant. Quæ omnia efficacius præstant illa quæ Chimici ex eo præparant, Tincturæ, Sales, & olea, de quibus multi multa scripserunt.

Immaturi Corallii plantam elegantem mihi dedit serenissimus Rex Noster Fredericus III. Anno 1649. 6. Febr. Radicis loco erat Massa, gypsea quasi, Corallium album referens, ex qua ab uno latere varii rami obtusi, nodosi, & scabri emer-

emergunt, ad semipedis altitudinem, ab alterâ verò parte Coralli immaturi planta, pedes duos cum dimidio alta, juxta radicem varii & tenues stolonum furculi emergunt inordinati & incurvi. Planta ipsa juxta radicem crassitie est minimi digiti, ubi ad pedis circiter longitudinem excrevit, caulis contortus aliquantulum, & nodis tribus ex ramusculorum abruptorum reliquiis dotatus divaricari incipit & attenuari, usque dum in summitate in 22. tenuissimos filamentorum instar extenuetur ramusculos: plana est planta, ut omnes marinae, interiore substantiâ constans lignea, quæ Corallina crustâ quasi obducitur, & incrustatur. Hunc fruticem eundem esse arbitror, cum eo quem postea sub titulo plantæ Marinae Resedæ facie delineato. Sed quia ab hac omnia vascula ablata sunt, peculiaris jam videtur.

Eodem tempore addidit *Fruticis Coralloidei* ramum, qui omni ex parte refert hirsutum cornu cervinum, quod lanugine obducitur ad huc novellum, adeo ut tale cornu in lapideam substantiam

tiam conversum quis juraret. Ramus primarius dimidii pedis longitudine, crassitie pollicis grandioris, ad latera in duos alios divaricatur ejus crassitie, quorum inferior, ubi uncia unius longitudine emerfit, rursus in duos alios dispescitur. Horum inferior, ubi per tres uncias emerfit, alium protrudit minorem, aliquanto tenuiorem, qui in duplicem desinit apicem, eodem pacto ramus ille, qui hunc sequitur, nisi quod brevior sit ob apices abruptos. Alter proximus trunco ad septem se extendit uncias, & prope apicem etiam divaricatur in duos ramos extenuatos. Superior ramus in quatuor scinditur brachia, quorum longius pedem ferme æquat, duo ad latera posita divaricantur bifariam. Ei etiam nodi quidam adhærent, rudimenta quasi novellorum brachiorum exhibentia. Mirum in hac specie, quod si suspendatur ut libere in aëre pendeat, ac dignitis pulsetur, sonum edit metallicum, perinde ac si ex ære esset conflatum, cum tamen nullum ullius metalli vestigium in eo visa-

tur

tur, falsa & lapidea constat substantia.

Corallium album, quoad lævitatem & splendorem ac densitatem simile est rubro, sed colore differt, qui hic albus est & lacteus. Mihi præter alia frustula, massa quædam est, trium unciarum latitudine, quatuor longitudine, variis fistulis & foraminibus prædita, tantæ applitudinis, ut pennam anserinam ejus cavitatibus inferere liceat. Pendeat vero uncias quinque. Ferrandus Imperatus *Corallium album fistulosum* vocat.

Corallii albi, in ventriculo Hirci reperti, tres particulæ extractu Nidrosiensi mihi sunt transmissæ. Harum una longitudine est unciarum Duarum, crassitie pennæ anserinæ, præter extremitates dilatatas, duas habens hispidas, porosas extuberantias, Cotyledones rectius dixeris, ipsa vero substantia potius os, quam *Corallium* refert. Reliquæ duæ particulæ unciales sunt, ejusdem substantiæ, earumque major unum habet Cotyledonem.

Alcis Cornu refert frustum *Corallii albi*, sed diversæ prorsus substantiæ à

prioribus, nec enim cavitates seu Cotyledones habet, sed solidus est, trium unciarum longitudine. Ex trunco ubi ascendit, unciam circiter unam dilatatur, ac rami plani & obtusi alium protrudunt ramusculum, cujus pars abrupta. Hinc alius ubi procedit amplius dilatatur, ac mox in quinque ramos dispescitur, quorum duo, latus sinistrum occupantia, sibi ex adverso sunt posita, reliqua ordine, ut digiti in manibus, locantur, sed ab invicem longiuscule divaricantur. Asperiusculum est, & poris quibusdam superficialiis præditum.

Corallium album ramosum fossile, truncus est quinque unciarum, rudis, asper, ad cinereum tendens, inæqualis, porosus aut exesus quasi, crassitie brachii infantilis, variis protuberantiis, & abruptorum ramorum reliquiis deformatis, quibusdam in locis striatus, foraminibus hinc inde scatens, multis inæqualitatibus in ramorum fracturis: Sub terra defossus hic truncus fuisse videtur.

Corallium album geniculatum è mineris

neris erutum, longitudine est unciarum duarum, crassitie pollicari, colore ad luteum inclinante, superficie lævi & politâ, nisi ubi ramusculi decerpti, quorum vestigia supersunt porosa, inæqualia & aspera. Fuerunt autem septem numero ramuli, ex quibus quinque minores, duo verò majores & crassiores. Quamvis superficies ipsa, ut dixi, polita sit, per longitudinem tamen excurrant lineæ, non rectæ, sed hinc inde, pro ratione corporis, quandoque obliquæ & contortæ.

Geniculati truncus cum radice, corpus est quinque circiter unciarum longum, eâ parte, qua radicem constitui-
mus, amplum, nodosum, ex albo flavescente cum nigris quibusdam maculis, læve; sed ex adverso in alas quasi divaricatum & aliquantulum cavum, in se lutum, cui immersum fuit, continens. Genu grande ubi constituit, de se fundit ramum tenuem, trium unciarum longitudine, pennæ olorinæ crassitie, cui circa basin annatus fuit alius minor, sed jam abruptus. Corpus hoc exterius læve
K 7 & gla-

& glabrum est, totum solidum & non porosum, in quadam exterioris superficiei parte, ubi non candicat, sed ad luteum ac nigrum inclinatur, lineis quibusdam tenuibus per longitudinem excurrentibus præditum.

Corallium niveum; ejus mihi exiguum est frustulum duarum circiter unciarum, in quamplurimos ramusculos divaricatum, sed tenues admodum, ut crassitie culmum hordeaceum non superent, sed omnes eleganter nivei, & nulla macula infecti. Totum corpus vix scrupulum pendet. Quod nomine *Corallii purioris* in dentes efformati accipi, nihil aliud mihi esse videtur, quam particulæ quædam à Corallo albo abruptæ, figura triangulari acuta, qua dentes canis Cattharios quodam modo æmulantur.

Corallium minerale rudius, in varias fictum est formas vel potius informe est corpus, porosum, cinereum, variis abruptarum ramorum prominentiis deformatum, basi inæquali, nodosa, quatuor unciarum, ex qua emergit sti-
pes

pes ejusdem longitudinis, etiam nodosus, inæqualis, cinereus, porosus vernicularis, cinereus. Sed omnium pulcherrimum & maxime admiratione dignum est in hoc corpore, quod ex nodis circa basin, Corallium rubrum, elegans, variis in locis enascatur, ut non immerito hoc corpus matrem Corallorum nuncupare valeam, ob frequentia Corallii rubri rudimenta in eo existentia.

Corallii albi genus quod Imperato dicitur, *Madrepora ramosa*, massa grandis est, novem librarum, ramis quamplurimis invicem involutis, nunc minoribus, nunc majoribus, in quorum extremitatibus foramina sunt crispa interna superficie, sex quasi membranaceis septimentis prominentibus. In his foraminibus animalcula nidulari verisimile est, siquidem conchas minutas in iis deprehendi, de quibus suo loco. Superficies exterior, quibusdam in locis candida est, quibusdam luto quasi quodam obducta, variorum colorum: Ubi frangitur, interius candicat. Exterius adhæ-
sere

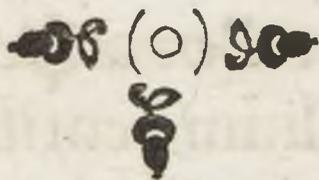
fere tubuli quidam marini, & alia excrementa.

Saxo parvo, magnitudine ovi gallinacei, sed anguloso, inæquali, coloris nigricantis, griseo quodam succo lapidescente consperso, adnatum est *Corallium griseum*, trium unciarum longitudine, totidem latitudine, in varios ramos divisum, qui in alios rursus divaricantur, inæqualiter dispersis ramulis, quorum quidam vix dimidiam superant unciam.

Corallium tuberosum punctatum illud esse videtur, quod Bauhinus vocat *Corallium album verrucosum, punctatum*. Clusius vero *Exoticorum lib. 6. cap. 7.* Plantam Saxeam *Abrotanoides*, descriptio enim plane convenit, si magnitudinem exceperis, quæ diversa est à meâ. Planta est saxea, quodammodo ad naturam Coralli accedens, porosa, quinque unciarum, in multos ramos divisa, qui deinde in alios minores sese spargunt, quodammodo *Abrotani fœminæ*, seu *Chamæcyparissi Plinii foliorum*

rum formam referentes. Nam brevibus tubulis , instar minutissimorum foliorum, constant , serie quadam dispositis, sed magis multiplici in trunco , in crassioribus ramis fere attriti sunt , ut foramina duntaxat relicta sint , tanquam foliorum tubulorum vestigia. Sed extremi ramuli in mucronem obtusum desinentes integri sunt. Substantiâ est dura , alba , falsum saporem retinens, marina enim est & è saxis procul dubio in mari abrupta.

Coralli nigri mihi ramus est , sex unciarum longitudine , quâ crassior penam anserinam non superat, paulatim vero attenuatur , & non recta , sed per anfractus adscendit, ramusculi abrupti vestigia circa summitatem ostendens. Totus ater est , nec admodum porosus aut ponderosus.

Iohan-

Ioannes Iouftonus

Thaumatographiæ naturalis claffe. 4.

CAP. . XII.

De Corallio.

Corallium aliàs *Lithodendron*. Oritur ex succo lapidescente. Est vero frutex sub aqua marina viridis & mollis, baccas habens similes cornis nativis, specie & magnitudine, item molles sed candidas. Resectus statim induratur. Omne priusquam præcedatur viride esse videtur: Interdum etiam unius coralli stirpes ramique partim sunt rubri, partim candidi, partim nigri. Maxima in mari Mediterraneo colligitur quantitate, & Massilienses quotannis adeunt piscatum, retibusque ex imis Oceani visceribus extrahunt. *Dispens. Chymic. l. 2. cap. 49. Linschottus part. 3. Orient. Ind. cap. 1. ad caput Bonæ spei scupulose esse ait, in his corallium acutissimum. Omnifarii coloris Indi gestant, quia aruspices amoliri arbitrantur pericula. A fascinationibus*

tionibus infantes tueri vulgus sibi persuasit superstitiosum hoc illud certum, quia gelidissimum est sitim sedare. *Mercurial. l. 3. de curand. affect.* Collo admotum turbulenta somnia propulsat; & nocturnos puerorum terrores compefcit. *Pansa de prorog. vita l. 4.* si à viro gestetur tubescit exuberantius; in pallorem muliebri devenit consuetudine. *Lemn. l. 2. de occult. cap. 22.* Fuliginosi in fæmina spiritus in causa, languidus in corallio calor, vaporosa ac mitis caloris innati in viro substantia. Inde & sinapis semen corallium si obruat, rubicundum efficit. Sunt vere & aliæ stipes, quibus succus lapidescens concedit in mari primordia. In extero circa Herculis columnas & hymum & frutices lauri specie, in Indo juncti & calami, in rubro fungi; quæ omnia ejecta in lapides mutari, partim Theophrastus testis, partim Plinius. Huc pertinet Syringites, qui stipulæ internodio similis, perpetua fistula cavatur.

Sigism. Schnitzer ad Andr. Libavium
Epistola XIV. in cista Med. Hornungi
Coral-

Corallia prope Nidrosiam inveniuntur, Norvegiæ Metropolin, cujus Ecclesiæ Cathedrali in toto orbe Christiano, magnitudine & laborati lapidis artificio par opus non fuisse scribitur.

Benedictus Mazotta Cælestinus

De Mineralibus & subterraneis.

Cap. XI. f. 205.

De Coralio.

CAP. 4. pag. 57.

C*Oralium* lapis est ex terræ herba humido mercuriali compaginatus sub maris ripis sub aquis est molle, & dum extra aquas extrahitur, durefcit.

Præparatur sic. Pista ipsum subtiliter, & imbibe super marmorem 25. vicibus cum aqua maris, qualibet vice exsiccando ad solem, postea dissolvatur in loco nimis humido, usque dum foras emanat spiritus tingens, separa spiritum illum, & serva fæces, quas exsicca ad solem, & pista subtiliter, & lava septies cum aqua maris,
lavan-

lavando, & exsiccando, & pone in humido usque dum fiat sal, exsicca, & da ei spiritum suum prius evaporatum, & pone postea ad humidum ut solvatur, & fiat rubeum, tunc congela ut sit spissum, & est perfectum, de quo si ponas super vitrum metallorum, reddit illud malleabile, item plumbum, ac stannum convertit in solem.

Antonius Guntherus Billichius
**Observationum & Paradoxorum Chymi-
 atricorum.**

*libro 1. cap. 7. de Anatomia & historia
 Chimica lapidura fol. 56. & 57.*

CAP. 6. pag. 64.

IMperfectæ analyseos paradigmata, in *corallio* prostant, in margaritis, in oculis cancri, in conchis, in cæteris ejusdem gentilitatis. Magno unumquodque acervo vix succi stillatitii momentum dat, salisne quidem atomum elargitur, sed calcem pro sale cretaceam insipidamque toto horreo, suggerit.
 Quer-

Quercetanus tamen assumpto in exemplum. *Corallio*, absolutæ dissectionis magisterium profitetur *lib. 1. defens. Hermet. Med. cap. 16.* Nec tantum copiosissimum salem nitrosum aut nitrosulfur ex coralliis extrahit, verum etiam ex libra una salis exsiccati, & à menstruo optime separati, vel sex uncias spirituum, vi ignis potest educere, qui facile in liquorem spiritualem flammæ concipiendæ aptum resolvatur. Dicam quod res est. Idem choragus eandem in corallo fabulam, quam jam antea de plumbo egerat, personâ tantum mutatâ, redintegrat: Simili quoque plausu excipiendam. Unam nôris, utramque nôris. Quemadmodum enim dissolvens acidum & acutum nullum ex plumbo talem trahit, sed salem omnem apportat conglutinatq, plumbo, id quod in præcedentibus ostensum est: Ita quoque existimandum est, salem, quem hîc loci Quercetanus jactat, non ex visceribus coralliorum exceptum, sed totum à foris esse, ad venam esse, non indigenam, quem

quâ

quâ promptitudine susceperint, eâ & dimittant corallia. Nam veluti distillatio salem à plumbo repetit, plumbo intacto: Ita quoque corallis valedicit sal adventitius: Ipsa fœcibus elotis, specie subtilis glareolæ revertuntur, non inepta ad novum cum sale matrimonium, si cui animus sit novum ei negotio acetum impendere. Itaque quid quantumve de sale margaritarum, corallorum, & id genus lapidum, deque eorundem liquoribus sentiendum sit palam est ex dictis. Crollius vero vitare omnem errorem potuisset, si perinde de sale Corallorum judicare voluisset, atque de tinctura corallorum pronunciavit. Sed specie rerum deceptus est, arbitratus se *salem red solvenda* habere, cum tamen *ipsius sit menstrui solventis*. Equidem in margaritis sal candidissimū scrutatur, ab omni acetositate acri liberū: At videndū ei etiam erat, ne cum acetositate acri, ipsum unâ salem perderet. Nam hæc pariter sunt, & cum illa statq; caditque sal. Proinde nec acridinem eluere, salvo sale, potest: nec, demptâ

acrid-

acredine, servare salem. Utrumque simul est, neutrum seorsim.

Hoc unum recte in coralliorum anatomia docuit *Quercetanus*, quod vel citra calcinationem in salem redigantur. Idem *Crollius* explicatius inculcavit: *Crustacei*, inquit, *ut sunt oculi cancri, lapides cipryni, non egent calcinatione: per se enim in aceto destillato solvuntur, ut perla & corallia: sect. de Nephrit.* Non tamen necessaria est eorundem comminutio in pulverem, quam requirit *Quercetanus*: Quoniam integra, sponte sua, sicuti unco *Cleopatrarum*, extabescunt asperitate aceti. Nec vero magna eorum pars, quod idem *Quercet.* Voluit, sed tota substantia in salem abit & convertitur. Sal autem quam facile calore induruit, tam prompte iterum in cellâ gelida liquefit, perpetua durefcendi liquefcendique vicissitudine, qua per salis locii præsentiam lapides gaudent: per absentiam, carent. Lapidem, inquam, non tantum hi, quos *crustaceos* *Crollii* nominat, nosque imperfectæ anatomix subjecimus; verum etiam quos *siliceos*
idem

idem vocat, gemmæ, rubinus, granatus, hyacunthus, topasius, amethystus, crySTALLUS, & cæteri de genere hoc, cum quibus perpetua anatomix pax est. Hi quum nativos liquores & salem ingenitum inuideant nobis, adscititio succo mania anatomes simulacra cient, non sine præviâ calcinatione. Quæ solo sale nitro commodum perficitur, ne opus sit cum Crollio imitari Medeam, quæ.

*Terque senem flammis ter aquâ, ter
sulfure lustrat,*

Esto autem nitri pondus ad lapides non par atque æquale ex præcepto Crollii, sed triplum aut quadruplum. Nitro in pollicem extrito ad amissim lapides misceantur. Fusio demum concrematoque in totum nitro abluantur & siccentur, habiles jam neque indigni, quos favente genio, vel acetum, vel alius quispiam familiaris liquor maritet.

L

Idem

*Idem libro 2. cap. 7. de Medicina
ex lapidibus.*

Crollius sali coralliorum eam vim
& naturam assignat, ut sanguinem
in universo corpore sic mundificet &
renovet, ut in omnibus morbis &
affectibus ex sanguine corrupto or-
tum ducentibus, breve intra tempus
sublatis & sanatis, corpori velut redin-
tegrato alacris pristinae sanitatis vigor
restituatur, cor spiritusque vitales
roborentur, stomachus & calidum
innatum confortetur. Et quis nuga-
rum modus, quis finis? *Lacon* apud
Plutarchum lusciniam implumem con-
spicatus, *Ita me Di ament*, exclamavit,
nil nisi vox es. Potuisset idem judicare
de *Spermologo* nostro, qui instar spectri
Virgiliani,

*Dat sine mente sonos, dat cassa & ina-
nia verba.*

Ioan-

Joannes Zvelfer

Animadvers. in Pharmacop. August.
de salibus pag. 456.

Sal *Coralliorum*, quod ex calcinatione cum Sulphure Coralliis elicatur, se habet in modum solutionis eorundem, cum aliquo spirituum corrosivorum confectæ: Nam *spiritus sulphuris*, dum sulphur in calcinatione deflagrat, solvit & rodit *Corallia*, ut postmodum affusa aqua *Sal ipsorum* extrahi queat. De cæteris autem *Coralliorum* violentis calcinationibus non aliter sentio, quam quod meræ destructoriæ sint eorum *Essentiæ* & virtutum. Insuper satis mirari nequeo, quod etiam inter Viros doctos, qui apicem Chymicæ digito tetigisse sibi imaginantur, reperiantur, qui asserere ausint, *Corallia* mediante violenta calcinatione spatio aliquot dierum eo reduci posse, ut prius in albedinem, postea in flavedinem, tandem in rube-

L 2

dinem

dinem convertantur , ex quibus tandem *Tincturam* eorum elicere in facili sit : Quæ speciosa verba & aurea promissa me & alios plures illexere in dispendium , nec parum defraudarunt, quippe qui nihil hac violenta & diuturna calcinatione ex *Coralliis* adeptus sum , præter calcem vivam acerrimam, vix ullo signo ab alia calce viva discrepantem.

Zvelfer *ibid.* de *Tinctur.*

pag. 439.

CAP. 8. pag. 70.

NULLUS fere qui à limine saltem Chymiam salutavit , est, qui non de singulari aliqua *Coralliorum Tinctura* præparatione gloriatur , & insigniter se jactet , si autem paulo penitus omnes illos processus dictæ *Tincturæ* præparandæ perlustro , invenio istos nullam plane prærogativam habere præ Martis , (de qua paulo ante egimus) aut aliorum *Metallorum Tincturis* aut
Essen-

Essentiis vulgò dictis. Nimirum meræ *Solutiones Coralliorum* sunt, non extractions, facili negotio per præcipitationem beneficio *Salium* vel *Spiritum mineralium acidarum* in pulverem album, quem *Magisterium* vocant, vel per abstractionem menstrui, destillando ve evaporando, in *pulverem salinum* similiter album, & in quo vis liquore (exceptis *Spiritibus ardentibus*,) resolvablem, quem *Salem* vel *solutionem Coralliorum* nuncupant, redigibiles. Consistit autem sola differentia *illarum Tincturarum* in diversitate *menstruorum vel liquorum*, quibus *Corallia* extrahuntur vel solvuntur, & prout *menstruum affusum* variat, ita etiam magis minuve efficaces sunt putatitiæ *illæ Coralliorum Tincturæ*. Itaque si medicamina salubriora ex *Corallis* conficere animus est, non tam ad rubedinem vel tincturam, utpote quæ in illis valde volatilis, inconstans & fraudulenta est, & sæpenumero ex sola digestionem affusi liquoris oritur, aut

prior & propria vel nativa annihilatur, respiciendum est, quam ad *menstrua solventia*, quippe quæ per se efficacia pro conditione morbi & ægroti eligi & adhiberi debent. Quorum præcipua sunt, *Spiritus Veneris*, peculiari artificio ex *Venere essensificata* destillatus & rectificatus, cujus solutio longe diversa est ab aliis *corrosivis aquis aut spiritibus*, qui solvendo in quid alienum à sua natura transmutantur; quod in hoc *laudabili spiritu* non evenit, sed integris viribus à se soluta abstrahi, & ad alios consimiles usus adaptari potest. Item *spiritus ex Tartaro, Nitro, & Antimonio, sive aqua Stöimmi Tartarea Schroderi*: Nec non *menstruum* quod plures in secretis habent ex *Vitriolo & Tartaro* paratum, & similia alia, quorum non pauca colligit Clarissimus Schröderus *lib. 3. Pharm. med. Chym. cap. 6. pag. 337. & seq.* In defectu autem similium solutionum, cum *enumeratis mensuris* confectarum consultum esset, ut vel *Corallis*
ipsis

ipsis super Porphyrite subtilissime tritis
aut lævigatis , vel *solutione* eorundem
cum *aceto* vel *succo* Berberum paratâ
contenti essemus , nec tam ingentibus
torturis, tamque fastidiosis laboribus,
maxime vero tot varis violentisque
calcinationibus , ceu quibus ea de-
struimus potius , quam ut boni tan-
tillum ex ipsis eliciamus , pro *Tinctu-*
ra (quæ tamen vera & genuina in
hunc usque diem à me nec dua visa
est , ut omnia examina sustineat ;)
extorquenda , *Corallia* subjicere-
mus.

Guernerus Rolfincius

Ord. & Method. medic. special. lib. 8.
sect. 2. cap. II. pag. 713.

Immaturum venditur corallium , ad
contactum molle , aspergine ru-
bra virgultis quibusdam adhærens.
Cum lucri amor spargeret , ditio-
tin-

tincturam in his hospitari, caro fuit
venditum pretio. Sed hoc credunt illi,
quos gloria vexat inanis. *Non satis
est istos hoc uno dicere
verbo.*

DEO GRATIAS.

St.

Inst. Zool. PAN
Biblioteka

K.9425